



ARGIA

NAZIOARTEA

Europa aberatsaren
atean ekialdea
eskean

MIKARDO ARREGI

Mende laurdenak
lausotu ez duen
gaurkotasuna

SAN FERMINAK

Festaren adarrak
zorrotz dirau

RAFA SAINZ DE ROZAS

«Intsumisoak
ragin handiagoa
izan du HBn,
derantziz baino»

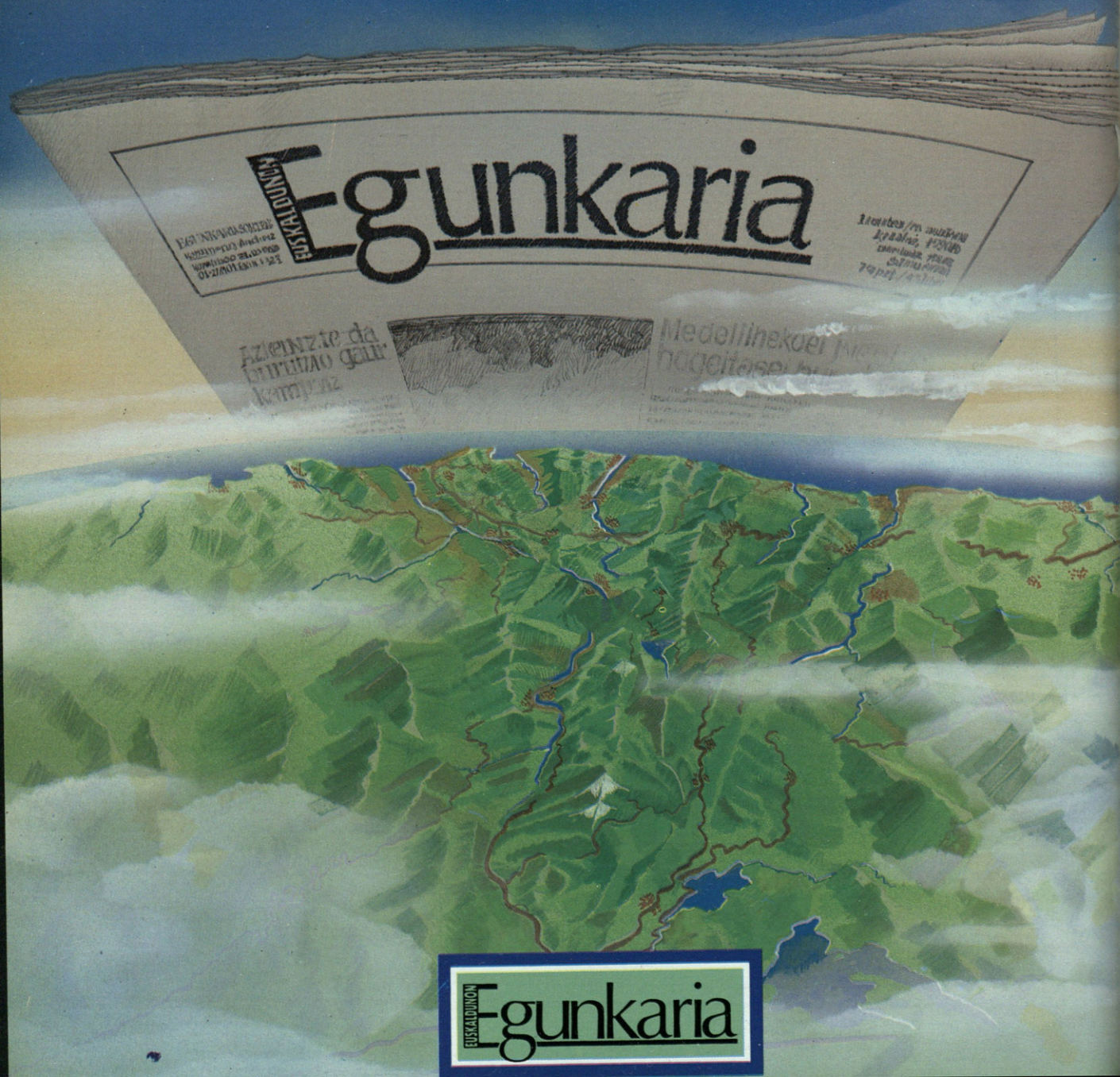


IKURRINAREN MENDEA

FERNANDO AMEZKETARRAREN IBILIAK MARRAZKI BIZIDUNETAN

Euskal Herriko Egunkaria

Zure Egunkaria



EUSKALDUNIA
Egunkaria



Jaime faxista, utzi bakean Gaztetxea

BERRIRO ere hemen gaude, gazteon aurkako erasoak salatu beharrean, Iruñako gaztetxearen aurkako eraso bortitza.

Gaztetxe hau orain dela hilabete jaio zen okupazio baten bidez, Iruñako Gazte Asanbladako partaideek lan pila bat egin behar izan dute 17 urtetan hutsik egon den Frontoian egokitzeko.

Gazteak auzoko jendearekin batera elkarlanean ibili dira jonkiek erabiltzen zuten tokia garbitzen. Aipatutako frontoian hainbat ekintza kultural zein sozial antolatu dituzte, elkarte eta talde askoren apoioa lortuz.

Dirudienek, Iruñako alkate jaunari eta bere morroiei gaztetxea sortzek buruko-min handia eman die, eta pilo-bat *txakur* bidali dituzte gazteen nahiak eta ametsak akatzeko.

Txakurrak atek eta hormak suntsitu eta ezer errespetatu gabe sartu dira barruan zegoen jendea jipoituz, inolako arrazoirik gabe. Beti bezala, ekintza alaitsu eta bake-suen aurka boterearen biolentzia zantzailea agertzen da.

Ondarruko Gaztetxeak bere elkartasuna

adierazten dio Iruñako Gaztetxeari, behin eta berriro diogu errepresioa ez dela bidea. Horrelako erasoen aurrean pasibitatean eta ezer egin gabe ezin gara gelditu, gazteon erantzuna behar beharrezkoa da.

Mobiliza gaitezen!

Gaztetxeak gure etxeak!

Deñe Artetxe

Ondarroako Gaztetxea

Jainkoak salba gaitzala

ARGIAK erreportaia egin zuen 1.489. zenbakian Jacques Delors Europako 'lehendakariaren' ordezkari buruz. Aste honetan bertan irakurri dudanez, zeuden hau-

tagaien artean bagusiak Britainia Handiaren betoa duela eta izen bat aterata omen da indar handiz, Espainiako Felipe Gonzalezena hain zuzen ere.

Ez dakit kargu horrek zein indar benetakoa duen, baina ez dakite europarrek zer datorkien gainera Sevillako mutilarekin. Jakina, euskaldunok era bikoitzean jasan beharko dugu haren agintaritzak, espainiarra izanik. Europa Espainia gobernatu duen moduan erabiltzen badu, gureak egin du: ustelkeria, langabetuak sortzeko makina, nazioen zapalkuntza estatuen mesedetan, GAL eta Roldan...

Hamabi urtez jasan behar izan ditu Hego Euskal Herriak Moncloatik gidatutako politikak —hori bai, Gasteizko laguntza handiz—, eta orain Bruselan jarriko diote aulkia Feliperenak egin zuela uste genuenean.

Sortzen da gainera, beste zalantza bat: nor aukeratuko dute haren ordezkari Espainiaren untzia gidatzeko? Lehenengoa egiaztatzea eta bigarrena jakitea izango ditugu zalantzak, bihotzaren taupadak beldurrak hartuta itxaron beharko ditugun erantzunak.

Aitor Etxebeste

Irun (Gipuzkoa)

H I R U G A R R E N B E G I A

Kazetaritza grafiko abstraktua

TOTAL Eginda inperioan lau egun eman ondoren, Ajearen erresuman murgilduta harrapatu gaitu, erabat gainera, azken aleak. Aspaldi esana dugu hirugarrenekook **Mames** eta **Migel** izeneko santuak baino ez ditugula estimatzen. Garai honetan urtero izaten dugun eraldaketari erreparatuta, ordea, pentsa liteke aitortu baino askozaz maiteago ditugula zorieko santuak: Sanpelaio, Sanjuan, Sanpedro... eta konta ahala mirari. Itxaferoen estreinako durundak entzun eta guztiongan herrietan gertatzen den aldaketa, itxura

eta izaera alorrekoa, horrek bai merezi duela ikerketa, eta **Kafka** baino idazle alaiagoren bat. **Bukowsky** edo.

Azal kolorezko eta distiratsuz iritsi zaigun alea, alegia, jasotzea baino askoz gehiago ez dugula egin. Sena eta jardunak erabat lausotu gabeak, ordea, kirik egite hutsarekin topatu dituzte gure nieniek kolorearen baitan zulo beltzaskak. Ez pentsa zuloari 'beltz' paratzean, alabaina, kolore horren esanahi 'gaiztoaz' ari ginenik (zuria eskuarki ona, eta beltza txarra!). Beltza diogu azalak nagusiki

kolore hori daraman tokira jo duelako astekariak, ale erabat afrikarra biribilduz: Afrika beltzeko kontuak —zoritxarreko kantu eta kontuak—, misiolariak —ez hain zuzen **Txirritak** kantatutakoak— eta, azkenburu gisa, ihesi oporretan Zinbauera nola joan gaitezkeen. Behin Afrika-ra joanez gero, puska baterako.

Astekariari eskaini diogun denboraren %90, hala ere, orrialdetxo batean igaro dugu, Nazioarte ataleko bitxikerien «Oihartzunak» izeneko sailean. Bi albiste: *Haiti EEB-Betako inbasioaren zain*

eta *Kataluniarako Polizia proiektua*; bien tartean —horrek utzi gaitu festek baino porru eginago— argazkia: haurra lurrean, lotuta eta hilda-edo, eta norbaiten botak. Ezagutuzina. Batek daki zertan, nongoa, eta zer dela eta. Haiti irudikatu nahi ote du? Kataluniako Poliziarekin zer ikusirik? Kazetaritza grafiko abstraktua, irakurleak asmatu behar baitu zer arraiotara datozen argazkia. Berrikuntzen aroa (nonbait Haitiko albistean ematen da haur gaixoaren berri).

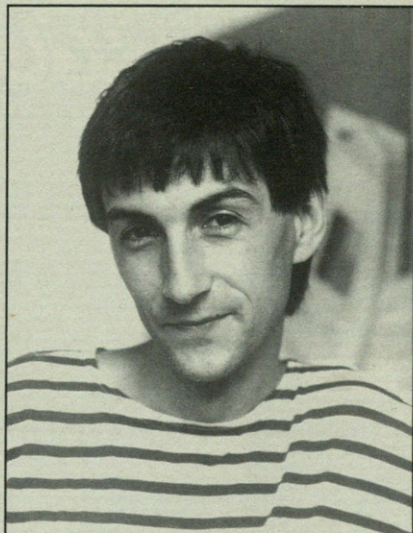
MIKEL ELORZA

-

4 ARGIA / 1994-VII-10 / 1.491. zka.



SAN FERMINAK: Mende asko dira uztailaren 7an Iruñea festa grinak kanporatzeko hiriburu apropos bilakatzen hasi zenetik. Horretarako, zezenak, azoka handia eta fedearen nahasketari jendetzaren festa giroa gehitu behar izan zaio. Giro hori asko aldatu da, ordea, urteek aurrera egin ahala. Festa ere berritu egin behar baita, belaunaldi desberdinen gustuen arabera. /28

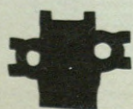


RAFA SAINZ DE ROZAS:

Rafa Sainz de Rozas, 33 urteko abokatuak, aski ondo ezagutzen ditu kontzientzia eragozpenaren lehenengo urratsak eta egungo intsumisioaren aldeko borroka. EHUKo Zuzenbide Penaleko irakasleak errepresio bidetzat jo du Espainiar kode penal berria, kolektiboa banatzea dela honen azken helburua salatuz. /34



ZINEMA: Heldu den urtean eskainiko du Euskal Telebistak «Fernando Amezketa: bizitzak eta heriotzak» marrazki bizidunetako telesaila. Lotura Films enpresako marrazkilariak ari dira egunotan irudiak egiten, eta protagonisten ahotsak hainbat bertsolari ezagunek ipini dituzte. Hamahiru ataletan zehar pertsonaia ezagunaren pasadizuak ikusi ahal izango dira. /42



kutxa fundazioa
fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
ZUZENDARIA: Garbiñe Ubeda.
GERENTZIA: Joxe Mari Irazusta.
ADMINISTRATZIOA: Aitor Aznar.
PUBLIZITATEA: Josu Martikorena, Pello Zubiria.
PROMOZIOA: Jose Luis Olaziregi.
HARPIDETZAK: Olatz Kortá.
BIDALKETA: Koldo Azkue, Pedro Benitez «Zapa».

ERREDAKZIOA

LASARTE: Joxi Goikoetxea, Amagoia Iban, Alberto Irazu, Juan Jose Petrikorena, Aitziber Yarza.
BILBO: Myriam Gartzia, Xabier Letona.
IRUÑA: Patxi Larrión.
URRUÑA: Ixabel Etxeberria.

ERREDAKZIO LAGUNTZAILEAK

LASARTE: Ritxi Lizartza, Bego Montorio, Jon Odriozola, Joxemi Saizar, Patxi Sarriegi.
BILBO: Maite Artola, Monika Belastegi, Patxi Gaztelumendi, Mikel Lizaso, Nere Portillo, Lierni Uribarren, Arritxu Zelaia, Ainara Zuazabeitia, Aitor Zuberogitia.
GASTEIZ: Susana Calleja, Olatz Irizar, Leire Lopez de Aberasturi, Itziar Martinez de Santos.
IRUÑA: Iñigo Herce, Ixiar Rozas, Ander Usabiaga, Miren Valverde.

KOLABORATZAILEAK

Iñaki Agirresarobe, Joxerra Aizpurua, Gurutz Ansola, Xabier Alegria, Edorta Arana, Hilario Arbelaitz, Gorka Arrese, Mikel Arrieta, Patxi Azpillaga, Juan Mari Arzak, Mikel Asurmendi, Iñaki Barcena, Itxaro Borda, Pablo Cabeza, Sergio G. Cruzado, Jean Louis Davant, Joxan Elosegi, Ramon Etxezarreta, Luis Fernandez, Julian Florez, Ander Gillenea, Garikoitz Garaialde, Joxan Goia, Andres Gostin, Joxe Anjel Iturbe, Joxemari Iturralde, Joxe Lacalle, Josu Landa, Karmelo Landa, Juan Jose Lapitz, Jon Larrañaga, Xabier Lekuona, Emilio Lopez Adan, Iñaki Martiarena «Mattin», Xabier Mendiguren Elizegi, Imanol Murua Uria, Iñaki Murua, Bea Narbaiza, Iñatza Ostolaza, Jaione Ogiza, Joxe Mari Ostolaza, Jesus M. Rodriguez Ibabe, Juanjo San Miguel, Jon Sarasua, Eulogio Talavera «Tala», Arantza Tapia, Txillardegi, Iñaki Uria, Iñaki Uriarte, Fernando Villar, Iñaki Zarata, Patxi Zubizarreta.

HIZKUNTZ ARDURADUNA: Mikel Elorza.
ARGAZKILARIA: Leire Arzuaga.
DISEINUA, INFOGRAFIA ETA MUNTAKETA: Garbiñe Ubeda, Karlos Beristain.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 pabiloiak. 20160 Lasarte-Oria. Tlf: 37 15 45. Faxe: 36 10 48.
BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo. Tlf: 410 34 34. Faxe: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3. ezkerre. 31011 Iruñea. Tlf: 17 80 78. Faxe: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña. Fax-Tlf: 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.
ISSN: 0213-909X.
BATZORDE PAREKIDEA: 72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA: Antza, S.A.L.

20 garren zenbakia
KALEAN

LARRUN

20



GERMAN KORTABARRIA

«Patronala oso harro dabil»

KOIUNTURA

Sotismoaren eragina euskal nazionalismoan

INTSUMISIOA

Antimilitarismoa eta abertzaletasuna

HISTORIA

Edwar Palmer Thompson zenaren inguruan

Mugarik gabeko pentsamendua

Jaso ezazu LARRUN etxean

IZEN-ABIZENAK

HELBIDEA

..... Tel.:

HERRIA

HERRIALDEA K.P.

BANKU EDO AURREZKI KUTXA

SUKURTSALA

SUKURTSALAREN ZENBAKIA

KONTUAREN ZENBKIA

(Urtean lau ale. Hego euskal Herria: 3.000 pezeta. Ipar Euskal Herria: 182 libera)

LARRUN, 20160 Lasarte-Oria, 142 p.k. Gipuzkoa



Osakidetza kasua aztertzen ari den batzordeak lortutako emaitzen berri eman du. Oposizioa osatzen duten hiru alderdi nagusiak kexu azaldu dire, beraien ustez, iruzurraren ardura txostenean aipatzen diren Mario Gonzalez, Pedro Perez, Isabel Herrero edo Jorge Tapiaren gainetik baitago. PSE-EE ere txostenean esaten direnen aurka dago, bere alderdi eta militanteen inguruan esaten direnak kentzea nahi baitu. Horrelako batzordeetatik ezer gutxi ateratzen dela adierazten digu berriro ere emaitza honek, bakoitzak berearekin jarraitu ohi baitu, eta ardura politikoei dagokionez, jada epaitegietan dagoena baino haruntzagu ez baitute jotzen.

Urtaro berriaren zain

UDAN sartu orduko udazkena gaine-an dugula konturatzen gara askotan, eta berriro ziklo guztiari hasiera ematen zaiola ikusten dugu. Politikagintzan ere antzera gertatzen da, eta garaiko berezitasunekin bada ere, hainbat urtaro eman eta zikloak errepikatzen dira.

Hilabete batzuk joanak dira ETA eta Gobernuaren arteko negoziaketan bitartekari iztearen saio batzuk porrot egin zutela kaleratu zenetik, besteren bat aipatzeko garaia zen. Joan den urtean izen ugari aipatu ondoren, oraingotan Espainian Israelek izandako lehen enbaxadorearen txanda iritsi da. Israelgo parlamentuan lehen ministrordeak beraien esperientzia diplomatikoa Espainiaren esku jarri dutela onartu zuen, armak esportatzen genituen garaia bukatu da, orain bakea esportatzen ari garela gaineratuz. Baina ohiz-

koa denez, berri honen inguruko ezeztatzeak etorri ziren gero. Samuel Hadas enbaxadoreak ukatu egin zuen bitartekari lanean aritu denik, eta Bellochek berriro ere bere ideiak agerian utzi zituen ETArekin inolako negoziaketarik ez dela emango azalduz. Baina urtaroarekin batera giroa ere aldatzen dela jakinik, Gobernuaren jarrera ere aldatuko dela pentsatu beharko. Bitartekari hau edo beste, baina Israel aipatu denez, ez litzateke gaizki egongo bertako ikasgaia onartzea, elkarriketa bakerako bide gisa, hain zuzen. Bakea esportatu nahi duen edonori horrelako aduana-zergak jartzea ez dator bizi dugun garaiarekin bat

EAJ eta PSE-EE bitartekari bila astea ere pentsatzen ariko dira agian, duela hilabete lotua zuten akordio bat azken

unean porrot egingen ikusi baitute. Xabier Markiegi ez dute Ararteko izendatu, beste alderdiekin negoziatzera joan zirenean PSE-EE PPri Arartekoaren laguntzaile postua ematea adostua zuenean, EAJk postu hori EAri eskaini baizion, PPn haserrea piztuz. Alderdiek elkarri egotzi diote porrotaren eran-tzunkizuna, baina argia geratu da behintzat EAJ eta PSE-EE ez direla negoziatzen oso bizkor ibili. Markiegi Ararteko izateko aukera berria lortzeko datorren legegintzaldira arte itxoin beharko du.

Baina jada beste urtaro batean egongo garenez, euskaraz dakien Ararteko bat aukeratzeko giroa egongo dela espero dezagun.

Aitziber Yarza

1894eko uztailaren 14ean goratu zen lehen aldiz

Ikurrinaren memoriak

Sabino eta Luis Arana anaiek 1994eko uztailaren 14ean Euskeldun Batzokijan Ikurrina lehenengo aldiz jaso zutenetik, asko aldatu dira gauzak eta honen esanahia ere aldatzen joan da. Hala ere, urteetan euskal nortasun eta erresistentziaren ikur gisa erabili izan da.

ARANATARREK diseinatutako ikurrina bi kaitarren ikur izateko sortu bazen ere, eta urtetan EAJren bandera bezala ikur izanagatik, beste euskal probintzietara zabaldu zen eta EAJren ikurrina izateko utzi zion. Mende batean Euskal Herriaren historiaren adierazle bilakatuz.

Euskal ikurrina Aranatarrek sortu bazuten ere, 1719ko uztailean Donostia hartu zuten soldadu frantsesen konpainia batek zutik eraman bandera Ikurrinaren berdin berdina zen.

Baina kasualitateaz gain, anekdota ugari gertatu dira urte hauetan Ikurrinaren inguruan.

Ikurrina lehenengoz batzokiko balkoian azaldu eta zortzi hilabetera, Juan Sabino cedok «Aketxe» bere burua launtzian lehenengoz batzokitik kanpo jarri zuen ikurrina. Baina urte gogorak ziren hauek, eta Ikurrina erabiltzeagatik erabandak gogorak gertatu ziren errepublikar zein monarkiko enaldetik. Hala ere, abertzaleetasunak bizirik iraunarraitzea lortu zuen. Horretatik 1910etik aurrera Ikurrina zabalitzen joan zen.

Mendigoizale taldeak



Sabino Aranak
Ikurrina sortu
zuenean
«Jaungoikoa eta
lege zarrak»
idea izan zuen
oinarrietako
bat, baina
Sabinok ezarri
zuen esanahitik
harantzago
joan da gaur
egun.

biltzen ziren gazteek lan handia egin zuten ikur berria Euskal Herriko bazter guztietara zabal zedin, eta urte luzeetako lanaren ostean 1931n Eusko Ikaskuntzak azaldutakoak hau argi uzten du: «*Historian zehar ez da egon Euskal Herri osoa horrela ordezkatu duen bandera edo ikurrik*».

Ikurrinaren aldeko omenaldi bilakatu zen 1932ko lehenengo Aberri Egunaren ostean, abertzale ez ziren alderdiak erabat Ikurrinaren aurka zeuden, baina keinu batzuk ikusi ahal izan ziren. Indalecio Prieto sozialistak, adibidez, Donostian Kataluniako estatutuaren onarpena ospatzeko egin zen ekitaldian Gipuzkoako Foru Aldundian Ikurrina jarri zuen, kataluniako bandera-rekin batera.

Bandera ofiziala

Lentzu horretan esanguratsua da, halaber, 1936ko urriaren 16an Ikurrina Euskadiko bandera ofizial bilakatzea, Santiago Aznar sozialistaren proposamena izatea.

Baina gerra etorri zen eta ondorioz, hildako ugari. Felipe Bediaga hauetakobat. Historiak dienez, Sabigain mendian bi egunez borrokan aritu ondoren, mendi tontorrera iritsi eta bandera espaniarra kendu eta Ikurrina jartzen ari zela bala batek jota hil zen.

1936ko gerra ostean exiliatu ugari izan ziren, eta euskaldunak nora Ikurrina hara. Gerra Hegoaldean ezezik Iparraldean ere eman zen, naziek okupatu zuten. Biarnoko Gurseko kontzentrazio eremura euskal herritar ugari eramanak izan ziren, eta bertan hasieratik Ikurrina jarri zuten



Martin Villak Ikurrinaren aurkako neurriak ez zirela hartuko erabaki zuenean udaletxe ugaritan jarri zen Ikurrina. Argazkian 1977ko urtarrilaren 23an Erandion jarri zena ageri da. (Argazkia: A.E.)

Esanahiaren bila

GURUTZE ZURIA: Gure lege eta ohituren izpiritu kristaua adierazten zuen Sabino Aranarentzat. Hala ere, aspaldiko euskaldunentzat gurutzeak eguzkia adierazten zuela esan zuen 1901ean.

GURUTZE BERDEA: San Andresen gurutzea da, 870. urtean Arrigorriagan egin zen gudaren oroigarri. Gerora, gurutze honek garai batean ilargia adierazten zuela esan zuen. «*Bateratasun bere-*

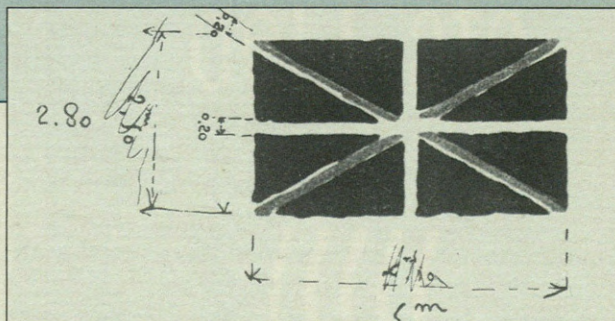
zia kritautu gabeko euskaldunek gurtzen zituzten bi zeinuak egungo ikurrinan azaltzea», azaldu zuen Sabinok.

KOLOREAK: Gorria Bizkaiko harmarriko kolorea delako hautatu zuen, beste bien zergatia ez dago argi, nahiz eta gerora interpretazio ezberdin ugari egin diren.

TAMAINA: Garrantzi-

tsuena bi gurutzeen zabalera bera izatea da.

BIBLIOGRAFIA: Ikurrinari buruzko informazioa eta honen inguruko historia biltzeko zenbait liburudau. «Ikurriña, historia y simbolismo» Jose Maria Bereciartuarena eta bestetik, Txalaparta argitaletxeak aterako duen Iñaki Egañaren «Cien años de ikurriña».



atxilotu euskaldunek. Euskal herritarak nazien aurkako borrokan aritu ziren, eta Kepa Ordoki komandanteak gidatutako Gernika gudarostea sortu. Ordokik horrela gogoratzen zuen partehartzea: «*Pointe de Graveko gudan, Inñiguez*

Sabino eta Luis Arana anaiek sortu zuten ikurrinaren zirriborroaren faksimilaren erreprodukzioa.



Iribar eta Kortabarria Ikurrina zeramatela sartu zirenean une beroa bizi izan zen Atotxan. Ikurrina ez zegoen oraindik legeztatua, eta horregatik benetan Ikurrinari heltzen ziona atzean ageri den Jose Antonio Uranga zen. Atotxan zeuden poliziak ez ziren ezer egitera ausartu.

teniente fortifikaziorantz abiatu, eta bandera nazia jaitziz, Ikurrina jarri zuen. Hor amaitu zen gurezat Mundu Gerra. 1944eko abuztutik aurrera Iparraldean ikurrina jartzea posible izan zen.

Hegoaldean, oster, bandera eta sinboloen gerra hasi zen. Frankismoak bereak ezarri eta euskaldunak debekatzen zituen bitartean, abertzaleek Ikurrina zabalteari ekin zioten. 1946ko uztaillean Joseba Elosegik Ikurrina Donostiako Buen Pastorreko dorrean jartzea lortu zuen; ondorioz, Ondarretako espetxean sartu zuten.

Horrelako ekintzak gelditzerik ez zegoen jada. EGI eta, batez ere, sortu berri zen ETaren eskutik 50 eta 60ko hamarkadetan kanpaina zabala egin zen ikurrinak

mendietan, kaleetan eta baita zenbait kasutan Goardia Zibilaren koartelen inguruan jartzea lortzeraino.

Ekintza bereziak

1965etik aurrera ikurrinak tentsio handiko argindar-harrietan jartzearen kanpaina hasi zen. Tramankulu bereziak sortu ziren, eta makina bat burukomin ekarri zion honek Goardia Zibilari. Bestelako taktikarik ere izan zen eta Urumea ibaian egindako estropadan ere ehundaka ikurrina urgainean jartzea lortu zen. Gerora, hainbat ikurrini bonbak itsatsi zitzaizkien, kendu zituztenen artean hainbat heriotza eraginez.

Kirola izan da Ikurrina plazaratzeko bide bat.

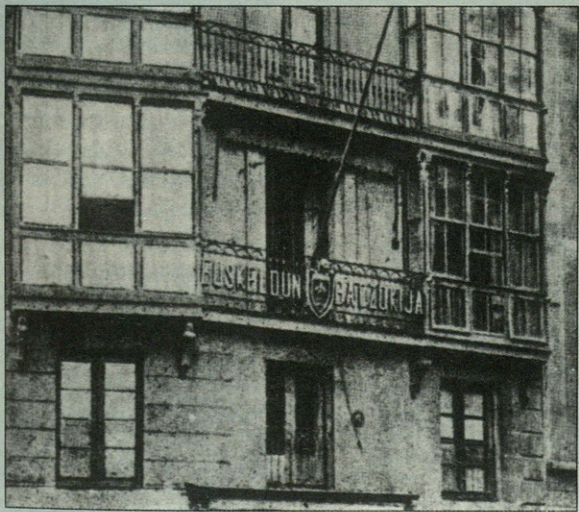
1966an zazpi euskal mendizaleri izugarrizko harren onak egin zieten Madrilen inoiz igoak izan ez zire. Andeetako zenbait gailu lortu ondoren. Agintariak bandera espaniarra gailu horietan egotea goraipatzen zuten etengabe, baina haindik egun batzuetara gailu haietan Ikurrina besterik ez zegoela jakin zen. Ondorioz, mendizaleak atxilotuak izan ziren. Ondoren etorri zen Kortabarria eta Iribarren eskutik ikurrina Atotxan sartu zeneko garaia.

Francoren heriotzarekin ostean ikurrinaren legeztatzea hurbiltzen ari zen, zenbait hori onartzeko prest baziren ere. Manuel Fraga-ren «bandera hori azaltzen utzi baino lehen nire goiparen gainetik pasatu behar bako dute». Beste batzuek ere antzeko jarrera hartu

Correo kaleko batzoki hura

IKURRINA lehenengoz Euskeldun Batzokijan igo zen, bertako kide zaharrena zen Ciriaco Iturri Urzelagaren eskutik. Ondoren festa bat ospatu zuten batzokian. Goizeko bederatzieta kideek meza egin zuten Begonan. Azkenik, inagurazio ekitaldia amaitzeko batzokira joan eta zuzendaritza aukeratu zuten. Zuzendaria Sabino Arana hautatu zuten eta idazkaria Jose Arriaga. Zuzendaritza beste hamaika kidek osatzen zuten.

Baina, antza, batzokian burututako festa ez zitzaion asko gustatu auzoko bati eta salaketa ezarri zuen biharamunean. Orduan ezer gertatu ez bazen ere, San Inazio egunean egindako festa baten ondorioz, Sabino Aranari 500 pezetako (20 bat libera) isuna ezarri zioten. Batzokia 1895eko irailaren 13an behin-betiko itxi zuten agintariek, garai hartako 110 kideak epaituz eta zuzendaritzako hamar kideak espetxeratu. Hauek berahala aske utzi zituzten deklaratu ondoren, baina Correo kaleko batzokia ez zen hurrengo zabaldu.



zuten. Arteaga Bizkaiko herriko Esteban Beldarrain alkateordeak herriko plazan azaldu zen ikurrinaren aurka 12 tirotik gora jaurti zituen.

1977ko urtarrilaren 18an herritarren eta udalen presioa zela medio, Martin Villak Ikurrina baimendu zuen eta Euskal Herriko udal askotan ikusi ahal izan zen. Baina Martin Villaren adierazpena ez zen bete eta segurtasun indarren eskutik hainbat pertsona hil ziren ikurrina eramateagatik.

Gerora, Ikurrina ofizial bihurtu bazen ere, egoera ez zen normalizatu. 1980an Nafarroan era ofizialean Ikurrina erabiltzea debekatu zen eta EAEko eraikin ofizialetan Espainiako banderarekin batera egotea ezinbesteko ezarri. Egoera hauek gaur arte dira, eta honen ondorioz makina bat istilu izaten da urtero Euskal Herriko kaleetan.

Aitziber Yarza

La Casa del Café

— Juan Irujo S.A. —
DONOSTIA

E Z P A L A K



■ IPAR EUSKAL HERRIKO GARAPENERAKO KONTSEILUA ABIATZEKOTAN

UZTAILAREN 9an Baionako Komerztzio Ganbaran osatuko da Ipar Euskal Herriko Garapenerako Kontseilua. Kontseiluak inkestak burutu, aholkuak eman eta norabideak zehazteko ahalmena izango du; ez, ordea, erabakiak hartzeko.

Kontseiluak biltzarra, zuzendaritza kontseilua eta batzorde eragilea izango ditu. Biltzarra bost departamentu-

tan banatua izanen da eta hauetako bakoitzak zuzendaritza kontseiluan ordezkariak aukeratuko ditu. 26 kidek osatua izanen da eta hiru urteko agintaldia izango. Azkenik, batzorde eragilea lehendakariak, lehendakariordeak, diruzainak eta idazkari batek osatuko dute. Erakunde hauen bultzatzaileek partehartze handia izatea espero dute eta horretarako erakunde ezberdinak gonbidatu dituzte.

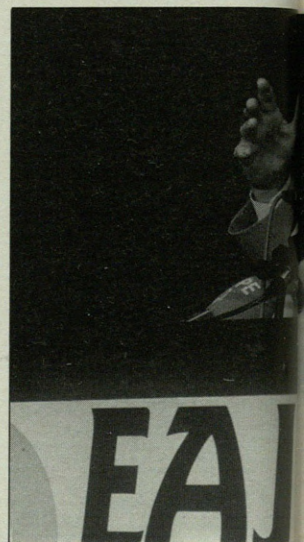
Garapenerako Kontseilua eta Hautetsien Kontseilua batera egin beharko lirateke, baina arazo teknikoak direla medio eraketa atzeratu egin da.

Bi erakunde hauen eratzeari nolabait Iparraldeak badela onartzea da, nahiz eta erakunde hauek erabaki ahalmenik ez duten edukiko.

■ TXANPON-MAKINAK ETA HARRIKADAK

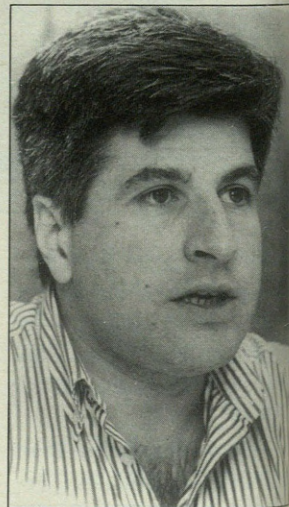
JUAN Jose Junquera, duela urtebete EAJri txanpon-makinen legezkantoko baimenak erosi zizkiola salatu zuenak, etxean harrikatua izan dela azaldu du. Epailearen aurrean jarri zuen salaketaren arabera, goizaldeko 6.30tan bere etxea harrikatu eta zenbait kristal hautsi zituzten ezezagun batzuek.

Junquerak duela hilabete batzuk hainbat dei jaso zituen, gaia uzten ez bazuen bereak egin zuela esanez. Dei hauek salaketa jarri zuela adierazi zienean amaitu ziren.

Z
T
I
H
Z
E
Z
T
I
H


«Nazionalismorik gabe euskara laster desagertuko litzateke, Ertzaintza Estatuko segurtasun indarren barnean izan eta Madriletik fax bidez aginduko litzateke».

Xabier Arzalluz, EBBko lehendakaria. Deia, 94-VI-27



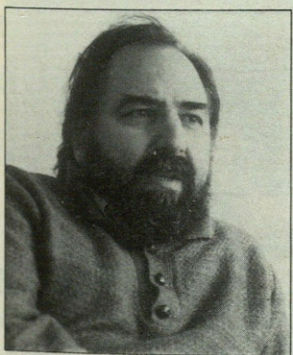
«Ezin dugu onartu Eusko Jaurlaritzak esku beretan jarraitzea. Gainera, jada bigarren izatea ez da nahikoa, lehenengo indarra izatea lortu nahi dugu».

Gregorio Ordoñez, EAEko PPko bozeramailea. Deia, 94-VI-26



«Uste dut Euskal Herrian beste herrialdetan gatazkak konpontzeko erabili diren elkarrizketa estrategia berak erabil daitezkeela».

Drora Kass, Israelgo parlamentaria.
El Mundo, 94-VI-27



«Gauza bat da HBn ez militatzea eta beste bat nire mundu mentalak HBrena izaten jarraitzea, nabiz eta jarrera oso kritiko batetik eta borroka armatuaren aurkako jarreratik. Norbaiti botoa eman ote diodan interesatzen bazaio, HBri eman diot, ENAMi presioa egiteko era beraien botoemaileen artean egotea dela uste baitut».

Francisco Letamendia
«Ortzi», EHUKo irakaslea.
Deia, 94-VI-30

G O R D E T Z E K O A K

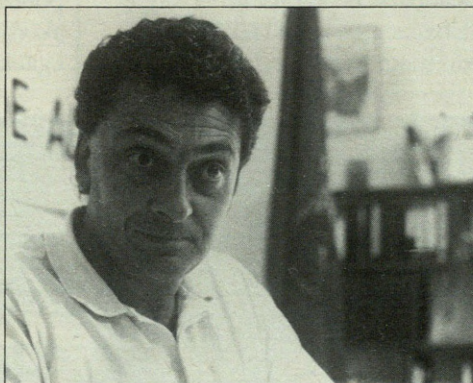
PSN-N KRITIKOEN AURKAKO BARNE MANIOBRAK

BURUTU berri duten kongresuan Federiko Tajadura kritikoa batzorde federaletako kide izendatua izan zen, baina gero Madriletik horri oztopoak jarri dizkiotela kaleratu zen «Diario de Navarra»n. Sektore kritikoa honen berririk ez zuenez, egoera argitzeko Madrilekin harremanetan jarri zen, baina ustekabea hartu zuten Madrilen beraiek inolako arazorik ez zutela aipatu zietenean. Antza denez, Nafarroatik bertatik bideratutako maniobra izan da honakoa eta horregatik, batzorde erregionalean salatuko dute. Zenbait iturriren arabera, Urralburu egon daiteke honen atzean.

K A R T A J O K O A N

enbido...

...ordago!



PABLO MOSQUERA

UAko idazkari nagusiak, antza, entzuleak harritzea hartu du helburu. Mosquerak azaldu zuenez, «datuak baditut EAJk bultzatuta Bilbo eta Gipuzkoan bizi den jendea gure herritan erroldatzen ari dela esateko». Mosqueraren arabera, datu hauek hainbat alkate eta zinegotzik eman dizkiote «jokaldiaren aurrean erne egon gaitezen». UAren aburuz, honek hauteskundeak oreka aldatzea eta ikaskuntzako A ereduak B bihurtzea litzuke xede. Azkenik, Mosqueraren hitzetan, «Biasteriko Udalean arazoak izan dira, bertako komisaldegian dauden hainbat er-tzain bertako udalean erroldatu nahi baitira masiboki» ●



FELIX ORMAZABAL

UAK esandakoak berehala erantzun zituen ABBk, «arrazismoaren muga zeudela» azalduz. EAJren ustez, «UAK berriro ere bere maila politikoa erakutsi du, hain zuzen antibaskismoa». Eskaera bat ere egin zion ABBk Pablo Mosquerari: «Bera beste lurralde batetik, etorkizun on baten bila etorri zenean Arabak berekiko izan zuen adinako izpiritu irekia izan dezala». Gainera, herri-tarrei horrelako adierazpenak baztertu ditza-tela eskatu zien. Azkenik, «etengabe mezu pozointsuak bidaltzen dituztenekin ika-mi-karik ez dutela nahi» adierazi zuen, «Mos-queraren hitzak gezurretan oinarrituak baitaude» ●

Kapitain zaharraren itzulera

LEGALKI behintzat 27 urtetan lur palestinarra zapaldu barik egon ondoren, Iaser Arafaten itzulera gerta-kizun historiko moduan hartu behar da. Ezin horrelakorik ukatu, palestinarrak buruzagi asko izan badituzte ere, Arafatek garrantzitsuena izaten jarraitzen du, barruan zein atzerrian.

Sinbologia beharrezkoa da lortu-takoa hornitzeko baina atzean bes-terik ez badago, hutsala bilakatzen da. Bake akordioa onartzen ez duten sektore palestinarrak, erresistentzia eta borrokaren mezua zabaltzeko ba-liatzen dituzte sinboloak, Arafatek ba-kea eta etorkizuna egunotara aurre-ratzeko. Palestinarrek bakarrik daude, eta gainera banatuak, nahiz eta ba-tu-batuta ere inoiz egon ez diren.

Baina sinboloetatik errealitatera egunetako tartea besterik ez dago Arafaten kasuan, uztalean zehar Je-rikon jarriko baitu bere bizilekua. Orduan, poliziez gain beste gauzak ugari erakutsi beharko du, batez ere mundu mailan gora eta behera lau-doriak entzuten abiatzeak dirutan zer suposatzen duen. Lurralde okupa-tuetako palestinarrak, Gazan gehiago oraindik, bizibaldintza oso gogorrak daukate eta gazteek batez ere ez dute gauza desberdinik ezagutu, giro bortitzean hazi dira eta zenbait une-tan kontrolagaitzak gerta daitezke. Jakina, bestalde, nazioarteko komu-nitateak barriketaldirako jario handia duela baina gero laguntzak gauzatze-rakoan mutu geratzen dela.

BESTALDE, orain arte ez da pa-lestinarren arteko istilu aipagarrik izan eta hori ere poztekoa da, baina suetenari eusten dion hari estua edo-zein unetan apur liteke. Yitzhak Ra-bin Israelko lehen ministroak emai-tzak eskatuko dizkio Arafati eta emai-tza garbirik topatzen ez badu bere indarrak martxan jarriko ditu, areago bisitaldian zehar Israeleko eskuin muturreko indar juduek Jerusalemen izan duten jarrera gogorra ikurik.

Baina, funtsean, bake akordioak oso irtenbide gaitza du gainerako he-rri arrabiarrek, Siriak batez ere, Israe-lekiko bere arazoak, Golama, kon-pontzen ez baditu. Oraingoz ez du akordioaren alde egin eta zerbait egitekotan aurka egin du, finean

Ez zirudien samurra baina ez Arren gaitza ere. Dena den, hemendik aurrera ere EBko Batzordeko lehendakariaren izendatzea gero eta zailagoa izango da, besteak beste bere ahalmena ere zabalagoa delako. Erresuma Batuak gogor eutsi dio Jean-Luc Dehaeneren errefuxapenari eta gainerako estatuek ezin izan dute ezer egin. Frantzia eta Alemaniaren akordioak ez du argirik ikusi oraingoan, baina EBk bizi dituen une erabakiorrak kontuan hartuta, bi estatu hauek ez dute gura izan EBko barne tentsioaren handitzea. Ruud Lubers holandarra eta Leon Brittan britainiarra ere atzeko hileran geratu dira eta orain lehendakaritzarako hautagai zerrenda luzea sortu da, horien artean Amato, Italiako lehen ministro ohia, eta Felipe Gonzalez, Espainiako gobernu burua. Erresuma Batuak bere bazkide izaera berezia berriro agerian utzi gura izan du.



Europearrak

GUREAN nola joan diren badakigu, honenbeste hausnarketa eta kritika irentsi ondoren; baina, nola joan dira europearrak beste herrialdeetan, zer agertu da?

Hautesleen partehartzaileak behera egin du oro har aurrekoetatik, bi puntu beherago joan da, Komunitate osorako % 56an kokatuz. Europeismoa hoztuz doa, eta bada horretarako arrazoinik, hauteskundeen ondorengo Korfu irlako gailurrean ere hor agertzen baita Komunitate europearra burua galduz, Delorsen hurrengoa erabaki ezinik.

BAINA emaitzetara itzuliz, esan eskuina izan dela nagusi, diputatu gehieneko taldea sozialista bada ere, 199rekin, eskuineko talde guztien batuketak luzaz gainditzen baitu ezkerrekoena.

Eskuineratze hori oso nabarmena izan da zenbait lekutan, horrela Frantziar Estatuan, non eskuin tradizionalak botuen laurdena lortu duen berak bakarrik, eta oraindik eskuin muturrekoen % 10 gehitu beharko genioke, Le Pen fazistaren Front Nationalak gora egin baitu, lehengo 10etatik oraingo 11 parlamentarira pasatuz. Behera egin dute aldiz, bai Partidu Sozialista frantziarrak, zazpi galdu eta 15 diputatuetan geldituz, eta batez ere Berdeek, zituzten 7 diputatuetatik bakar bat ere lortu ez dutelarik.



KARMELO LANDA

HBko eurodiputatu

ITALIAN ere eskuina nagusi, bai Berlusconi sonatuarena, % 30arekin, baita misinoen eskuin fazista, lehengo 4tik oraingo 11 diputatura helduz.

Belgiar Estatuan ere aurkitzen dugu datu kezagarriak, nola fazisten gorakada Flandrian, diputatu bakarretik bitara, baita Valonian ere, non lehen aldiz Front National deituak (fazista frantsesen parekoa) eurodiputatu lortu duen.

Gorabeherak non nahi, ez da egonkortasun haundirik somatzen Komunitate europear honetan, eta izango dira aldaketa eta ustekabeak oraindik ere etorkizunean.

PAEren oposizioaren aurkako zati handi bat bertan biltzan baita.

Rabin bere etxezuloan seguru ez dagoen moduan. Oraingoz egoera bere kontrolpean badu ere, ez du gehiago osorik eta koalizio gobernua-
ren ahultasunak ezuztekoren bat eskaini diezaioke. Oro har, Israeleko populazioa bakearen aldekoa bada ere, palestinar gerrilarien erasoek gogor baldintza dezakete bake akordioa. Dena den, Likud boterera berriro itzuliko balitz ere ez luke samurra izango bake prozesuan atzera egitea, nazioarteko komunitateak ez lioke utziko seguruenik.

**Baina funtsean,
PAEren bake akordioak
irtenbide gaitza du
gainerako herri
arabiarrek Isralekin
akordiora heltzen
ez badira ●**

EKIALDE erdiak apurka baretzeko joera agertzen duen moduan, Hego Amerikan zenbait estatu batetik bestera sutan jartzeko moduan daude, Venezuelak horietakoa. Rafael Calde-
rak hartu dituen neurri bereziek —garrantzitsuena bankuak nazionalitzearena— alarma gorri piztu dute eta ezpata hotsa berriro entzun da nabarmen. 1989tik geroztik izan dira jada bi kolpe ahalegin eta horrela jarraituz gero aurki izango dugu hirugarren ahalegina ikusteko aukera.

Xabier Letona

Ekialdeko herriak nola sartu pentsatzeko garaian EB

Ekialdea desio Mendebaldeak

Sozialismoa kapitalismotik... kapitalismora doan iragapen luzea» dela esan ohi dute askok. 80ko hamarkadaren bukaeran Europako Ekialdean eman zen iraultza tesi horren baieztapen gisa hartu zuten. Ezetz zioten, eta diote, Europako mendebaldeko marxista eta ezkertiar ugari, hura sozialismoa ez zela, behera etorri zena hierarkian eta burokrazian oinarritutako sistema ekonomiko, politiko eta soziala zela. Horrelakoak eta beste mila interpretazio egin dira «sozialismo erreala»ren porrotaz.

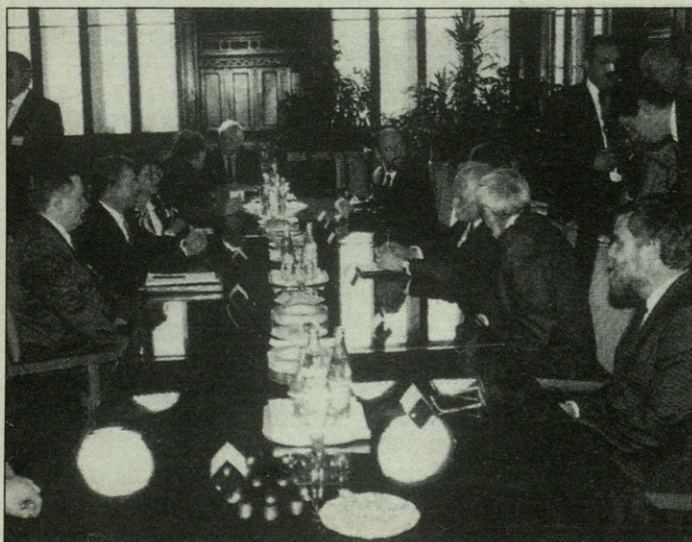
luak ez zuen aurrikusi. Ekialdeko estatuen sarrerarik hamar urte baino lehenago. Ekialdeko estatuek ate joka baina, zirikatu ondoren, EBko estatuek entzungor egin zuten eta horrela jarraitzen dute. Ar guztietan gainera, merkataritza zein segurtasunarenean.

Bitartean, arazoak bestearen atzean datozkie. Ekialdeko herriei: ekonomia iragapenaren ahultasun garaia, gutxiengo etnikoen arazoak, eta guztia gutxi baltz, historikoki mehatxutza izan duten inperialismo errusiarra hazten. Mendebaldean, esate batera, gu-

SISTEMA haiek hondoratu ondoren, Europako Ekialdeko herrialdeek Mendebaldean eta Europako Batasunean ikusi zuten ohol salbatzailea. EBk eta Mendebaldeak oro har, komunismoa atzean uzten lagundu ei zieten eta aurretik burua altxatzen

lagunduko zieten. Baina Batasunak, oraingoz bederen, nahikoa du bere burua uretatik kanpo mantentzen, areago Hamabien taldea —erreferendumetan ezustekorik egon ezik— 1995eko urtarrilaren 1ean Hamaseiena bihurtuko den.

Polonia, Hungaria, Txekoslovakia ohia, Bulgaria eta Errumaniak EBn sartzeko asmoa adierazi zuen Txekiar Errepublikako Visegrad hirian 1991n egin zuten gailurrean. 1993an bestaldekoen gailurra ere egin zen Kopenhagen, eta EBko Europako Kontseilua



Ezkerrean Polonia, Hungaria, Txekoslovakia zena, Bulgaria eta Errumania Txekiar Errepublikan egindako Visegradeko gailurrean; bertan EBrako sarrera eskatu zuten. Eskuinean 1993ko Europako Kontseilua Kopenhagen.

txietsi egiten da errusiar mehatxua baina, zalantza barrik, hungariar, moldaviar, poloniar, estoniar edota letoniarrek beste modu batera ikusten dute arrisku hori. Ezin uka Jirinovski moduko buruzagien arrakasta haren alboan egondako edozein beldurtzeko modukoa dela.

Alde bien arteko elkartzearau batzuk sinatu dira dagoeneko eta segurtasunera begira ere, NATOn ez dira sartu baina MEBen (Mendebaldeko Europar Batasuna) sartzeko inongo konpromezura behartzen ez duen elkarkidetza eskaini zaie. Ekialdeko agintariak, egitura politiko zein militarrean sartzeko garantiak behar dituzte baina oraingo eskaintak apurrarekin aurrera egin beharko.

Sartzeko borondatea

Barrena hotsak laster sortzen du eztabaidaren algarra. «Baina zergatik jaso behar ditugu orain, ez al dugu bada geuk bakarrik nahiko arazo hamabi estaturekin?» Batasunaren barruan 'errealista' moduan ezagutzen diren argudioetakoa da.

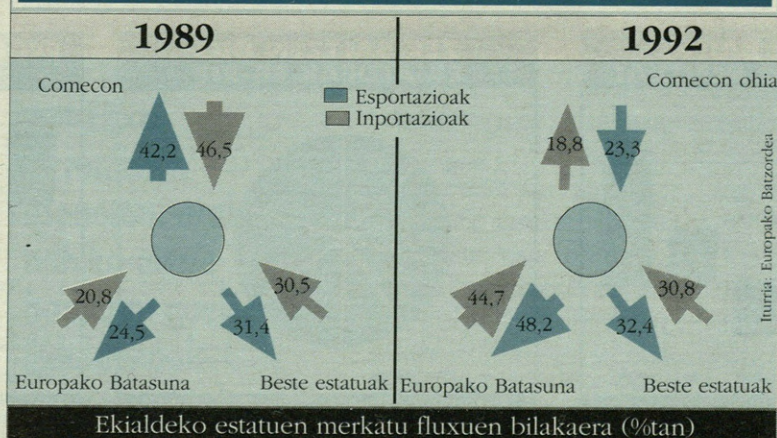
Erantzuna barrutik bertatik datorkio: «Baltikotik Errumaniaraino, estatu guztiek sartzeko borondatea dute eta Erromako Itunnean hori zen argudiorik garrantzitsuena; gainera, ez al ginen izan gu Errusiatik aldentzeko behin eta berriro eskatu genienak? Orain Pilatosena egin behar ote dugu?; hirugarrenik, azken batean Ekialdea integratzea guretzat ere segurtasun bermea da, ban gutxiengoek edota ekonomi arazo larriek gureganako migrazioak eragingo dituzte eta».

EUROPAKO EKIALDEA MENDEBALDERA BEGIRA

	VISEGRAD TALDEKO ESTATUAK				Iturria: L'Expansion 447 zkia.	
	HUNGARIA	POLONIA	TXEKAR ERREPUBLIKA	ESLOVAKIA	BULGARIA	ERRUMANIA
Populazioa (milioitan)	10,3	38,4	10,4	5,3	9,0	23,2
Inflazioa (%tan)	23,0	37,0	22,0	23,0	75,0	250,0
Langabezia (%tan)	13,0	15,8	4,0	15,0	17,0	10,0
Merkatal Saldoa (dolar milliarretan*)	-2,5	-1,8	-0,5	-0,4	0,2	-1,0



EKIALDEKO ESTATUEK LAGUNAK ALDATU DITUZTE



Comeconen barneko merkataritza fluxua izugarri ahuldu da eta bertako estatuek EBrekin zutena handitu.

NEKAZARITZA

Oro har, Ekialdeko nekazaritza produktuen lehia oso txikia nabaritzen da oraindik (handik % 2 bakarrik inportatzen da) baina zenbait produktutan eragina apur bat nabaritzen hasia da. EBrentzat lehenbiziko ezustekoa 1995an etorri zen, lehenbiziz Ekialdearekiko nekazaritza saldoa bere alde ateratzean. Ez dute pribatizaziorako kapitalik eta egoera oso kaskarrean dihardute.



ALTZAIRUA

Altzairugintzarekiko mugak 1996an eroriko dira eta horrek kezak sortzen ditu birmoldaketan dagoen sektore honetan. Gaur egun, merkatal saldoa Ekialdekoen aldekoa da: 1988an 60.000 milioi pezeta (ia 2.500 milioi libera) Ekialdekoen alde eta 1992an

128.269 milioi pezeta, haien alde. EBko merkatu prezioak baino % 30 merkeago ere saltzen dute eta horren aurrean EBko Batzordeak babes neurriak hartu ditu. Dena den, Europako Ekialdetik EBra datorren altzairua Batasunak inportatzen duen % 4era besterik ez da insten.

EHUNGINTZA

Jantzi mailan EBri saltzen diotena gertu egin da, % 8,8 1989an eta % 13,3. Dena den, jantziak egiteko ehuna batez ere EBtik erosten dute. EBko ehungintzaren alorrerako ez du mihatzurik adierazten, EBri benetako erronka Asiako herrialdeetatik dator. Apustua hango merkatuetan sartzea da.



Baina aurreko burutazio guztiez gain, Mendebaldean gehien interesatzen zaiona merkatua da: 70-100 milioi pertsona kontsumo gosez areago, 45 urte mendebaldeko produktuak usaino barik egon ondoren, horien gose. Gainera, Patrick Debedjian, Frantziako RPRko diputatuak dioen gisa, «zortea dugu, gure muga ondorengo kulturalki gure antzerakoak diren merkatuak baitaizkagu».

Merkatu gosea

Munduko bloke ekonomikoak eratzen ari diren unean honetan, Europazaleen ametsak gauzatu ahal izango lirakeke, EEBB eta Japoniaren aurrean «oraingoa bene-benetako potentzia ekonomikoa izateko».

Alabaina, aurrikuspena ez dira onak. Ikustea besterik ez eskandinaviar estatutak eta Austriarekin izan diren zailtasunak. EB errazago nagusituko litzateke Ekialdekoekin beste lau estatutaberats horiekin baino baina hala ere arazo ugari egongo lirakeke. Jadanik aurrikusten da Erromako Itunak ez lukeela balioko Hogeien Europarako. EBko goi mailako funtzionario batek dioenez, «Hamaseien gailur edo bilera batean bakoitzak bere jarrera aurkezteko bakarrik hiru ordu

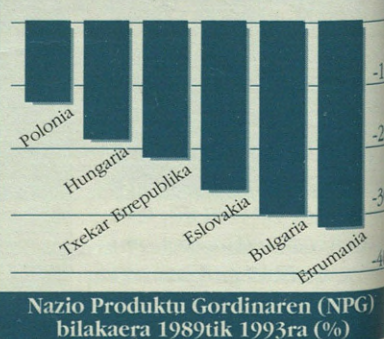
LEHIAKIDE BAINO MERKATUA EB-RENTZAT



ZER SALTZEN DIO EKIALDEAK EB-RI?



PRODUKZIO NAZIONALAREN ATZERAKADA



Eremu militarreko zailtasunak

ZENBAITETAN pentsatzen hasi eta ikusten ditugun gauzak sinesgaitzak iruditzen zaizkigu, batez ere duela sei-zazpi urte gauzak nola zeuden ikusiz. Orduan NATO eta Varsoviako Itunak tente jarraitzen zuten, nahiz eta Varsoviako Itunari jadanik ahultasun handiz begiratzeko zitzaien. Orain, ordea, azken hau desagertuta, nola uztartu bloke bien segurtasuna? Ekialdeko herrialdeak begiak MEBen (Mendebal Europako Batasuna) jarrita daude eta, azken boladan, bertara sartzeko desioa adierazi baino erregutu egiten dute, are gehiago

errusiar nazionalismoa nola hazten ari den ikusita.

Baina MEBeko gobernuak ez daude ateak zabaltzekotan. MEBeko edozein partaideren aurkako erasoak, gainera, koen erantzun automatikoa eskatzen du, eta egungo egoera hori oso arriskutsua litzateke. Hots, britainiar edo espainiarrek prest ote leudeke Rigara joan eta errusiarren balizko inbasio bati aurre egiteko? Baina, Greziara joateko bai akaso?

Dena den, itxura zaintzeko, Hamabiek MEBeko elkartekide izatea proposatzen diete. MEBentzat inongo beharrik ez daka-

ren akordio sinbolikoa. Halaber, maiatzaren 26 eta 27an Egonkortasunari buruzko Konferentzia egin zen Parisen. Neurri sinbolikoak bai, baina besterik ez.

Ekimen guzti hauen aurrean esanguratsua izan

zen azken konferentziaren atarian Poloniako diplomatiko batek esandakoa: *«Gu prest gaude antolatzen den edozein ekimenetara joateko, baina guk bermeak gura ditugu»*. Hots, joko arauak eta datak zehaztea.



baino gehiago behar izaten dira; zenbait beharko da 20rekin?».

Ekialdean ere epe luzera izango luke etekinik eurei ere Mendebaldeko merkatuak zabalik geratzen zaizkielako, baina batez ere euren ekonomien berregitea azkartuko litzatekeelako. 1988tik 1992ra Ekialdeko estatuek % 56 gehiago saldu diote EBri. Jauzi handia eta ona Ekialdekoentzat, baina EBtik harantz joandako merkataritza fluxua % 90 igo da garai berean. EBk 1990ean 150.249 milioi pezetako (6,2 miliar libera) defizita izan zuen Ekialdearekiko, baina 1993ko lehen hiru hilekoan EBk izandako etekina 628.000 milioi pezetakoa izan da.

Dagoeneko, bost urte barru libre-ganbio eremu bat egin dadin, merkatuaren liberalizazioa sinatu da 1991 eta 1993 bitartean egondako zenbait akordioetan. Hori bai, EBk Ekialdetik gutxi

inportatzen duen arren, Ekialdekoentzat funtsezkoak diren produktuen aurrean —altzairua, ehungintza, jantziak...— babes neurriak hartu ditu.

Arazo handienetakoak dirua eta instituzioen aldetik etorriko dira seguruenik. Batzordearen azterketen arabera, Ekialderako egitura fondoak —garapenean dauden erregioei ematen zaien dirua— banatzeko oraingo irizpideak erabiltzen badira eta nekazaritza politika bateratuz gero, gaur egungo 12 bilioiko aurrekontua bikoiztu egingo li-

**■ EBko
'errealisten'
esanetan, orain
nahiko arazo
baditugu geuk
Ekialdekoak
sartzeko moduan ●**

**Ekialdeko gutxiengoaren arazoak eta atzerapen ekonomikoak
EBren kalterako izango dira, bertako populazioa ate joka
aritu baitzaio.**

tzateke. Beraz, Grezia, Portugal, Espainia eta Irlandaren kaltetan, oraingo fondoak gehiago banatuko lirateke.

Horrenbeste elkartasun eta Europa batuari sinesgarritasun apur bat emateko, Batasunak zenbait ekimen hartu ditu jada: adibidez, Batzordeak Henri Nallet Frantziako Nekazaritza ministro sozialista ohiari agindu dio Ekialdeko estatuekiko EBren nekazaritza

politika bateratua azter dezan; bestetik, epe laburrean zenbait eremutan politika bateratua eraman ahal izango dela pentsatzen da, esate batera, energia, komunikazioak, garraioak eta ingurugiroa. Dena den, benetako erabakiak Maastrichteko Itunak 1996rako aurrirakusten duen gobernarteko gailurrean hartuko dira.

Xabier Letona

HISTORIA ETA GERO



ZEZENLARI HORIA

JAPONIAKO zinema batean ikusi zuen Sharon Stonek parte hartzen duen filmea: «Odola eta hondarra». Zezenketaren grinak jota, Atsuhiko Shimoyama japoniar dantzariak, hegazkina hartu eta berehala aurkeztu zen Alcala de Guadaira, Sevilla ondoko herrian, zezenketa eskolan. Behar bezala jantzi eta hasi ere hasi zen, baina zekor txikia agertu zenean, kapotera hurbildu baino berari heltzen zion. Behin eta berriro bota zuen lurrera zekorrak, baina dantzari-toreroak ere lortu zuen zezena botatzea eta biok jardun zuten lurrean korapilaturik. Zezenketarako jaioa ez dela aitortu ondoren, eskaini zioten belarria hartu eta Trianako bere etxeraino joan zen.

CARLOS PRINTZEA HISTORIARI BEGIRA

DAGOENENKO makinatxo bat gauza atera dira Ingalaterrako Carlos printzea eta Diana bere emazte ohiari buruz. Jakina zena aitortu zuen Carlos

printzeak, Dianari ez zitzaiola fidela izan. Hara bera eta bere arazoak, berak ondo dioen moduan ez da ezohizko gauzarik, baina bitxiena Harold Brooks Baker erregetzaren gaietarako adituak esandakoa da: «Printzeak bere arbasoen ohiturari heltzen ziola, besterik ez».

ROMEO ETA JULIETA JERUSALEMEN

ISRAEL eta palestinarren arteko liskarrerako hiria den Jerusalemek «Romeo eta Julieta»ren bertsio berria eskaini zuen iragan astean. Shulamit Aloni Kultura ministroak gonbidatuta bertara joatekoa zen Nabil Shaat, Iaser Arafaten kontseilari politikoa eta Israelgo negoziaketak aurrera eramane dituenak. Azkenean ez zuen joaterik izan baina bere bisitaldiak arazo ugari sortu zituen Jerusalemeko Likudeko alkatea eta ministroaren artean. Romeo eta Julieta amorante ospetsuak, arabiarra eta judua ziren oraingoan.

E L L E M E L L E



«Zorte apur batekin, erregea izatera iristean borren zabarra izango naiz ezen ez bainaiz ezertaz obartuko».

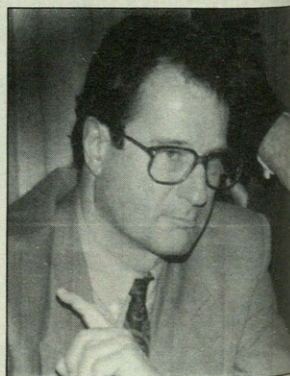
Ingalaterrako Carlos printzea, Koroaren oinordekoa.

«Krajinan bakerik ez bada Bosnia-Herzegovinan ere ez da izango, arazo bien konponketak elkarrekin joan behar du eta».

Mate Granic, Kroaziako lehendakariordea eta Atzerri ministroa.

«Londresen ez du Debaene gura, britainiarren betoa onartu egin behar da».

Klaus Kinkel, Alemaniako Atzerri ministroa.





O I H A R T Z U N A K

MUSSOLINIREN EGUNKARIA AGERTU DA LONDRESEN

ORAIN arte desagertutzat jotzen zen Benitto Mussoni Italiako diktadorearen egunkaria Londresen agertu zen iragan astean, «The Sunday Telegraph» egunkariak jakitera eman zuenez. Jakina zen 1921ean boterera iritsi zenetik 1945a arte Mussolinik egunkaria zuela, baina jendetzak hil zuenean bere egunkaria ere desagertu zela uste zen. Oraingo egunkariak 1925etik 1939 bitartearainoko epea betetzen du eta Hitler nola ikusten zuen azaltzen du. Bere bazkide baino, bere galga izaten saiatu zen idazkien arabera, eta Hitler zorotzat zuen; bere aurkako mesprezua eta beldurra adierazten ditu aldi berean. Adituek egiazkotzat jotzen badute ere, oraindik denbora gehiago iragan beharko da; izan ere, 1983an «The Times» aldizkariak Hitlerren 'egiazko' egunkaria 420 milioi pezetan (17,5 milioi libera inguru) erosi zuen eta gero faltsua zela jakin zen.



«Erakunde terroristak diren bitartean ez da bakerik izango. Gauzak bere lekuan jarri behar ditugu, Israelek ez du bakea sinatu palestinar herriarekin, erakunde terroristak batekin baizik, dauden hamabost palestinar erakundeetako batekin. Arafaten Al Fatah eta Hamasek helburu berbera daukate».

Ariel Sharon, Israelgo Defentsa ministro ohia.

«Bosniako gerra bere gailurrera iritsi da, eta Bosniako Armadak dagoeneko ekin diezaioke jada askapen gerrari».

Rasim Delic, Bosniako Armadako buruzagia.



SCHENGEN-EKO AKORDIO INDARREAN SARTUKO DA

MUGA gabeko Europa hori, behintzat zatitxo batean martxan sartuko dela iragarri da berriro: urrirako. Dena den, ez da aherentzi behar aurretik ere beste lauzpabost alditan gauza bera iragarri dela eta, atxakia teknikoak medio, behin eta berriro atzeratu behar izan dela. Lehenbiziko urratsean Frantzia, Alemania, Belgika, Luxenburg eta Holandako mugak desagertuko dira. Ondoren, teknikoki gainerako estatuen polizia base datuen programari teknikoki egokitzten badira, Espainia eta Portugal izango dira eta, geroago Grezia eta Italia. Erresuma Batua eta Irlanda ez dira sistemaz fio eta sartzekotan dauden lau kide berrien artean, oraingoz Austriak bakarrik onartuko du barnera begira mugak zabalik izatea.

Garraioen txanpa

Zaisa enpresak Eusko Jaurlaritza, Gipuzkoako Diputazioa eta Irungo Udalaren bazkidetza lortu du duela gutxi onartutako kapital gehikuntzan. Hiru bazkide berri hauek 390 milioi pezetaz hurbilduko dira garraio eta aduana agentzia gune honetara.

DUELA gutxi Zaisak (Irungo Aduana Zona) onartutako kapital gehikuntzaren bidez, hiru bazkide nagusi lortu ditu, 430 milioi pezetatik (18 milioi libera inguru) 390 jarriko dituztenak. Bazkide hauek

Eusko Jaurlaritza, Gipuzkoako Diputazioa eta Irungo Udala dira, bakoitzak 130 milioi pezeta jarriko dituela. Honela argitzen dira Gasteizek garraio eta aduana agentzia gune handi honetan parte hartzeko zituen

zalantzak eta elkarte honen kapitalaren % 90 bermatzen da. Gainerako kapitala jarriko duten inbertsore txikiak zain —Kutxa eta Gipuzkoako Merkatal Ganbara, adibidez— gelditu dira gunekeo partaideak, nahiz eta aitortu hasierako inbertsioa hau nahikoa izango dela guneak dituen oinarriko premiak asetzeko.

Kapital gehikuntza honekin Zaisak eraikuntza lanen lehenengo fasearen amaiera eta bigarren faseko solairuen erosketa eta hauen eraikuntzari ekingo

dio. Gutxira bukatu den lehenengo zona honetan 62 enpresa —garraio eta aduana agentziak— kokatuko dira eta bigarren zonan eraikiko diren 15.000 metro karratuetatik gehienak hitzartuak daude, nahiz eta enpresek azken hitza eman gabe izan. Zaisako bozeramaileek aurreratu dutenez, bigarren zona honetan nazioarte mailako garraio enpresak kokatuko dira bati-bat, eta hauen zerbitzurako 4.000 metro karratuko kamioien zerbitzurako gune integral bat eraikiko da.

Kapital gehikuntza operazio berri honekin, Zaisaren kapital soziala 3.000 milioi pezetara heltzen da —Eusko Jaurlaritzaren esku % 90— eta egindako inbertsioen kopurua 5.000 milioi pezetakoa da ●

DIRUAREN HOTSA



**BALERE
BAKAIKOA**

EKONOMIAREN egoerari buruz nahiko berri onak daude. Adibidez, hor daukagu Barne Produktu Gordinaren (BPG) bilakaera iaz hazkunde negatiboa izan zuena Estatu espainiarrean eta Hego Euskal Herrian, eta aurten % 1,2-1,5 haziko omen da. Berri hau ez da txarra, baina ezta ere nahikoa.

Egon, badaude ere, hain baikorrak ez diren datuak, BPGren hazkunde positibo hori kanpo-kontsumoak, esportazioak, kausatzen du, ez barne-kontsumoak, honek hazkunde negatiboa izaten jarraitzen baitu. Honek esan nahi digu, duela urte bat baino gutxiago kontsumitzen dugula eta, badakigu, geure gizartearen ongizatea kontsumo-mailak neurtzen duela. Beraz, adierazle honen arabera bizimodua txartzen ari zaigu, normala denez, jendea ez baitago prest gaur gastatzeko bihar zer gertatuko zaion ez badaki.

Oraindik nahikoa ez

Beste berri txarra inflazioetik datorkigu. Gaurregun, alokairuak inflazio-tasaren azpitik doaz eta inflazioak lehengo moduan jarraitzen du. Horri erantzen badiogu barne-eskaria negatiboki hazitzen ari dela, orduan, zerk kausatzen du inflazio altu hori? Monopolioak. Eta gobernuak ezer gutxi egiten du monopolioek sortzen dituzten ondasun eta zerbitzuen prezioak kontrola daitezen.

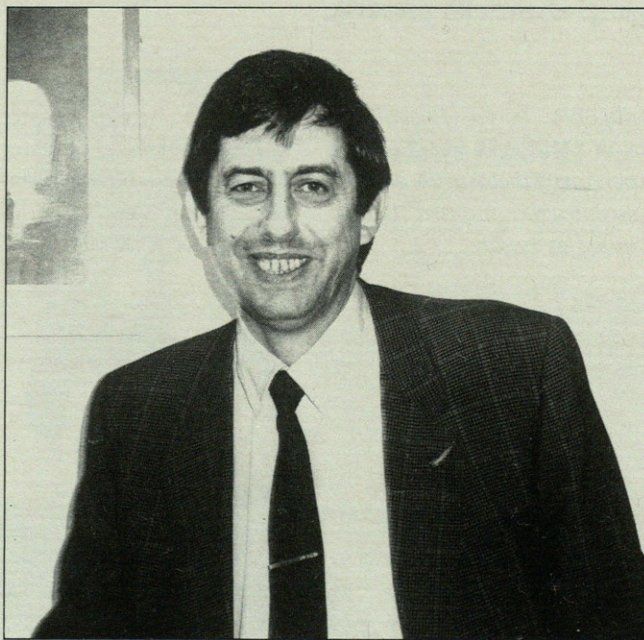
Laspostu netoak sortzeko BPGk, gutxienez, % 2,5 hazi behar omen du. Beraz, nahiko urruti gaude oraindik, eta ikusirik daukagun egoera politikoa —ustelkeria, egonkortasun politikoa eza, sinesgarritasun falta— ez dirudi egoera hoberenean gaudenik inbertsioak adore daitezen.

Sortuko diren lanpostuak, hein handi batean, turismoaren eraginez izango dira, eta beraz, denbora oso luzerako ez dira izango.

Juan Carlos Gonzalez, Estanpazio-Forja Industrien elkarteko zuzendaria

«Espezializatu ez diren enpresa txikiak desagertuko dira»

Pasatu den urtean, 1993an, hainbat forja enpresa itxi ziren sektoarearen egoera txarra zela eta. Une honetan berregituraketan murgildurik aurkitzen dugu esparrua, krisiari aurre egiteko premiazkoa zuen prozesuan.



Arazoak arazo, Juan Carlos Gonzalez itxaropentsu ageri zaigu.

ARGIA. Iazko urtea oso txarra izan zen sektorearentzat; nolakoa da egungo egoera?

J.C. GONZALEZ. 1994eko lehenengo hilabeteetan aurreko urtean azken hiruhilabeteetan nabaritutako berpiztea mantentzen da salmenta kopuruari dagokionez. 1993rekin konparatuz, produkzio hazkundera nabaritu dugu, % 25-30ra heldu dira kopuruak, eta automozioaren hazkundera mantentzen bada, honek

eragin zuzena izango du forja sektorean. Kanpo salmenta ere % 14 hobetu da, pezetaren baliogutxitzearen ondorioz.

A. Altzairuaren prezio igoerak produkzio kostuak handitu ditu. Zein izan da bonen eragina?

J.C.G. Zehazki % 20-25 inguru hazi da prezioa eta honek eragin zuzena izan du gure produkzio kostuetan.

Material kostuen igoeraz gain, hainbat altzairugintza enpresa itxi dira eta gaur egun ez da erraza altzairua inportatzea, talde handien ohizko bezeroa ez bazara. Eta, gainera, atzerriko altzairuaren prezioa ez da oso konpetitiboa. Honek gure prezioa igotzera behartu gaitu.

A. Automozioaren krisiak gogor astindu du forja, az-

ken batean sektore hau da zuen bezero nagusia. Gainditu da egoera hau?

J.C.G. Gure merkatuaren % 70etik gora automozioan kokatzen da. Eskaera asko murriztu zen 1992tik aurrera. Badirudi, Espainiako Gobernuaren «Renove» programarekin egoera hau gainditu dela nolabait, baina oraindik ibilgailu industrialen sektorea ez da gehiegi hobetu. Apurka hobetuz doa.

A. Sektorearen berregituraketa, talde handien sorrera, forjak dituen arazoen irtenbidea da?

J.C.G. Forja oso sektore heldua da eta elementu diferentziatzailea lortzea benetan zaila zaigu. Bestetik, egin beharreko inbertsio teknologiek dirutza izugarria eskatzen dute, konpetentzia oso gogorra da eta automozioaren talde handiei zerbitzuak eskaintzeak ahalmen handia eta azpiegitura komertzial sendo eta indartsua izatera behartzen du. Zerbitzuok eskaintzea ezinezkoa da enpresa txikientzat, eta behar hau betetzera datoz talde handiak.

A. Honek ez al du ekarriko enpresa txiki eta ertainen desagertpena?

J.C.G. Ez derrigorrez, azken urteotan espezializatu diren enpresa hauek aurrera aterako dira, baina premiazkoak ziren inbertsio hauek egin ez dituztenak desagertuko dira, ez talde handiak sortzeagatik, baizik eta merkatura ez direlako egokitu.

Myriam Gartzia

Hilaren 10ean 25 urte beteko dira Rikardo Arregi auto istripuz hil zela:

GAZTETASUNAREN FRUITU HELDUA

Presaka bizi zen Rikardo. Lan eta lan. Presa hori, baina, zorigaiztoko bihurtu zen orain mende laurden, auto istripu batek euskal kulturaren erreferentzia handienetakoa eraman eta umezurtz utzi zuenean. Horrexegatik, akaso, inork ez du Rikardo Arregi ahanzteko presarik.

GIZATASUN

abstraktu bat ez dagoenez, hots, gizon bakoitza leku batekoa eta garai batekoa denez, kultura mota bat

dagokio, berea. Euskaldunok ez gaitezke osa eta gure herriari jabetasunik eman, euskarazko kultura baten bidez ez bada».

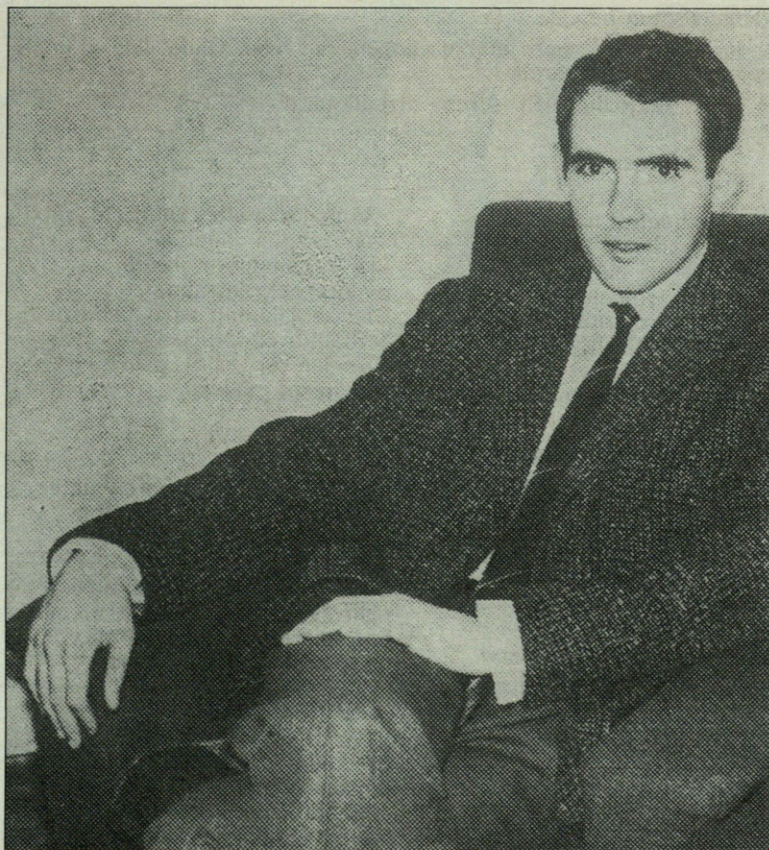
Rikardo Arregi zenaren hitzak dira, 1942ko irailaren 22an jaio, eta 1969ko uztailaren 10ean Euskaltzaindiaren biltzar batera zihoala

auto istripu batean Mendarondutakoarenak. 26 urte zituela hila, gztetasun kimutan, andoindarra erreferentzia heldua genuen bere garaiko euskal kultura eta politikagintzaren testuinguruan. Eta baita etorkizunerako esperantza ere.

Mende laurdena igarota Rikardoren hainbat artikulua eta saiok ez dute gaurkotatzen izpirik galdu.

1952an, mutil koskorra zela, hamar urte berandua go utzi zuen apaizgaitegian hasi zen ikasten Rikardo; ondoren jakintza ekonomikoak ikasteari ekin zion. 1964ean, klandestinitatean politikagintzan aritzeaz salaketapean, espetxeratu izan zen.

26 urte zituela
hil zen Rikardo
Arregi
andoaindarra.
Bere
gztetasunean,
ezinbesteko
erreferentzia
bihurtua zen
60ko
hamarkadako
euskal kultura
eta
politikagintzan.
Hainbat arlotan
berritzaile
suertatu zena,
euskaltzale
porrokatua zen
gauza ororen
gainetik.



Ezinbesteko erreferentzia

Espetxean, jabetu zen industrializazioak Euskal Herrian sortutako ondorio sozialak —proletargoa, klase borroka, eta abar—, kontuan hartu behar zituela euskal politikagintzak. 1964ean bertan euskaltzain urgazle izendatu zuten. 1965ean Lauxeta kazetaritza saria irabazi zuen.

Helduen alfabetatzearen emandako bultzadatik hasi

eta bere saiakera eta kazetaritza lan ugarietatik jarraituta, neurgaitza da andoaindarraren ekarpena.

Saioigintza eta kazetari-tzari dagokionez, 320tik gora lan argiratu zituen sei urtetan. Horien bilduma dugu «Herriaren lekuko» lana. Bestalde, «Politikaren atarian» obra amaitu gabe utzi zuen. Jorraturiko alor denetan berritzaile suertatu zen Arregi. Bai politikagintzan, bai kazetaritzan baita kultura mailan ere.

Idatzizko lanak «Jakin» eta «Zeruko Argia»n argitaratu

■ **«Printzipioak ez zituen ukatzen, baina edukiz bete behar ziren hitz handi haiek: sozialismoa, katolizismoa, abertzaletasuna» ●**
JOAN MARI TORREALDAI

zituen. Bigarren honetan naziorteko arduraduna zen, «Herriak eta gizonak» atalean munduko gertaeren berri ematen zuela.

Garaiko kazetariak neurri handi batean literatoak ziren Joan Mari Torrealdairen ustez, zentsurari aurre egin asmoz hizkuntza aberatsez zeharka-meharka aritzen zirenak, kazetaritza tradizio-rik ez zegoen gainera: «Nabiz euskara eskasa erabili eta alde borretatik ospe txarra izan, gaira zuzen zuzenean joate hori ekarri zuen Rikardok. Estilo bizia zuen, zehatza, segurua, biluzia eta barrokismorik gabea. Gerraosteko belau-naldian kazetaritzaren es-tilo objetibo gordin horre-

RIKARDO GOGOAN

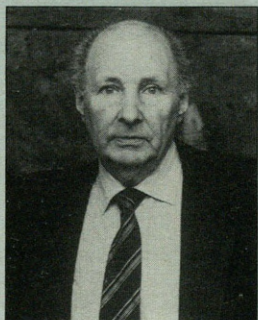
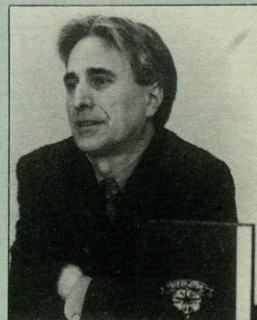


AMAIA LASA Idazlea.

«Ezkerreko euskal lider bat bezala ikusten nuen: indepen-dentea, hori bai. Bere kezka politiko bark kultura arloa. kazetaritza eta dena bartzan zuen. Gauza guztien gainetik euskararen alde egiten zuen. Askotan zioen euskara zabal-tzea erraza izango zela politikoki libre izatea lortzen genuen momentutik. Erabat berritzailea suertatu zen nazionalismo tradizionalarekiko».

IBON SARASOLA Euskaltzaina.

«Kazetaritzan oso estilo bizia zuen, eta hor bere ekarpena handia izan zen; bainbat jende jarri zuen astero «Herriak eta gizonak» irakurtzen. Zentsura mareatzeko abila zen. Nazioarteko artikuluak beti gure egoerara aplikatuak ira-kurri behar ziren, eta hor trebezia bazuen bainbat gauza kontatzeko kontatu ez balitu bezala. Lerro artean irakurtzea esaten den hori».

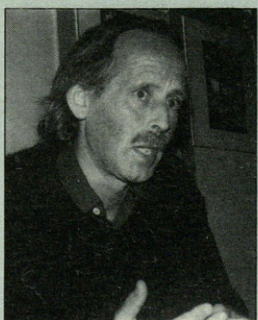


JUAN SAN MARTIN Arartekoa.

«Oso langilea zen, pentsamendu argikoa eta ideia berrie-kin zetorrena. Bere galera garrantzi handikoa izan zen, biziko balitz seguru askoz indar handiagoz joango litzatekeela euskara aurrera. Politikan zein bide hartu zalan-tzan zebi-len, ezkertiarra zen baina 'baina' horiekin; euskararen alo-rrean, aldiz, zalantzarik ez zuen. Esperantza handia jarria zegoen bere eraginkortasunean».

ANDONI SAGARNA Eusenorreko zuzendaria.

«Bilaketan zebilen pertsona zen. Kristaua zen, baina hor ere eredu baten bila zebilen. Euskaldun fededun monolitiko hura garai hartan hasi zen bankaz gora joaten. «Euskaltza-leen jainkoa hil behar dugu» saioa ez zen manifestu ateo-a, baizik eta eredu bat puskatu nabia. Halako errebeldia mo-duko bat bazegoen beregan, garai hartan polemikoak ziren gaiak plazaratzera ausartu zen».



MIKEL LASA Idazlea.

«Garai hartarako politikoki oso orekatua zen, eta oso ondo zekien zubiak ez hausten euskal mugimendu guztiekin. Ez zuen inoiz gaitzesi EAJ bat edo orduko erbesteko taldeak. Pena izan da inork ez hartua Rikardo Arregiren joera ireki eta malgua, azken urteotan joerak asko gogortu dira eta irekitasun hura asko galdu da. Malgutasun itzela zuen korronte guztiekiko».

Alfabetatzea, euskaraz irakurri eta idazten irakastea baino gehiago

NAHIZ 60eko harmarkadan helduak alfabetatzearen beharra beste zenbait ere ikusi, Rikardo Arregi izan zen ideiak eta asmoak baino ez zirenei molde eman ziena. Honela, 1966ko urtarrilean, Euskaltzaindiari Alfabetatze saila antola zezan eskatu zion, Ramon Saizarbitoria eta Mikel Lasa euskaltzain urgazleak eta Juan San Martin Euskaltzaindiko idazkariarekin batera egindako proposamenan. Euskaltzaindiak, eskakizuna ontzat eman eta

bere babesean hartu zuen alfabetatze saila.

Honela, alfabetatze kanpainak burutu ziren Euskal Herriko hainbat herritan; nahiz agintariek, sarri, ez oso begi onez ikusi. Arazo hauek, baina, bitxikeriak baino ez dira Rikardo Arregik alfabetatzeari ematen zion esanahi zabal eta aberatsarekin alderatuta, euskaldunei beren hizkuntzan irakurri eta idazten irakasteaz harantzago baitzihoan andoaindarraren pentsamendua.

«Euskal kultura ida-

lziak —zioen Euskaltzaindiari egin proposamen hartan—, gaur egun aurkitzen dan bezala badiu zenbait estruktura rako gaitz bere baitan, irauntzekotan kultura berarekin bukatuko dutenak: euskera modernu baten falta edo abultasuna; euskeraren batasuna lortzeko zailtasuna eta euskaldun gebienen alfabetismoa.

Alfabetatzea, euskara modernotu eta batzeko bidean ate, zubi edo lokarritzat zuen Rikardok.

Ezinbesteko bi langintza horietan idazleei lehen mailako eginbeharra zegokienez, alfabetatzen ari zen herriarekin harreman hestuan: «...errealitatean mugimendua elkarrekin behar du izan—zioen andoaindarrak—. Hau da baina zuzen ere Alfabetatzearen kanpainak egin nahi duena: eskritorea publikoarekin harremanetan jarri».

Rikardok argi zekusan irakurtzen irakastea alferrikakoa zela gero herri-tarrek euskaraz zer irakurria ez bazuten izango; beharrezkoa zen, beraz, kulturaren dibulgaziozko oinarritzko liburuetan ahalegin berezia egitea. Horrela ulertu behar da Rikardok sortu Lur argitaletxearen jaiotza, mahaiaik behar zuen hanka horren tokia betetzera etorria.

Alfabetatzea, finean, kultura herrikoi batek behar zuen azpiegitura sostengarri eta zabaltzailea zen, euskal kulturaren aldeko kontzientziaren piztaile.



Ezkerretik eskuinera, Juan San Martin eta Irigarai euskaltzainak, eta Rikardo Arregi bera alfabetatze kanpainetako irakasle bati titulua ematen. Ez ziren sasoi errazak; bitarteko gutxi eta lan itzela.

tara hobekien burbildu zena bera izan zen. Karlos Santamariaren eskolakoa zen. Informazio eta iritzien arteko loturan astindu zuen. Artikulu txikietan maisu zen».

Garaiko euskal gizartearen errealitatea tradizionalismoak definitzen zuen, ideien alorrean oso sistema itxia osatzen zuena. «Errealitate hori birpentsatu egin du pentsamendu mo-

derno eta ezkertiar batekin. Topiko eta estereotipo onartuak kritikatu zituen».

«Sozialismoa modan dago» eta «Ezkertiar berriak» saioekin, esaterako, marxismoaren mitoa astindu zuen. «Kristau-demokrata izatetik sozialista humanista izatera pasatu zen—gogoan du Joan Mari Torrealdaik—, sozialismo existentzialista ukatu egin zuen, eta Marx bera ere

birpentsatu egin behar dela. Arazoen formulazio eta birformulazioan maisu zen. Printzipioak ez zituen sekula ukatzen, baina edukiz bete behar ziren hitz bandi haiek: sozialismoa, katolizismoa, abertzaletasuna».

«Euskaltzaleen jainkoa hiltu behar dugu» saioan, aldiz, kristau sinesmena indar eta esanahi berriz aurkitzen saiatu zen. «Lehen aldiz izan zen publikoki eta idatziz euskaldun fededun monolitiko bura hautsi beharraz hitz egin zena».



Euskaltzaindiaren bilera batetako argazkia, Rikardo Arregi erdian dugula. Ezkerretik eskubira, Luis Villasante, Aingeru Irigarai, Juan Garmendia «Zeleta», Yosu Oregi, Piarres Lafitte, J.M. Lojendio, Isaac Lopez-Mendizabal, Piarres Lartzabal, J.M. Satrustegi, Rikardo Arregi, Iñaki Beobide, Gabriel Aresti, Ambrosio Zatarain, Fernando Mendizabal eta Alfontso Irigoien.

—diosku Joan Mari Torreal-
daik—. Hala ere ez zen bo-
rroka bila joaten, oso inte-
gratzailea zen».

Ez ziren oinarri gabe
esandakoak, baina, haus-
narketa sendoak baizik: «Ri-
kardo irakurle ona zen. Li-
teratura frantsesa asko
erabiltzen zuen. Irakurle
ona izateaz gain sintesi

*abalmen izugarria zuen,
eta gero informazio hori
gure egoerara egokitzen
zuen. Originala baino, be-
raz, birpentsalaria zen».*

Euskal kultura eta eus-
kara ziren Rikardo Arregiren
kezka nagusia. Herria kul-
turaren bidetik abiatzea
amesten zuen. Bere aburuz,
profesionalak ugaritu egin

behar ziren euskal kultura
desarrollopetik ateratzeko,
eta zentzu horretan idazleak
ziren herri baten.

Euskal liburugintzaz ar-
dura berezia zuen. «Politi-
karen atarian» obran dioe-
nez, euskal liburugintzaren
programazioak hiru sail
behar zituen: kulturaren di-
bulgaziozko oinarritzko li-

buruak —bere ustez beha-
rrezkoenak, alfabetatzearen
osagarri—; itzulpen eta
saiakera laburrak; eta lite-
ratur sorkuntza hutsezko
obrak. Andoaindarrak ha-
serre zekusan garaiko argi-
taletxeek euskal kulturari
ematen zioten tratamentua.

Alberto Irazu

ONDARROA LIBURU BERRIAK

ONDARROA

**UZTAILAREN
ORDUTEGIA**

12tik -17ra ITSAS AURRE
Goizez 11,30 - 14,30
Arratsalde 17,30 - 21,30

HATOR BELDUR GABE!

EUSKADIKO LIBURU AZOKEN BATZORDEA

ZAHARRAK BERRI, IRUÑEA FESTETAN BETI

Urte asko daramatza Iruñeak jende uholdea jasotzen uztailero. Mota guztietako bisitariak, mota askotako ospakizunez gozatzeko. Etengabe eraldatuz doazen festak baitira San Ferminak, jendetzak berak baldintzatutako prozesuan sartuta. Joandako ohiturek berriagoei utzi zioten lekua, inork aurrikus ezin dezakeen berrikuntzaren bila.

XIV. mende amaieran, 1386an, Iruñeko herriak urriaren 10ean ezarri zuen San Fermin eguna. Bi mende beranduago, 1591n, uztailaren 7an hasi ziren ospa-

1953ko uztailaren 12an bi pilo gertatu ziren entzierro berean. Lehen aldia zen San Ferminen historia luzean. Ez zen zauri larririk izan, ordea, Jose Joaquin Arazurik bere «Historia de los Sanfermines» bilduman aipatzen duen bezala. (Argazkia: Zubieta eta Retegi).



tzen herritarrak euren zaindariaren eguna. Urte horretan batu ziren Iruñeko bizitza aztoratzen zuten hiru gertakizun: diruz eta merkantziaz gainezka San Juan gaueetik uztailearen 14era bitartean egiten zen feria batetik; 1385ez geroztik uztailearen amaieran Castillo Plazan egiten ziren zezenketak bestetik; eta mendez mende haziz joan zen Fermin santuarekiko fedearen ospakizuna azkenik.

Santu beltza, merkataritza eta zezenak baturik, aurrikusi ezineko ondorioen iturria ireki zen. Aurrikusezina, batez ere garai bakoitzak jantzi desberdina josi diolako belaunaldiz beunaldi festa berari.

Garai batean pil-pilean egon ziren ikuskizunak, erakargarritasuna galdu ahala baztertuz joan dira

festa giroan. Horrela, 1783tik 1896ra bitarte festetako ikuskizunik erakargarriena bilakatu ziren globo hegaldiak (Frantziatik etorritako lagun ausartek urtero aireratzen zuten airez puztutako asmakizun berrien bat Castillo plazan) inor gutxiren harridura eragitera heldu ziren bat-batean.

Doinu militarrek eta kirolek duela hamarkada pare bat arte izan zuten garrantzia festetan.

Zaharrak berri dio, ordea, esaera zaharrak, eta ez da deusengatik. Alboratuz joan diren ikuskizunek lekua utzi baitiote ohitura berriei, etengabeko iraulketan. Horrela, 1941ean lehenbizikoz

1867. urtean egin zuten korrika lehen aldiz zezenen aurrean, Estafeta kalean, gazteek. Rochapea ezkaratzetik abiatzen ziren garai hartan zezenak.

ZEZENAK HARRAPATZEN BALDIN BAZAITU

Entzierroan lau leku ezberdinetan egiten dute lasterka korrikalariak. Korrika egiteko lau era ezberdin dira:

STO. DOMINGO

Zezenak zitu bizian ateratzen dira, aldapan gora pertsonak baino aiseago dabilenez, korrikalari gutxi ibiltzen dira maldan gorako tarte honetan zezenen aurrean.

ARRISKU NAGUSIAK: erorketak, zezen taldea korrikalarien gainetik pasatzea Arraroa da tarte honetan zezenen bat bakarrik geratzea.



Irteera

UDAL PLAZA MERCADERES KALEA

Tarte laua. Zezenek tarte honetan bi bihurgune hartu behar dituzte. Horrek korrikalariari aukera gehiago ematen dizkio ondo kokatzeko. Bigarren bihurgunean - Estafetan - zezenen abiadura moteldu egiten da. Ondo kokatzeko beta, berriz ee.

ARRISKU NAGUSIAK:

Bihurgunearen alde onak arrisku bihur daitezke horra iritsi baino lehen zezena parean jarriz gero.



ESTAFETA

Estafeta kale hasieran zezenak martxan hartzen du berriz, haien aurrean korritzeko aukera dago, beraz.

ARRISKU NAGUSIAK: Jende ugaritasuna, ohizkoa da zezenen bat atzean bakarrik geratzea.

Udaletxea



ESTAFETA bukaera ZEZEN PLAZA sarrera

Zezena nekatua iristen da azken tartera. Horrek aldea ematen dio korrikalariari.

ARRISKU NAGUSIAK: Jende ugaritasunak sortutako, jende pilak sortzea ohizkoa baita. Plazara sartu orduko jendeak hesietara jotzen du.

Zezenplaza



San Ferminen aldaretik eroritakoak



BARATXURIRIK eta kafesne goxokirik gabe San Ferminetatik etortzea inor gutxiren buruan sartzen zen duela hogeitau urte eskas arte. Festan egon izanaren adierazgarriarik fidagarriena zen erosketa sinboliko hau.

Mende luzez Iruñeko feriako produkturik salduena izan zena, festen aldaretik erortzeaz dago egun. Bera baino lehenago erori ziren azoka erraldoi honetako hainbat izar. 50eko hamarkada arte, errito antzera bizarginaren atean ilara luzean itxoiten zuten kanpotik etorritako merkatarik bizardun guztiek —zer gutxiago, uztailak 7rako aurpegi txukunez eta dotore jartzea baino!—, bizarginen negozioa hondoratu zuten on-

dorengo urteetan feriaren gainbeherarekin.

Bizarginak eta baratxuriak ez dira desagertu oraindik, ordea. Zorte kaskarra izan dute «Riau-Riau» famatuaren jarraitzaileek. Jokin Ilundainek 1941ean «Arriba España» egunkari espainiar batean idatzi zuenaren arabera, «1915 inguruan agertu zen 'Riau-Riau' a, eta ezin izan zuten berarekin ez Retaren makilkada leunek, ezta Demetrio Martinez Azagraren ukoak ere». Udaltzaingoaren burua zen lehena, eta bi urte beranduago Iruñeko alkate izendatu zuten bigarrena. Bi urte dira jada «Riau-Riau» rik egiten ez dela Iruñean, Udalak horrela erabakia. Ez zuten inongo aldaretan nahi.

«Riau-Riau» ak beti izan ditu jarraitzaile asko. Baita aurkakoak ere. Azkenean, desagertu egin da San Fermin festen egitarautik. Zubieta eta Retegiren argazki hau 1981ean atera zen.



1939an Joaquín Ilundain eta Jose Mari Pérez Salazarrek itxaferoak piztu zituzten Castillo plazan. Txupinazoaren hitzaurrea zen.

festari hasiera eman zion txupinazoa betikoa iruditzen zaigu guztioi.

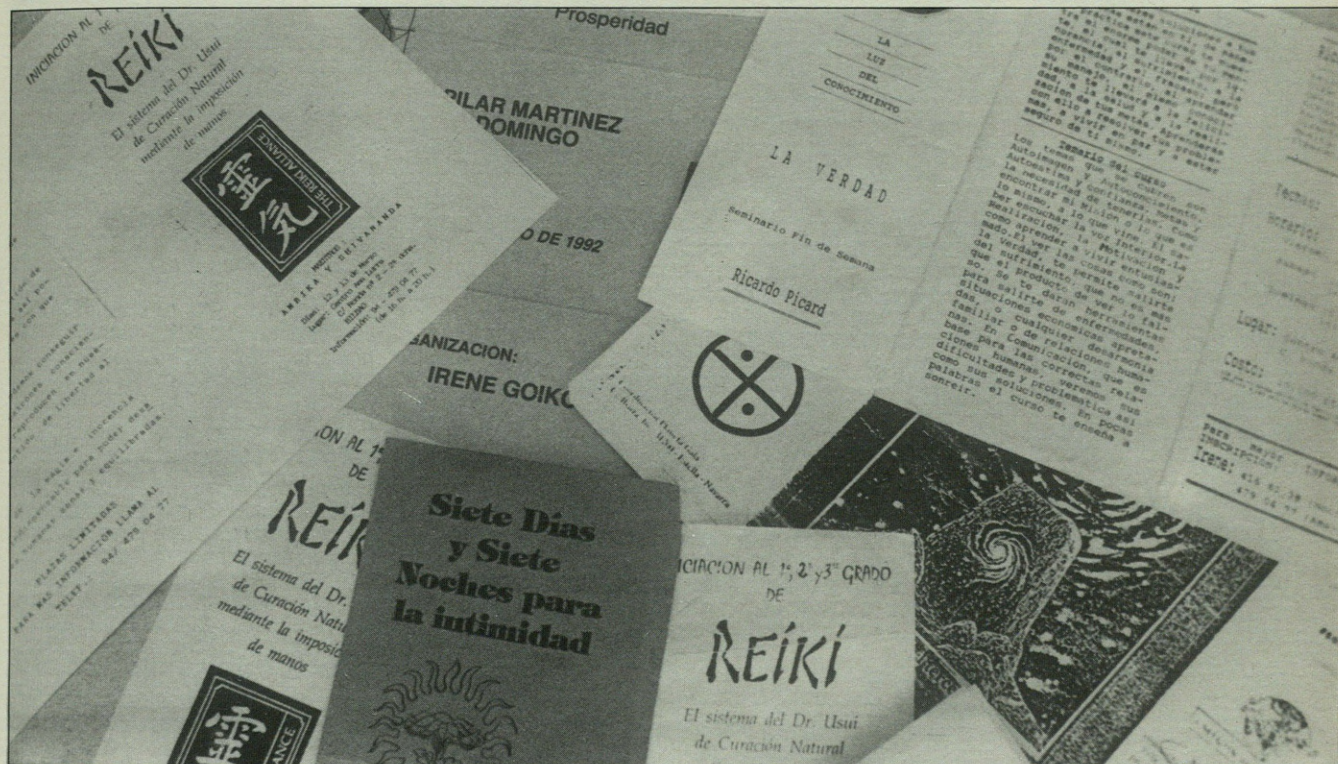
Ernest Hemingway ezer idazten hasi baino lehenxeago arte, Nafarroa Behereko bisitariak eta feriara

etorritako saltzaile espainiarrak ziren, Hego Euskal Herriko festazaleekin batera, kanpotar bakanak Iruñeko festetan. Zapi gorritz apaindutako jantzi zuriak ez dira hain zaharrak, bizi du-

gun mende honen hasieratik heldu zaigun berrikuntza bat baizik, Erriberako bisitarien janzkera nagusitu izan ondoren.

Festen bihotzaren zatigarrantzitsua bilakatu diren txosnek ere, San Ferminetatik banaezintzat jotzen ditugunak, duela 17 urte izan zuten Arturo Campion ikastola aitzindari. Are berriagoa da Villabesa konpainiako autobus baten atzean egiten den entzierroa. Bospasei urte besterik ez ditu, eta hau ere ohizkoa izango da laster. Ezer ez da dirudiena, beraz. Festa giroa da inoiz aldatu ez den bakarra.

Amagoia Iban



SEKTEN MUGA ESTUA

Ama Lurra taldea, Bilboko Alde Zaharrean dagoen «osasunerako eta hazkunde traspertsonalerako gunea» sekta izateaz salatu dute. Bertan aritzen diren kideen jarrera aldaketek, inguruko harreman afektiboekin apurtzeak eta pisu eta ondasunen salmentek piztu zuten argi gorria. Irene Goikolea, taldeko arduraduna epaitegietara deitu dute droga eta iruzur salaketei erantzuteko.

COUSIN, gai mistikoe-
tan adituak esaten zuenez,
«mistizismoa, eszeptizis-
moaren kontrako erreak-
zioa da eta honen ezau-
garriak arrazoimena baz-
tertzea da, sentimenduak

eta irudimenaren alde».
Nola bereizi mistiko bat fa-
natiko batengandik? Non
dago elkarte eta sektaren
arteko muga?

Urtebete pasatu da Ama
Lurra, osasunerako eta haz-

kunde traspertsonalerako
guneko kideek 'prozesua'
hasi zutenetik. 1993an soilik
emakumezko talde baten-
tzat Irene Goikolea, Ama
Lurraren arduradunaren es-
kutik hasitako terapia tras-

pertsonalak, egun 30 bat
persona biltzen ditu —hiru
taldeetan banatuta, bi ema-
kumezkoena eta beste bat
gizonezkoena— eta «Mina-
ren Terapia»-ren izena jaso
du. Terapia honetan parte
hartzen duten pertsona
hauen izaera aldaketek,
zenbaiten ondasunen sal-
mentek, bikoteen banake-
tek edo, aitzitik, ezkontzek,
zenbait emakume partaide-
ren haurdunaldiek eta tera-
pia hauei dioten atxiki-
menduak argi gorria piztu

Sekta baten ezaugarriak

FAMILIA eta lagunen taldearen aburuz, Ama Lurra sekta baten ezaugarriak betetzen ditu. Sekten Ikerketarako Elkartek sektei buruz emandako ezaugarriekin konparatuz gero, hauek lirateke Ama Lurra sektatzat jotzeko betetzen dituen ezaugarriak:

- ♦ Irtenbide errazak eskaintzen ditu eta hauek edozein egoerari aplikatu dakizkiokeela uste dute.

- ♦ Karisma handiko lider dogmatiko eta mesianiko dute.

- ♦ Itxurazko segurtasun pertsonala eskaintzen du.

- ♦ Taldeko kideak adoktrinatzeko eta erakartzeko teknika psikologiko koaktiboak erabiltzen dituzte.

- ♦ Gizabanakoa ezabatzen dute.

- ♦ Helburuak bitartekoak justifikatzen dituela uste dute.

- ♦ Diru sarrerak lortzen dituzte amarru bidez, hots, gizarteari eskaintzen dizkioten zerbitzu eta garapen pertsonalen tekniken bidez, ikastaroak eta abar.

- ♦ Ondasunen salmenta eman da, baina ez beste sekta batzuetan bezala lidderra aberasteko. Senideen ustez, eman den diru bilketa talderako da.

- ♦ Gorrotoa, beldurra eta munduari muzin egiten diote. Taldetik kanpo dauden gainerako mugimendu guztietatik aldentzen dira.

- ♦ Taldea kritikatzeko duenak presionatzen dituzte.

- ♦ Orokorrean gazteak erakartzeko izaten da sekten helburua. Ama Lurraren kasuan ez da ezaugarri hau betetzen, kideen adina 30 urtekoa baita batez beste.



Bilboko Alde Zaharrean dagoen «osasunerako eta hazkunde traspertsonalerako gunea» den Ama Lurra sektatzat jotzen dute zenbaitek. Hauen arabera, bertan ari diren kideen jarrera eta jokaera sektetako kideek agertzen dituztenen antzekoak dira.

zuten lagun eta senideen artean. Ildo honetan, 1993ko azken hilabeteetan senideak eta lagunak biltzen eta ikertzen hasi ziren. Bilerak hauetako emaitza zera izan zen: Ama Lurrako partaideak sektetako partaideen jarrerak eta jokaerak hartzen ari ziren.

Bartzelonan dagoen Sekten Ikerketarako Elkarteko (AISS) Maria Rosa Boladeras zuzendariak bazuen Ama Lurraren berri eta bere ustez, «Ama Lurra sekta bat da, talde totalitario edota sekta suntsitzaile moduan ezagutzen denaren ezaugarriak betetzen ditu: egitura piramidala du, liderari atxikimendua zorzaio eta honen helburua dirua eta boterea lortzea da. Gainera, emakume bonek (Irene Goikolea) barremana izan du Emilio Fielekin, Senda Arco Iris sektako partaidearekin».

Peru Lopez de Munainek, senide eta lagunen taldeko kideak ere antzeko

iritzia du: «Ez dut uste basierako asmoa Ama Lurra sekta bat bilakatzea zenik, baina talde itxia biburtu da. Despertsonalizazio kolektiboak eman dira». Ama Lurrako partaide gehienak euskaldunak dira eta hainbat elkarteetan parte hartzen zuten —Kontzientzia Eragozpenaren aldeko Mugimendua, Gazte Asanbla-

da, AEK—. «Gaur egun desmobilizatuta daude, egiten duten gauza bakarra Ama Lurraren parte hartzea da».

Terapia traspertsonal hauek, hain zuzen ere, eztabaida handia sortu zuten Sumendin. Osasunaren autogestiorako elkarte honetako Antonio Palomarren ustez, «terapia traspertsonala gaizki ulertzen eta

Askatasuna minaren bitartez

MINAREN terapia» dugu Ama Lurraren oinarria. Irene Goikolearen eskuetik zabaltzen den honen helburua askatasuna da, norbere buruarekin eta inguruarekin dituen harremanen garbiketaren bidez etorriko den askatasuna. «Azken batean mina eragiten duten enfrentamenduak bilatzen dira, familiarekin, lagunekin eta barreman afektibo guztiekin», esan

digu terapia gertutik eza gutzen duen batek. «Atxikimendu maila desberdinak eman dira, baina inguruko loturak apurtzen direnean Irene da taldearen kontrola duen bakarra eta horrek izugarritzko botorea ematen dio, talde itxia biburtzen da», gaineratu du.

Gabon Gauean taldeko partaideak senideen etxeetara joan ordez, Ama Lurraren egoitzan bildu zi-

erabiltzen bada, ondorio oso ezkorrak ditu. Normalean buru edota liderrarekiko atxikimendu handiak sortzen dituzte. Gu terapia esoteriko eta espiritualen kontra gaude».

Terapia traspertsonal hauek, askotan, beste sinesmen eta kultura batzuekin lotu izan dira, eta Ama Lurraren kasuan Mexikorekin. Aurelio Diaz, NBEn herri indigenen ordezkaria den *chaman*-a Bilbon izan da Ama Lurrako partaideekin.

Euskal Herriaren salbazioa

Minaren terapiarekin batera, Ama Lurrako kideek peyote zeremonietan parte hartu dute. Mexikar jatorrikoa, peyotea Amerikako eliza indigenako *chaman*-ek euren jainkoekin hitz egiteko erabiltzen duten landarea da, sustantzia psikotropikoak dituen. ARGIAk jakin duenez, lau zeremonia egin dira Euskal Herriko toki desberdinetan, Mexikoko *chaman* batzuekin, eta lehenengoa Etxalarren egin zen Euskal Herriaren salbazioaren izenean.

ren «argidun izakien» zeremonian parte hartzeko. Askatasuna eta «argidun izakiak» bilakatzea zen helburua, honen arabera partaide bakoitzak bere taldea sor zezakeen. Iruzur bat izan zen. Urte hasieran «prozesua» berreskuratu zuten eta ARGIAk jasotako informazioaren arabera, San Juan gauean prozesua bukatutzat jo zuten beste zeremonia batekin, bertan parte hartu zutenak «argi puntuak» bilakatu direla.

Irene Goikolea, Ama Lurraren arduraduna «Gure azken helburua askatasuna da»

ARGIA. Ama Lurra sekta bat al da?

IRENE GOIKOELEA.

Inolaz ere ez. Ama Lurra terapia gunea da eta une honetan oso lan garrantzitsua egiten dihardugu. Normalean gainerako terapiak beste norbaitek esperimentatuko lanetan oinarritzen dira. Gu esperimenez prozesu horretan gaude eta uste dut oso emaitza onak emango dituela. Oso urrutira hel gaitezke.

A. Zein terapia mota erabiltzen duzue? Zein da bonen helburua?

I.G. Gure belaunaldia oso hautsizalea izan da, familiarrekin, elizarekin, eta abar. Harreman horiek sendatzea behar beharrezkoa dugu, baina harremanak apurtu behar ditugu, minak eragiten duen beldurra gainditzeko eta horrela berriro ere harremana eraikitzeko.

Araotz eta Ama Lurraren egoitzan ere egin izan dira. Gorputza eta arimaren garbiketarako premiazkoa dute peyotea, «argidun izakiekin» hitz egiteko erabiltzen baita. Zeremoniak irauten duen bi egun horietan, partaideek ez dute lo egin edota jaten.

Senideekin hitz egin eta gero jakin dugu Ama Lurrako zenbait partaidek pisua salgai jarri dutela, bi Bilbon, beste bat Lekeition, laugarren bat Mallorcan eta baserri bat saltzeko asmoa dute Etxalarren. ARGIAk senide eta lagunengandik jakin duenez, bi bikote banatu dira, beste bi ezkontzekotan daude eta beste kasu batean seme-alabak uztea salatu da

Gure azken helburua askatasuna da, askatasun pertsonaletik hasi eta askatasun kolektibora eta gure inguruan dauden gauza eta pertsonekin harreman sendo batera heltzeko; naturarekin dugun harremana, esate baterako. Barne bilaketan oinarrituta, txikitan izandako arazoak, traumak aztertuta, egungo egoera ulertzeko eta gainditzeko.

A. Peyote zeremoniek zer ikusirik dute terapia hauekin?

I.G. Inondik ere ez. Iruditu zitzaigun 500. urteurrena zela eta, interesgarria izan zitekeela bertako sinesmenak ezagutzea eta haiekin topaketa bat egi-

tea. Hala ere, peyotea hemen drogatzat jotzen zela jakin genuenean, utzi egin genion ekitaldiari.

A. Ama Lurran parte hartzen duen jendea desmobilizatu duzu?

I.G. Desmobilizatu? Kritika asko jaso ditugu ezkerreko sektoreetatik, baina nik esango nuke eurak direla desmobilizatuta daudenak. Gurea iraultza pertsonala da, askotan sektore horietan baztertu dena. Sektore horietan ibilitako jendeak euren burua ikusten du, ezer egin gabe, azken 10 urteetan ez dutela ez aurrera ez atzera egin. Guk bidean jarri ditugu pertsona mailan aurrera egiteko.



Ikastaro eta terapia desberdinak egin izan dira Ama Lurran, hauetatik oinarritzkoena «Minaren Terapia» izenekoa dela. Honen arabera, harremanak garbitzeko beharrezkoa da lehenbizi apurtzea, gero berriro ere harreman osasuntsuak izateko.

—azken hau epaiketa zain—. «Hainbat emakume baurdun gelditu dira, 'Intimitaterako zazpi gau eta zazpi egun' ikastaroaren ondorioz, honen helburua bikote sakratua sortzea dela», esan digu partaide baten anaiak. Iruzur salaketaz ere,

«susmoa dugu diru bilketa garrantzitsu bat ari direla egiten, hiru baserri erosteko eta bonela komunitate bat sortzeko», azaldu digu senideen bozeramaileak.

Myriam Gartzia

«Intsumisioak eragin handiagoa izan du HBn alderantziz baino»

Kontzientzia Eragozpenaren aldeko Mugimenduaren 'dinosaurua' dugu nahiz eta 33 urte besterik ez izan. KEMeko ageriko burua eta abokatua, intsumiso eta eragozleen aurkako hainbat epaiketetan aritu zaigu gazteon defentsan. Salhaketako kidea, gaur egun Euskal Herriko Unibertsitateko Zuzenbide fakultatean aritzen da Zuzenbide Penaleko irakasle. Bilbotar honekin aritu gara historia hurbilaz eta biharko etorkizunaz.

ARGIA. Bilboko Talde Antimilitarista dugu aitzindari, Espainia mailan, eragozpen politiko eta ko-

lektiboaz bitz egiten dugunean. Gogora itzazu 1976ko hasierako borrokak.

RAFA SAINZ DE

ROZAS. Bartzelona, Malaga, Madril, Tarragonako Vic eta Bilboko Betolaza auzunean egindako espe-

rientziak izan ziren talde antimilitaristen oinarria urte horretan. Desobedientzia zibilean oinarritutako zerbitzu zibil alternatiboa eratu zen; ez zen ordezkotako zerbitzua, baizik eta gobernuak emandako aginduei aurre egiteko jarrera. Bai estatuan bai nazioarte mailan antzeko esperientziak aurrera zeramatzatenekin harremanetan jarri eta kanpoko laguntza izugarria jaso zen,

«KEM da Betolazako esperientziaren muina gordetzen duen bakarra. Gainerako taldeek, AOC, Kakitzat eta alderdi politikoetako gazte erakundeek beste arrazoi batzuk direla medio sortu eta mantentzen dira gaur egun».



koordinazio eta ideologia mailan. Elkartasun martxa antolatu zen Genebatik Valentziaraino, bertan preso zegoen eragozle baten alde. Estatu mailan lehenengo eragozleak batzeko eta elkarrekin aritzeko lehenengo urratsak izan ziren.

A. Orduan ere joera desberdinak biltzen ziren talde antimilitaristan: kristauak, autonomoak...

R.S.R. Betidanik pentsatu izan da hippy garaiak eta nekazari *comuna*-tatik jasotako hausnarketak izan zirela eragozpenaren iturri ideologikoa. Egia da baze goela gazte multzo bat horretan ziharduena, baina nire ustez, eragozpenaz hitz egitean, hiri mugimendu batetaz ari gara; ezkerre eta kristau taldeetatik sortutako hausnarketak izan ziren honen benetako muina. Gure belaunaldian, nor ez da kristau talde batetik pasatu? Kristauak, marxistak, unibertsitatean aritutakoak... Ez ziren joera desberdinak, prozesu desberdinetan aritutako pertsonen emaitza baizik. Hauen biltokia indarkeria ezaren inguruko mugimendua zen, antimilitarismoaren intuitioan oinarritutakoa.

A. Gaur egun, aldiz, talde bakoitzak bere ezaugarriak ditu. Asko sailkatu da soldadutzaaren aurkako borroka?

R.S.R. Gaur egungo KE-Mek Betolazan hasitako esperientzia horien muina gordetzen duela uste dut; baina Kakitzat, AOC (Kontzientzia Eragozpenaren aldeko Elkartea) edo alderdi politikoetako taldeek ez dute zerikusirik esperientzia horiekin eta beste arrazoi batzuk direla medio sortu eta mantentzen dira egun.

A. Zein izan da alderdi po-

litikoen eragina intsumisioaren aldeko mugimenduan?

R.S.R. Alderdi politiko guztiek bereganatu nahi izan dute borroka hau, denek. Hauen partehartzea positiboa izan da, beti ere monopolizazioaren aurka jokatzeko jakin dugun neurrian.

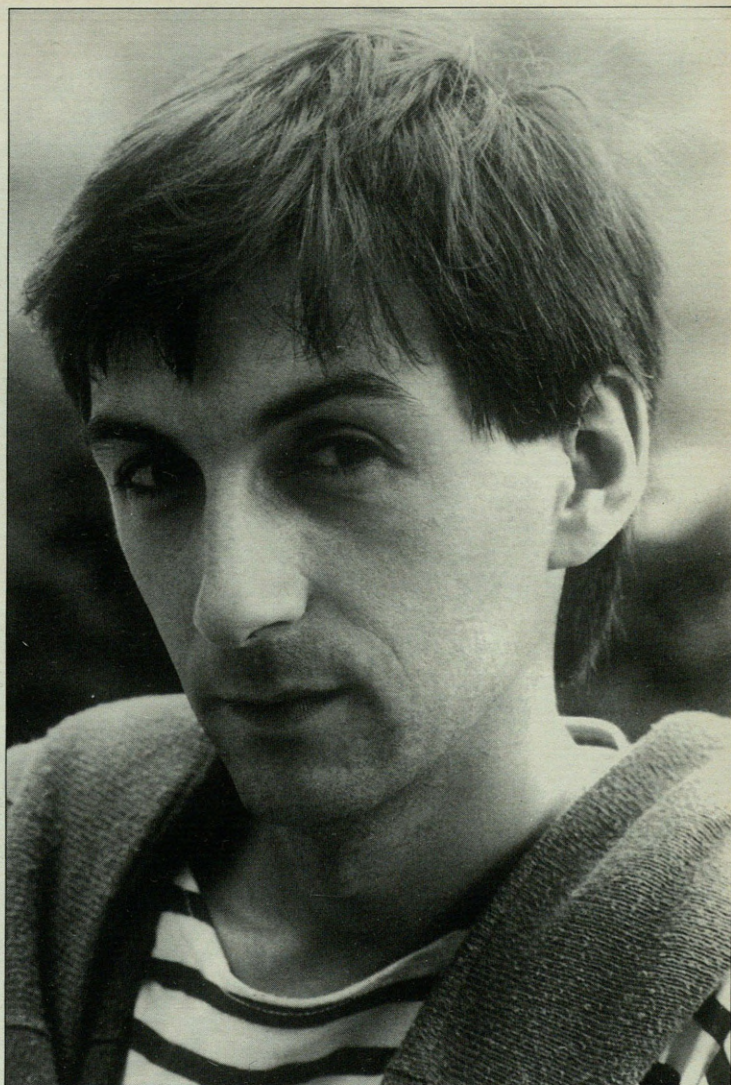
Bestalde, guk hutsune handia utzi dugu kritikarako eta hutsune hau gobernuak biezintzutan erabili izan du: alde batetik, HB eta ENAMen partehartzea intsumisioa kritikatzeko erabili izan da, HBk eragindako mugimendua bat izango balitz bezala, eta hori sinesgaitza da.

Euskal Herrian intsumisioaren arrakasta abertzaletasunean soilik oinarritzen dela esatea dugu beste erabilpena, eta pentsamolde honen aurka borrokatzea zailagoa izan da. Hau da, intsumisioa 'euskal herritarren arazo' bezala ulertzea eta horretan soilik oinarritzea Espainiako Armadaren aurkako borroka.

A. Neurri batean ez al da egia? Zein da abertzaletasunaren garrantzia intsumisioan?

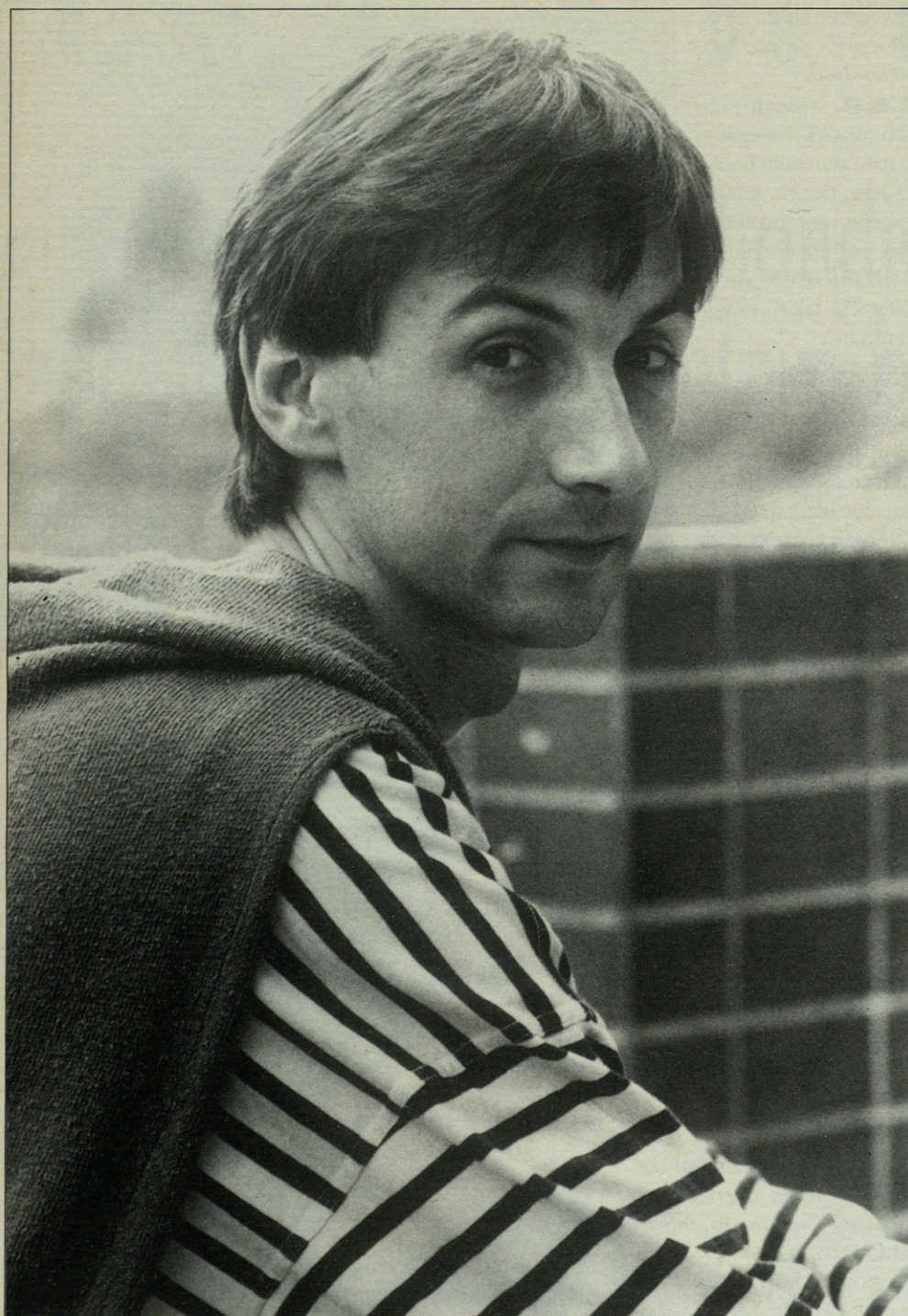
R.S.R. Neurri batean hala da, baina intsumisioaren arrakasta ezin da ulertu soilik ikuspegi abertzaleetik.

■ «Alderdi politiko guztiek bereganatu eta monopolizatu nahi izan dute intsumisioa» ●



Garrantzirik izan du, baina ez da izan oinarritzakoa. Eusko-Jaurlaritzak egindako inkestaren arabera, Espainiako Armadari uko egin dioten gehienek ez dute balizko euskal armadara joateko asmorik. Eta, gainera, ez dute begi onez ikusten halako armada baten eraketa. Funtsean, Euskal Herrian pentsatzen da, nagusiki, armada ez dela gatazka baten irtenbidea. Eskubide sozialen aldeko borroka gizarartetik bideratu behar den auzia dela uste da, beste inon baino gehiago, gako militarrik gabe. Zentzu honetan diotsut abertzaletasuna ez dela intsumisioaren arrakasta ulertzeko irakurketa bakarra.

«Abertzaletasunak garrantzia izan du intsumisioan, baina ez da oinarritzakoa. Eusko Jaurlaritzaren inkesta baten arabera, Espainiako Armadari uko egin dioten gazteek ez dute balizko euskal armada nahi».



«HBk intsumisioaren alde egin duenetik, antimilitarismoaren inguruko aurriritzi asko baztertu dira. Hau oso aberasgarria izan da bai HBrentzat bai antimilitarismoarentzat».

A. Herri zapaldua izatearen sentipenak ez du ezer esan nahi armaden kontrako borroka horretan?

R.S.R. Zapalkuntza sentimendu hori maila askotan nabaritzen da, eta ez bakarrik herri bezala. Eta nik ez dakit intsumisioaren aldeko borrokan ari diren gehienek herri zapaldu izanaren sentipena duten. Badago mul-

tzo garrantzitsu bat horrela irizten diona, baina ez dut uste gehienak direnik.

A. Zein izan da HBk izan duen eragina intsumisioaren aldeko borrokan?

R.S.R. Nire ustez, intsumisioak HBn izan duen eragina handiago izan da HBk intsumisioan izan duena baino. Askotan galdetu izan

diogu geure buruari zer gerta zitekeen HBk hasierako jarrera aldatu izan ez balu. Hau da, intsumisioa ez onartzetik, intsumisioa onartzera pasatzea. Geure aburuz, HBk jarrera aldatu orduko guk lortua genuen gizartearen sinesgarritasuna, eta horregatik uste dugu

■ «Ez dago intsumisioaren aldeko mugimendu bat; teknikoki intsumisoak diren gazteek diskurtsu desberdinak dituzte» ●

jarrera aldatu zuela HBk, premiazkoa zuelako, hau da, gizarteak pentsatzen zuena eta alderdiak proposatzen zuena oso urrun zirelako. Intsumisioaren alde ekiteko egin behar izan duten diskurtsu aldaketa nahiko lagungarria izan da, bai haientzat bai antimilitarismoarentzat. Ez da, inolaz ere, HBk ETArengatik inguruko eztabaida zabaldu behar duenik, baizik eta ETA hori egon arren eta honek HBrentzat antimilitarismo hutsaren diskurtsua ezin hartua esan nahi arren, intsumisioaren alde ekitean antimilitarismoaren aurkako aurriritzi asko baztertu dituela. KASEko gazte erakunde txostenetan, adibidez, oso garbi ikusten da bilakaera: «Intsumisioa ez da bidea» esatetik, «intsumisioa bidea da» esatera pasatu dira, nahiz eta haiek planteatzen duten intsumisioa diskurtsu antimilitarista huts horretatik sortua ez izan.

A. Talde desberdinek in-

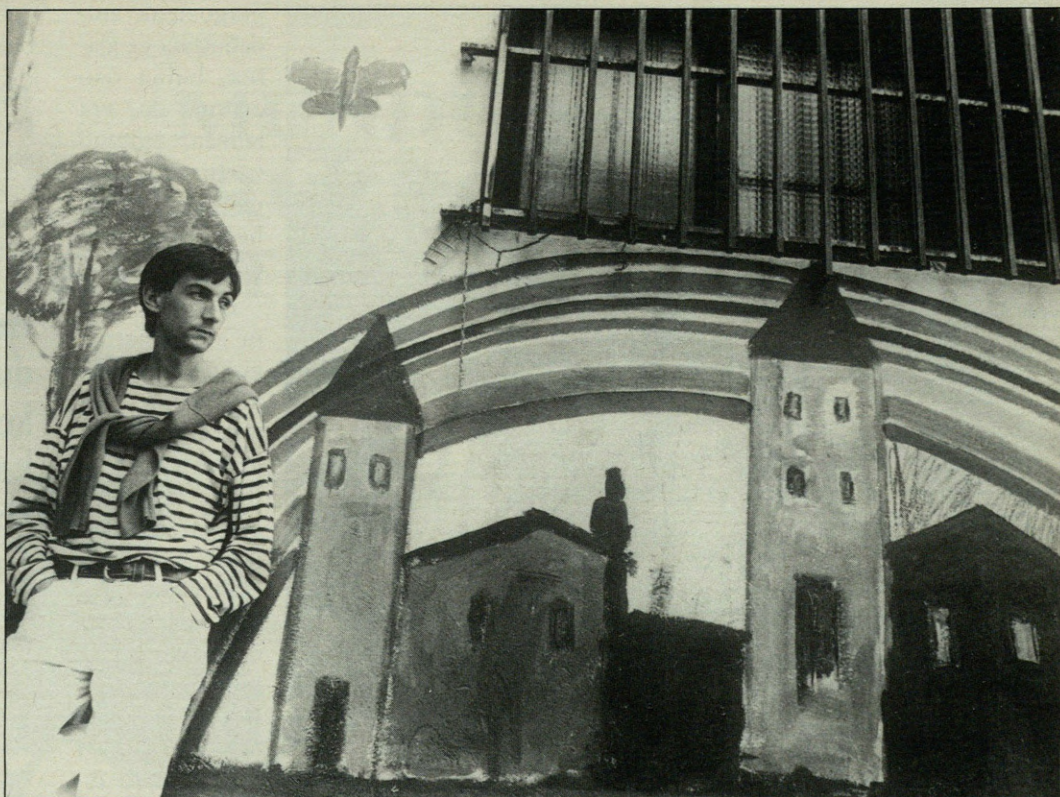
*tsumisioa berdin uler-
tzen dute?*

R.S.R. Ez. Bi multzo
egingo nituzke; alde
batetik KEM, AOC eta
Kakitzat; eta bestetik al-
derdi politikoetako gaz-
te erakundeak. Desber-
dintasuna diskurtsuaren
osotasunean datza. KAS,
EAJ eta alderdi politi-
koetako gazteek intsu-
misioaren alde egiteko
erabiltzen duten diskur-
tsua ez da antimilitaris-
moarena, nahiz eta ele-
mentu antimilitarista as-
ko izan. Azken batean,
alderdi politikoen dis-
kursu osoa da, eta al-
derdiak ez dira antimili-
taristak.

Horrexegatik ez dago
intsumisioaren aldeko
mugimendu bat, baka-
rra. Intsumisioa fenomeno
soziala da eta leku desber-
dinetatik laguntza jasotzen
du. Mugimendu sozial batek
beste ezaugarri batzuk ditu.
Teknikoki intsumisioa den
jendeak oinarritzko diskur-
tsu desberdinak ditu.

A. Espainiako kode penal
berria Estatuaren tresna
mingarria izan daiteke in-
tsumisioarentzat?

R.S.R. Haien helburua
ahalik eta errepresio han-
diena egitea da, ahalik eta
iskanbila txikienarekin. Eta
horretara dator kode penala.
Espetxean kontzientzia
presoak izatea iskanbila da,
eta horregatik presondegie-
tatik atera nahi dituzte. Bes-
tetik, banaketa eragin nahi
dute, intsumisioaren alde
dauden gehienak ez direla-
ko ordezeko zerbitzu zibilari
intsumiso, soldadutzari in-
sumiso baizik; horrela, le-
henengoez espetxe zigorra
dute eta bigarren taldekoek
ez dute izango. Intsumisioa
ez da zigorgabetzen, baina
kolektiboa banatzeko asmo



garbia suma liteke da kode
penal berriaren atzean.
Teknikoki ere ez dakit bi-
dezkota den, une honetan
intsumiso guztiek zigor ber-
dinak jaso eta hauek berdint-
zeko asmoa dagoenean.
Koherentzia errepresibo
hau kode penalarekin de-
sagertzen da eta, gainera,

erabiltzen den errepresioa
erabilgarriagoa izan dadin
nahi dute.

Kode penala guretzat kal-
tegarria izango da zer den ez
badugu ondo azaltzen, bes-
te errepresio mota bat dela
argi eta garbi esaten ez ba-
dugu. Orain arte, intsumi-
sioaren alde dauden denek

«Ez dakit intsumisioaren
alde egiten duten gehienek
herri zapaldua izatearen
sentipena dutenik».

NORTASUN AGIRIA

Bilbon jaio zen 1961ean ● Duela
bederatzi urte hasi zen KEMen lanean ●
Bilboko Otxargoakoaga auzuneko
Oinarrian aholkuritza juridikoan aritzen da,
Bilboko auzune suntsituenetako batean ●
EHUko Zuzenbide Penaleko irakaslea da,
«eta egundoko egurra eman diet, %75ek
ez du azterketa gaititu» ● Irakasle aritzen
denetik abokatu jarduerari utzi egin behar izan dio ● Bederatzi
hilabeteko semea du ● Salhaketako partaide, preso sozialen
eskubideen alde eta sakabanaketaren kontra borrokatu izan da ●
Eskuin eskuko atzazalak luzeak ditu, gitarra jotzea baitu zaletasun





«Armadak funtzio berrien bila ibili dira Varsoviako Ituna erori zenetik, etsairik gabe gelditu baitziren.

Egungoa, laguntza humanitarioa emateaz gain, Europaren interes ekonomikoak zaintzea da».

kritikatu izan dute errepresio bide hau. Orain, aldiz, intsumisioak izan dituen laguntzak murriztera etorri da erreforma, baina oraingoz ez dute lortu.

A. *Espanian aurtan 35.000 eragozpen eskaera egin dira, iazko kopurua birukoiztuz. Estatu espainiarrak badu abalmenik, alemaniarrak bezala, borroka neutralizatzeko?*

R.S.R. Ezin du. Alemaniako kode penala mugimendu antimilitarista eratu baino lehen aldatu zen, eta mugimenduak ez zuen isla nahikoa izan horren aurka ekiteko. Alemanian oso normala da mugimendu alternatiboetan murgildutako

eragozleak soldadutzara ez joatea, baina oso arrunta da, era berean, ordezkotzerbitzu zibila egitea. Hori da hemen lortu ezin dutena.

Bestetik, Estatu alemaniarrak gizartetik jasotako laguntza Estatu espainiarrak ez du izango ordezkotzerbitzuak antolatzeke orduan. Alde batek erakunde independenteek ez dutelako laguntzarik ematen; Horregatik, orain arte zerbitzari gehien hartu dituzten erakundeak publikoak dira. Euskal Herrian, dena den, ez da horrelako kasurik ikusi, euskal administrazioaren jarrera garbia izan delako, baina erne ibili beharko dugu.

A. *Hirugarren gradua ez onartzearen estrategiak oso emaitza onak ekarri ditu, baina hau mantentzea gogorra ere bada. Noiz arte iraun daiteke?*

R.S.R. Hirugarren gradua ez onartzearen arrakasta, neure iritziz, gizarteari ekimen hau azaltzeko gure ahalmenean datza. Gazte batzuek izan duten elkartasun ahalmenen. Nahiz eta gogorra izan, horri gazte kopuru ederrak ekin dio, eta guretzat oso inportantea izan da azaltzea askatasun osoz hartutako erabakia izan dela, gizarteari zein gazte horien inguruan dauken lagun eta senideei.

Noiz arte? Errepresioa bukatu arte.

A. *Zer gertatu da Iruñean?*

R.S.R. Nafarroan intsumisio asko daude eta hango epaileen erabakia aurrera egitea izan da. Ez dut uste Nafarroa frogalekutat hartu

«Intsumisioa ez du zigorgabetzen kode penal berriak; kolektiboa banatzea du helburu» ●

denik, nahiz eta errepresioa oso selektiboa izan. Ez dut uste gobernuaren esku beltza denik. Nafarroako epaileek hartutako erabakia izan da. Bizkaiko Entzutegiko epaileek, esaterako, Gobernuaren asmoarekin sintonia dute. Entzutegiko politika oso argia da, nahiz eta ideologikoki ados ez egon: Espainiako Justizia Ministeriotik datozen asmoak beteko dituzte.

A. *Belloch delako ministroa?*

R.S.R. Beharbada.

A. *Zer deritzozu Frantziako Armadak laguntza humanitarioaren izenean Ruan dan partehartzeari?*

R.S.R. Militarrak, Varsoviako blokea erortzearekin batera, etsairik gabe gelditu ziren, eta badirudi orain aurkitu dutela. Gatazka sortu den lekuetan laguntza humanitarioak bideragarri egitea eta Europaren interes ekonomikoak defenditzea diraildo berriak. Horregatik, dikurtsu antimilitarista globala ez baduzu, aldaketa hauen aurrean defentsarik gabe gelditzen zara.

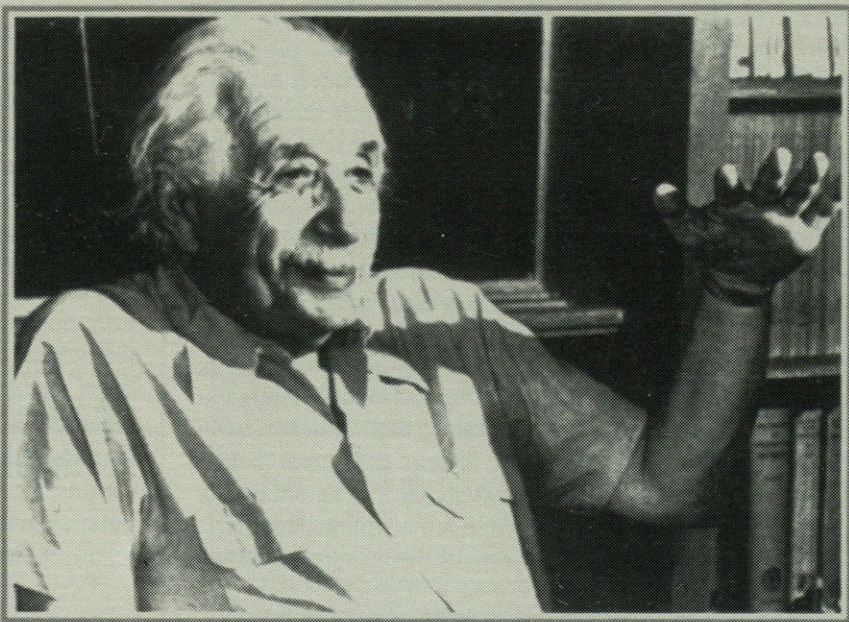
Myriam Gartzia



PENTSAMENDU GARAIDEA

MUNDUARI BURUZKO NIRE PENTSAMOLDEA

Albert Einstein



Pakezaletasuna, Politika, Elijioa,
Filosofia eta Zientzia
munduan izan den pentsalaririk
garrantzitsuenetakoak azterturik.

220 orrialde 1.200 pezetatan.

PUNTAKO KULTURA, JADA-
NIK, EUSKARAZ.
EROSI, IRAKUR!!



GAIK ARGITALDARIA

UA, UA, gure laguna...

HALAXE dio, edo antzera, hain ezaguna zaigun doinuak, lagunari okasio berezietan kantatzen zaionak. Aproposa, nik uste, aste honetakoari heltzeko. Lagun handia egin dugu euskaltzaleok eta! UA alderdi politikoaz ari naiz noski, eta aurkeztu berri duen hizkuntz politikaz. Belarrietatik heldu eta zoriontzeko modukoa, Mosquera eta enparauek proposatu digutena, alajaina! Euskararen ofizialtasuna onartzea 'iluminatu' batzuren kontua izan zela eta, jo ta su aritu dira, errealtate soziolinguistikoa beren helburuetara moldatzen (ahalik eta epelen esatearren).

Mezu berririk ez digu helerazi UAk, jakin ez genekienik; betiko leloa errepikatu digu, beti baliatu izan duen tartean, hauteskundeen atarian,

eta ohizko moldeez: euskararen aurka zenbat eta gogorrago... Ezin dugu, haatik, Mosqueraren aurrean isilik geratu. Arabako hizkuntz propiotzat gaztelera izendatu dezaten eskatzen duenean, euskaltzaleok 'mosqueratu' eta euskara azpiratzen baitu, behin eta berriz, errepikatuaren poderioz zerbait errotzen (harrotzen) ari delakoan.

Euskararen aurka arituz botoak irabaz daitezkeelako 'logika' hautsi behar da, inondik ere. UAk, hizkuntz politika «oinarrian guztiz ustela, praktikan diskriminatzailea, egundoko dirutza eskatzen diguna» dela salatzen duenean, etekin politikoak begiratzeko baititu gertutik; eta honi loturik, euskararen aurka jarrera aktiboa sustatzea. Guztia dator loturik, zoritxa-

rez, askotxo luzatu den katean. Ez ahal dizkigu eskuak lotuko...

EREMU Urriko Hizkuntzen Zinemaldiak lehen edizioa bete du, Flora Gomes Ginea Bissauko zuzendariaren 'Udju azul di Yonta' luzemetraiari sari nagusia emanez. Ohizko zinemaldien aldean (beste zakukoa genuen Zarauzkoa) harreta gutxi jaso du; ez da oharkabea pasa ordea, ezta hurrik eman ere, pantailaratu diren irudi eta aurkeztutako errealtatei dagokionez.

Irudi eta errealtateok ez dira noski datorren astean areto komertzialetan erakutsiko. Ez dute lekurik eta. Ezer gutxi aldaraziko du egoera hau Eremuak 94 Zinemaldiak. Asmatu baina

«Euskaldunon Egunkaria» eta Eusko Jaurlaritzak akordioa sinatu zuten ekainaren 30ean. Bederatzi hilabeteko elkarrizketen ondoren, elkarlanari hasiera eman diote honela. Bertan zehazten dutenez, «alde bien borondatea da euskarazko egunkaria pribatu izten jarrai dezan», eta dituen beharrian ekonomikoei aurre egiteko 70 milioi pezeta (hiru milioi libera inguru edo) luzatuko zaizkio. Datozen jardunaldietan ere, urteroko aurrekontuen barruan kontuan hartuko zaizkio beharrianak. Eusko Jaurlaritzak, «Egunkariaren» Administrazio-Batzordean ordezkaritza izango du; bestalde, euskal gizarteak behar duen produktua zehatzago definitzeko «talde bitarikoa osatuko dute». Ateak zabaltzen dira beraz, letrahanditan.



Jeranimok arrazo!i

NONDIK abiatu zaren jakitea derrigorrezkoa da, non zauden jakiteko. Gizarte teknokrata honetan edo teknokraten gizarte honetan, hobeto esan, pertsonak oso zeregin garrantzitsua dauka, nere ustez: berak asmatu dituen makinaren menpetik ihes egitea.

Bizi ahal izateko derrigor beharrezko omen ziren/diren makinak asmatzen aritu/ari da pertsona, baina bizia bizitzen asmatu ezinik dabil.

Makinarik sofistikatu eta perfektuenak egin ditu. Ez dute bazarrik hartzen, edozeinen eskuetan produzitzeko gai dira, zahartzean txatarrara bota eta han ere probetxagarri, ez dute sentimendurik, ez dira depresioengatik gaixotzen, ez dute maitasunik behar... makinak dira.

BAINA hain perfektu izatean datza inperfekzioz handiena: gauzak mekanikoki egiteko gai den gizakia nahikoa da aginduak emateko, beraz azken batean, makina makinaren menpe.

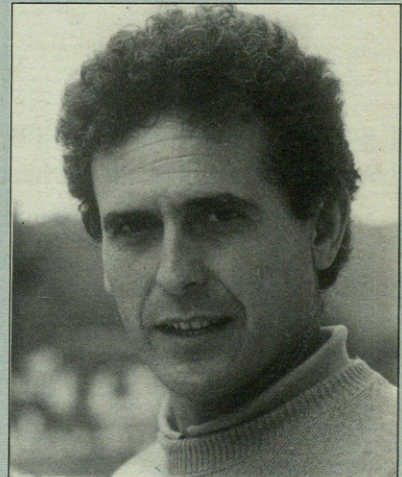
Normaltasun osoz, balorerik gabeko gizarte batean bizitzera iritsi gara, itxurakeria da nagusi eta modan dagoen edozer helburu. Pertsonaren alde humanoak ez du lekurik aurkitzen eguneroko bizitzan, eguneroko teknikan. Barrutik hutsik dagoen intxaur alea begiratzeko eder den bezala, irudi fisikoa eta osasun-osotasun fisikoa, dena da. Bera zaintzeagatik gaisotasun psikikoetaraino iristeko kapaz gara.

Pozik bizitzeko, aberatsa izatea bezalakorik ez dagoelakoan gaude. Ez dugu ikasi gauzak ausartzen, zergatia aurkitzen, astirik ere ez dugu eta nola aurkituko dugu gezur horren arrazoa? Ongizate maila altueneko lurraldeetan bizi zen, beren buruaz beste egin duen gehiengo.

LAGUNTZEA, elkartasuna, gauzak banatzea edo ondokoari entzuten jakitea besterik gabe, igartu eta lurra bere egin dituen baloreak dira. Azterketa batean lagunari galderak pasatzea bezalako ekintzek, zigor bereziak merezi dituzte gizarte indibidualista honetan eta aldiz, makinaren gidaritzapean azterketa multzo bat manipulatzeko, ohorezko dominak jatzeko bidea izan daiteke itxurakeriaren lehian.

Begiak dira keria guzti horiei ihes egiten dietenak. Ez dira loditzen, ezta argaltzen ere. Dena begiratzeko dute nahi dutena ikusi ezinik, baina ikusten dutenean garbi nabaritzen zaie, beste dizdirarik dute orduan. Zorrotzak, apalak, sarkorrak, dantzariak... mota askotakoak daude baina, nondik abiatu diren eta non dauden dakitenenak guztiz desberdinak dira. Norbere eta inoren minaren garratza bezala, eman eta hartutakoaren ditzá adierazten dakite.

Noiz ikusiko ote dugu psikologo eta psikiatrarik behar ez duen gizartea?



I N A K I M U R U A

ereditik asmatu digu eremu urriko hizkuntzetako ikusentzutekoen lehen plano eskaintzen. Kymruera, friuliera, more, aimara, katalanera, galiziera, bambarera eta portuges kreolera hizkuntzetan burutu diren lehen planoen artean aurkitu dira Yontaren begi urdinak, zinemagintza pobreaken begi erakargarrien lekuko jo ditzaizkegunak.

Izan ere, zinema pobreak (zirkuitu ofizialeetatik kanpora, oihartzunik gabe eta babes faltan ari dena) begi urdinez erakarri ditu Zarautza bertaratu direnak. Miopiak jotako hainbat komunikabide honetaz ohartu ez den

**— Erdi-ereditik asmatu du
Zarauzko Zinemaldiak
eremu urriko
hizkuntzetako
ikusentzutekoen lehen
plano eskaintzeko
orduan ●**

arren, «de minorias» lelopeko titularekin egitasmoa bedekatu eta kitto! egin baitute. Izar handien faltan, amerikarren ekoizpenen faltan...

Faltan faltan euskarazko filmeren bat nabarmendu da, dudarik ez. Euskara irudiz kanpo dabil azkenaldion, eremurik gabe esan daiteke. Edizio honek piztu duen kezkarri erantzunez, ea datorrenarako zerbait egiten den. Begi urdinekorik aurkituko ote dugu gurean...

J.J. Petrikorena

Pertsonaia ezagunaren inguruko telesaila ikusi ahal izango da heldu den urtean

Fernando Amezketarraren bizimodua marrazki bizidunez osatua

Egunotan ari dira Lotura Films enpresako marrazkilariak «Fernando Amezketarra: bizitzak eta heriotzak» telesaileko irudiak egiten. Euskal Telebistak heldu den urtean eskainiko dituen hamabost minutuko hamahiru atalek, pertsonaia xelebrearen hainbat pasadizu eskainiko dituzte marrazki bizidunen bitartez. Andoni Egaña, Sebastian Lizaso, Anjel Mari Peñagarikano eta Jon Azpillaga bertsolariak arduratu dira protagonisten ahotsez.

BERTSOLARI handi eta ezaguna izan zen bere garaian Fernando Amezketarra (Fernando Bengoetxea, 1764-1823). Barregile gisa mito bilakatu zen eta

Euskal Herri osora zabaldu dira pertsonaia argi eta azkar honen ateraldiak. Hainbat pasadizu bitxiren protagonista, beste hainbat asmatu izan dira eta asma-

tzen dira oraindik bera ardatz izanik.

Horietako hainbat pasadizutan oinarriturik burutzen ari da egunotan Lotura Films ekoizpen etxea «Fer-

nando Amezketarra: bizitzak eta heriotzak» marrazki bizidunetako filmea. Euskal Media eta Euskal Telebistak diruz lagundu dute, eta Euskal Telebistak berak eskainiko du heldu den urtean hamabost minutuko hamahiru ataletan banaturik. Koldo Izagirrek idatzi du gidoia, Eduardo Elozegi da zuzendaria eta Juanba Berasategi arduratu da ekoizpenaz.

Iragan astean izan ginen Lotura Films enpresak Donostian daukan egoitzan.



Fernando Amezketarraren hainbat pasadizutan oinarriturik burutzen ari da telesaila egunotan Lotura Films ekoizpen etxea.



FERNANDO

*Fernandok berekin du
zerbait berezia
pikaro fama dauka
ongi merezia
denei adarra joaz
darama bizia
buru argia baitu
ta mingain bizia*

Sebastian Lizaso



APAIZA

*Pernandoren bizia
alai ta zuzena
juez denak Egaña
dauka abizena
Peñagarikano da
aguazila zena
Sebastian Pernando
taldeko zezena
ta Azpillagak
egin behar apaizana*

Jon Azpillaga



EPAILEA

*Naiz ni sarri aritu
epaile lanetan
eta gogorra izan
gainera benetan
Fernando zutik jausten
zaigu gebienetan
ziria sartzen zidan
nabi zuen denetan*

Andoni Egaña



UDALTZAINA

*Sarri baserre plantan
bat bestearekin
edozein engañatu
pikardiarekin
bizkorrenari ere
atzetik far egin
ondo konpontzen ziren
biak elkarrekin*

Anjel Mari Peñagarikano

eta telesailaren xehetasunak azaltzeaz gain, marrazkiak irudi mugikor bihurtzeko egin behar den prozesua erakutsi zigun Juanba Berasategik. Azalpenak entzuten ari ginen bitartean, hirugarren ataleko marrazkiak egiten ari ziren marrazkilariak.

Aspaldiko asmoa

Uela 13 urte inguru, Fernando Amezketarraren inguruko ipuin batean oinarriturik zegoen 25 mm-ko laumetraia egin zuenetik, izan du Berasategik pertsonaia ezagunaren pasadizua telesail moduan azaltzeko kezka, eta orain gauzatu du aspaldiko asmoa. Imanol Zinkunegi eta Juan Carlos Nazabal dira marrazkilaria nagusiak, eta ordenagailua da horretarako erabiltzen ari diren tresna. Marrazkiak ohizko moduan egiten dituzte —eskuz—,



mugimenduak modu berean, eta lehenengo aldiz baliatuko dute Lotura Filmsekoek Macintosh ordenagailu bat segundu bakoitzean dauden 12 irudiak kolorez apaintzeko, eta kamera mugimenduak egite-

ko.

Fernando bizi izan zen garaiko giroa lortzeko eta pertsonaien nortasunak adierazteko garaian, libre samar aritu direla esan digu dekoratuek ere arduratu den ekoizleak: «Pertsonaiak

Elkarriketek pisu handia izango dute hamabost minutuko iraupena izango duten hamahiru ataletan zehar.



Fernando bizi izan zen garaiko giroa lortzeko eta pertsonaien nortasunak adierazteko garaian libre samar aritu dira.

topikoak dira: apaiza potoloa eta zikoitza da, epai-lea barroa, udaltzaina argala... Jantzi aldetik, betiko zalantza izan dugu: garai borretan txapelak erabiltzen zituen jendeak ala ez? Neure ustez, txapela ez zen oraindik erabiltzen Euskal Herrian». Bere herrian dagoen oroitarrian Fernando Amezketarrak txapela jantzita dauka, «jendeak txapelarekin idealizatu du per-

tsonaia. Lehenengo nekazari giroa adierazi dugu, baina ez zebatz-mebatz. Hainbat lizentzia erabili ditugu, ez baita filme historikoa».

Elkarrizketek pisu handia dute hamahiru ataletan zehar, eta alde horretatik, Koldo Izagirre idazleak egindako lana azpimarratu digu Berasategik. «Euskara batua izan arren, zenbait lizentzia ere erabili ditu, klean hitz egiten den eus-

karara burbilduz». Bitxikeria gisa, lau bertsolari eza-gunek ipini dituzte protagonista nagusien ahotsak Joxe Ramon Zubimendiren zuzendaritzapean, Irusoin estudioetan, eta gainera koak Eresoinka estudioetako bikoizle profesionalak. Horrela, Fernandoren aho-

Telesail honetan erabili du lehenengo aldiz ordenagailua Lotura Films etxeak ●

tsaz Sebastian Lizaso arduratu zen, Jon Azpillagak egin zuen apaizarena, Andoni Egañak epailearena eta Anjel Mari Peñagarikano udaltzainarena. Ahotsen grabaketa amaituta dago honezkero, eta hasi berriak dira marrazkiak elkarrizketetara egokitzen.

Enpresaren egoitzatik ateratzean komentatu zigun Juanba Berasategik Fernando boterearen aurka zegoenez eduki soziala daukala teleserieak, haurrei zuzendurik izan arren. Hain zuzen, heroi herritarra zen eta da oraindik Fernando Amezketarra.

Joxi Goikoetxea



ARANTZA (NAFARROA) ☎ (948) 63 41 79

- Natura eta lasaitasuna, basoak, errekek, mendiak.
- Euskera ikasteko leku paregabea.
- Euskaltegi, ikastola, topagune eta talde desberdinentzako eskeintza bereziak.
- Mendi ibilaldiak oinez, nahiz bizikletaz.
- Instalazio modernoak: dutxak, sauna, gimnasioa, joku gela, TB bideoa.
- Kultur eskeintzak, bisitaldiak, bestak...
- Bertako sukaldaritza.
- 65 lagunentzako tokia.
- Urte guztian zabalik. Aparkaleku pribatua.
- Prezio oso egoki eta konpetitiboak.
- Irun-Iruña, errepide nazionaletik, N-121 Berrizaungo bidegurutzetik 7 Km.tara.

Gasteizko Parlamentuak eta Madrilgo Kongresuak Fundazioen Legea arautu dute

Etorkizuneko mezenasgoaren aterbeak

Mezenasgoaren Legea deitu diote Madrilgo Kongresuan, eta Fundazioena EAEko Parlamentuan. Erakundeon erdua eta onura fiskalak zehazteko osatu dira biak. Kultura eta gizarte mailan interes orokorreko egitasmoetara jarriak, aurrera begira zerga-abantailak aurrikusi zaizkie. Ez guztiei, ordea. Hizkuntzaren normalizazioaren alde lanean ari direnei edo arte garaikidearen alorrari kasu, 'zerga paradisua' ukatu zaie.

KAIO Zilnio Mezenas politikari erromatarraren garaietatik gaurkora gorde den errealitateaz, mezenasgoarenaz alegia, hamaika pasadizu idatzi dira historian zehar. Irudirik ezagu-

nena, idazleak zein artistak babesten zituzten pertsona aberats eta eskuzabalena litzateke. Mezenasgoaren gaur egungo aurpegia, fundazio eta onura publikoko erakundeena dugu. Elkart

hauen funtzionamendua arautu eta babesak zehazteko legeriak martxan dira.

Gasteizko Parlamentuak onartu berri du Fundazioen Legea, oraindik ere buletin ofizialean argitaratu ez de-

na. Bestalde, Madrilgo Kongresuak Mezenasgoaren eta Fundazioen legetasmoa eztabaidatu da. Senatu azterketa gainditu beharko du irailean, Kongresuak urrian behin-betirako onartu aurretik. EAEkoak bertako fundazioen egitura juridikoa arautzera jo du; zerga kontuetan izango dituzten onurak edo babesak berriz, Madrilgo zehaztu dira.

Zerga abantailak

300 fundazio eta onura publikoko erakunde ditugu Euskal Autonomi Elkartearen, gehienak (180) hezkuntza eta kulturari lotuak, eta gaitzazkoak, gizarte mailako laguntza zerbitzuetan ari direnak. Espainian 10.000 inguru zenbatu dira. Gurean, Kutxa, Matia, Sabino Arana, Joxe Migel Barandiaran eta beste, nola jatorriz (finantz entitateek, alderdi politikoek, herri ekimenek... sortutakoak baitira) hala zabalkundez (batzuek tamaina txikikoak dira eta besteak handiak) edota helburuz, errealitate askoren ispilu edo adierazgarri ditugu.

Ordea, oinarrian, zerbitzu



I Mezenasgoaren Legeak fundazioen errealitatea suspertuko duela azpimarratu dute eragindakook.

Petra Perez, Euskadiko Arte Garaikideko Galeristen lehendakaria

«Babesik gabe, XIX. mendeko artea baino ez da salduko»

ARGIA. *Arte garaikidearen alorra ez du kontuan hartu Madrilen onartutako Mezenasgoaren Legeak. Zer diozu?*

PETRA PEREZ. Artearen alor honetan urte mordo daramagu atzeraturik; Eu-

ropatik lekutan gaudel! Eta legeak zer egin du? Oraingoz behintzat, bazterrean utzi. Kezkagarria da hartu duten erabakia. Arte garaikidearen komertzializazioa zaila da, eta administrazioei hainbat laguntza

eskatu dizkiegu promozioa dela, komertzializazioa... eta noski, guzti hori aurrera eramateko onura fiskalik onartzen ez bazagu, nora goaz? Arte erosleak pasatu den mendeko pinturak erosiko ditu, zer-

getan babesten dituztelako, eta gu berriz hor geratuko gara, ez aurrera ez atzera.

A. *Arazo teknikoak aipatu dituzte kanpoan uzteko orduan.*

P.P. Ikusi beharko da Senatura iristen denean zer gertatzen den, baina beldur naiz. Lege hori, ziurrenik, ezkutuan dauden ondareak agerian jartzeko izango da, eta ondo iruditzen zait, baina ez gaitzartela baztertu. Denok bizi behar dugu. Betiko ondareak bultzatu eta egungo artea hor uzten bada, jai dugu!



«Kezkagarria da hartu duten erabakia. Arte garaikidearen komertzializazioa zaila da, eta administrazioei hainbat laguntza eskatu dizkiegu promozioa dela, komertzializazioa... eta noski, guzti hori aurrera eramateko onura fiskalik onartzen ez bazagu, nora goaz?»

publikoa eskaintzea eta diru asmorik ez izatea dute ezagurri komuna. Egituraz bereziak dira fundazioak. Beren organu nagusia patronatoa da, zeinean hiru pertsonak aritu behar duten gutxienez, EAEn onartu den legeak eskatzen duenez. Honez gain, haserako diru ondare bat ziurtatzea ezinbestekoa zaie, pentsatuak dituzten helburu jakinetarako.

Madrileko Kongresuak bestalde, zergen ikuspegiari dagokionez, hainbat puntu proposatu ditu, horien artean nagusia erakundeon ordainketa tipoa % 10era jaitea aurrakusten duena.

Orain artean, % 35 ordaintzen zuten. Batetik bestera tarte handia dago. Honi buruz mintzatu zaigu Mikel Etxeberría, Eusko Jaurlaritzako Kultura sailburuordea: «Oso urrats garrantzitsutzat jotzen dut Madrilen onartutako testua. Lege aldetik bide eman du Fundazioek EAEn Legebiltzararen babesean jardun dezaten eta aitorpena egiten

digu bestalde, Fundazio Lege propioa izan dezagun.

Madrilen proposatu den zerga-egoera kontuan hartuz, hurrengo hilabeteotan zenbait erakunde eta elkarrek euren lege izaera egokitzeko dutela adierazi digu, hain zuzen ere diru iturriak ugaltzeko eta orain artean baino eragin gehiago izateko aukera dutelakoan. Horren adibidetzat jo dezakegu Euskal Lagundiaren kasua. Alabaina, eta Kongresuaren neurriekin jarraituz, ez dute kontuan hartzen unibertsitate pribatuak eta hizkuntza normalkuntzarako laneari diren elkarrekin; eta guzti honez gain, abantaila fisikaletatik kanpo geratu da

■ «Estatu eleaniztun baten testuinguruan hizkuntza normalkuntzan ari diren egitasmoak aurrakusi beharko lirateke» ●

MIKEL ETXEBERRIA

arte garaikidearen alorra ere.

Mikel Etxeberriak dioenez, «hainbat alderdi badaude tramite horietan bobetzeko. Gizarte-ekimeneko unibertsitateak, ONGak eta Caritas moduko erakundeak zerga-abantailaz gozatzeko aukera berber lukete. Era berean, Es-

tatu eleaniztun baten tes-
tuinguruan bizkuntz nor-
malkuntzan ari diren egi-
tasmoak aurrikusi beharko
lirateke, bizkuntza, ikerke-
ta eta kultura esparruetatik
bereziki». Mezenasgoaren
babesak zalantzakoak dira
beraz, edota ez dira auri-
kusten, hainbat alorri da-
gokienez. Euskararen ka-

suan puntu honek erabate-
ko garrantzia hartuko luke,
legearen baitan baztertua
gera daitekeela kontuan
izanik.

Eusko Jaurlaritzak onar-
tutako Fundazio Legea Ma-
drileko erabakiaren zain
geratu da, neurriok abiaraz-
teko orduan. Erditzen ari
den errealtate honetan bai-

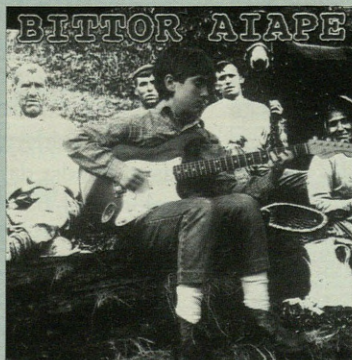
na, guztiz argi geratzen da
erakundeon garrantziak
gora egingo duela aparra
bezala. Alabaina, artista eta
gisakoen mundua lege-me-
zenasik gabe geratu da
oraingoz. Kaio Zilnio Me-
zenas erromatarrak burua
jasoko balu!

J.J. Petrikorena

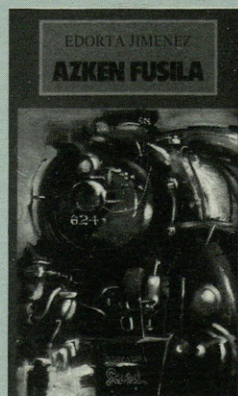


EGIN ZAITEZ ORAIN HARPIDEDUN EZ GALDU AUKERA HAU!

Orain harpidedun eginez gero Edorta Jimenezen nobela berria ala Bittor Aieperen lehen Konpaktoa eskura dezakezu.



Zeuk aukeratu
gustokoa
duzuna,
dagokion
laukian
X bat jarriaz.



BITTOR AIEPEren
LEHEN KONPAKTOA



"AZKEN FUSILA"
EDORTA JIMENEZ



KIOSKOAN
BAINO

%20 MERKEAGO

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____	1. DEITURA _____
2. DEITURA _____	HELBIDE _____
TFNOA _____	HERRIA _____
KOD POSTALA _____	HERRIALDEA _____
BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____	
SUKURTS. HELBIDEA _____	SUKURTS. ZKA. _____
KONTUAREN ZENBAKIA _____	

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 1 eta 2

LASARTE-ORIA 20160

**HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)**

Hego Euskal Herria
10.900 pzta
Ipar Euskal Herria
685 libera
Espainia 10.900 pzta
Beste Atzerriak
14.250 pzta
Airez 22.500 pzta

Hiru Truku osatu du Ruper Ordorikak Joseba Tapia eta Bixente Martinezekin batera

«Geldialdi arriskutsua ikusten dut zenbait talde eta argitaldaritan»

Kantu zaharrak ardatz izango dituen Hiru Trukun murgilduta dago Ruper Ordorika. Bixente Martinez eta Joseba Tapia dira gainerako partaideak, eta datorren astean hasiko dira zuzeneko emanaldiak egiten. Hiru Trukuri buruz hitz egiten hasi ginen, eta Mugalaris taldearekin batera gauzatuko dituen proiektuak ere aipatu zizkigun kantariak elkarrizketan.

ARGIA. Zer da Hiru Truku?

RUPER ORDORIKA. Hirukote bat. Bixente Martinez, Joseba Tapia eta hiru-ron artean antolatu dugu, neurri batean, neure aspal-diko asmo bati bidea emateko. Nire fobia izan da beti kantu zaharrena. Urte hauetan zinta batzuk biltzen ibili naiz, eta iaz, kanpoan nintzela, hori aurrera ateratzea erabaki nuen. Kantu narratiboen inguruan jardun dugu, hori da grabatu nahi duguna eta gure zerrendaren oinarri funtsezkoena: baladak.

A. Kantu zaharrak dira.

R.O. Ez da gauza itxia. Geure asmoa da kantu narratiboei soilik, balade-kin, disko bat grabatzea. Gerora hasiko ginateke kantu lirikoekin. Bigarren

proiektua izango litzateke. Josebak baditu bere lanak, Bixentek ere, eta guzti honek taldeari noizbehinkakotasuna ematen dio.

A. Bizkaieraz kantatuak.

R.O. Bai. Teoria baten arabera kantu hauek bertsolarien aurreko mundu bat erakusten dute. Bertsolariak indarrean egon ez diren lurraldeetan iraun dute kantuok. Bertsolaritzak guzti hau ordezkatu du, berritu, eta kronikaren ardura guztia eurek bideratu dute. Bertsolaria egon den lurraldeetan, normalean berak kantatu ditu egunerokotasunak.

Baladak beste lurraldeetan gelditu dira, Zuberoan esate baterako. Erdararen mugetan gelditzen dira halako perla batzuk.

Nire ustez, euskaldun jendeak oso ideia esoterikoak izan ditu askotan bere folkloerari buruz. Berarengandik oso urrun daudenak gauza zahartzat hartu izan ditu, eta askotan ahaztu edo apur bat albora utzi du gertu izan duena. Ni horrelako testuinguru linguistikoa hazi naiz, estima handia diot, eta hor topatu dut bizirik dagoen bide bat.

A. Baduzue diskoa egiteko

asmorik.

R.O. Bai, baina ez daukagu plan zehatzik. Materiala badago, baina ez daukagu pro-sarik. Aste honetan egingo dugu lehenengo emanaldi jendaurrean Torrelavega eta biharamunean Leke-tion. Kantu zerrenda eratu nahi dugu poliki. Proiektu akustikoa denez, mugikortasun handia dauka. Ni hurrekin ia ahaztuta nengoen beti talde elektrikoetan sartuta izan naizelako. Bestek mundu bat da, nik asko bereizi nahi dudana gainera.

A. Ez duzu alde batera utzi Ruper Ordorika & Mugalaris.

R.O. Ez, jotzen gabiltza. Uda guztian ibiliko gara gainera. Aurten grabatu nahi dut.

A. Ideia berririk topatu duzu?

R.O. Baaina aspaldidan ez naiz ibili berri horietatik. Nire moduan, apur bat norberaren lanetan murgituz gero hari bat topatu behar horren inguruan ibiltzeko zara. Aurten eratu dugun taldean beste soinua bat lortu

■ «Kantu narratiboen inguruan jardun dugu Hiru Trukun, hori da grabatu nahi duguna eta gure zerrendaren oinarri funtsezkoena: baladak» ●

dugu eta ildo horri jarraitu nahi nioke, nahiz eta hurrengo grabaketarako zehazketa batzuk izan.

A. *Aldaketa nabarmenik ez da izango orduan.*

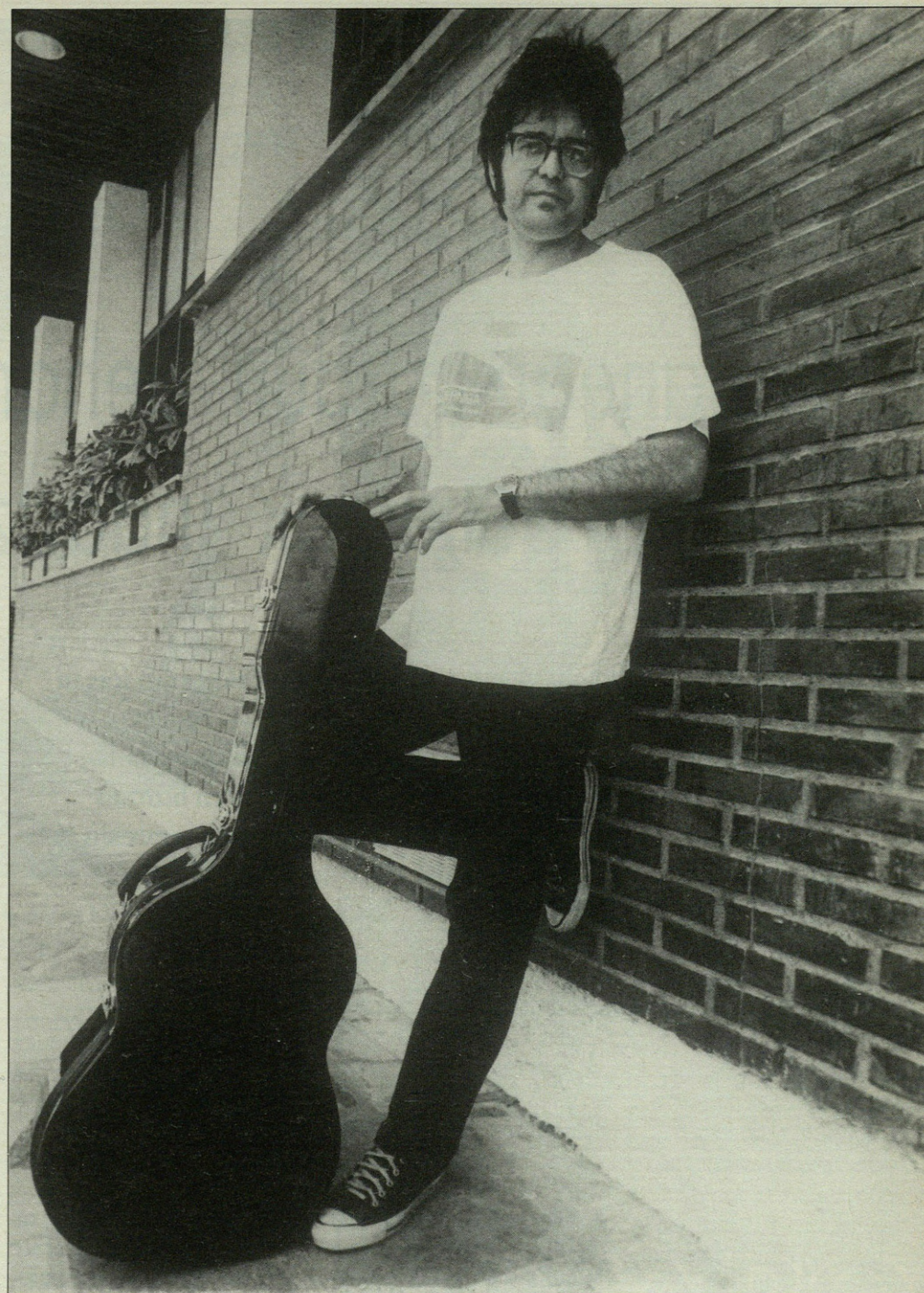
R.O. Uste dut baietz, baina iruditzen zait musikaren gainean ari garenean «berri» eta horrelakoak oso kazetari kontzeptuak direla. Aldaketak «berri» baino beste zeozer dira askotan, faktore askoren nahasketa. Nire taldea asko aldatu da azken urte honetan, eta oraindik ez dut egin diskorik eurekin. Diskoa egiteko erabakia hartuta daukat, kantuak baiditugu baina argitaratzeko sistemaren bila nabil. Disketxeekin ez dut garbi ikusten nondik jo behar den. Ez zait iruditzen oso egokiera onean gaudenik disketxeen

■ «Egiten ditugun gauzak mezua daukaten botilak itsasora botatzea bezala izaten da askotan» ●

munduan, eta hori konpondu bitarte kantuak prestatzen nabil.

A. *Amnesty Internationalek argitaratutako diskoan parte hartu duzu.*

R.O. Madrilera musikari batzuk aritu dira horren atzetik, deitu egin zidaten, kantu bat bidali nien, eta asko gustatu zitzairen. Ez dauka ezer berezirik. Askotan, egiten ditugun gauzak, paper bat barruan daukaten botilak itsasora botatzea bezala izaten da. Badakit zein gauzak dauden guzti horren ondoan, baina proposamena jaso eta bidali egin genuen kantua nahas-



■ Bakarka eta Hiru Trukurekin disko bana argitaratzeko asmoa dauka Rupert Ordorikak.

keta berriak egin ondoren.

A. *Zer ikusi duzu azken aldian interesgarri Euskal Herriko munduaren barruan?*

R.O. Talde gazteak ikusteko gogoia daukat, baina ia kanpoan egon nintzen eta aurrean oso lanpetuta ibili naiz. Lehengo hilabetean

egon nintzen Atxagarekin Madrilera eta Granadan kantu batzuk ematen berak egiten dituen irakurtaldi batzuen barruan. Horrelako gauzetan ere oso gustura ibiltzen naiz. Orain iritsiko da gauza horiek ikusteko momentua. Zenbait taldetan eta argitaldarien munduan geldialdi oso arriskutsua

ikusten dut, ni bereziki asko kezkatzen nauena. Samur da hori esaten orain dabilkigun diru gora-ehera horietan, baina ez dut ikusten eragin handirik, geldirik ikusten ditut disketxeak. Traba handia ikusten dut guk dauzkagun asmoetarako.

Joxi Goikoetxea

Paul Turner, «Hedd Wyn» filmeko zuzendaria

«Elkarlanean jardun behar dugu hizkuntza gutxituak indartzeko»

Eremuak 94 Eremu Urriko Hizkuntzen Zinemaldia zabaldu zuen iragan astean «Hedd Wyn» kymrueraz —Galeseko hizkuntzaz— egindako luzemetraiak. I. Mundu Gerran Britainia Handiko Armadarekin borrokatzera behartzen duten Galeseko poeta gazte baten bizitzan oinarriturik dago filmea, Paul Turnerrek zuzendu du, eta berarekin izan ginen «Hedd Wyn» jaialdian erakutsi baino ordu batzuk lehenago.

ARGIA. Eremu Urriko Hizkuntzen Zinemaldian aurkeztu berri duzu, lehiaketatik kanpo, «Hedd Wyn». Oscar sarietarako izendatua izan da aurten atzerriko filme onenaren atalean.

PAUL TURNER. Oso garrantzitsua da niretzat, Galeseko herriarentzat, eta nire ustez hizkuntza gutxitu guztientzat. Estatu Batuetan, adibidez, Hawaiiiko jendeak esan zidan filmea oso ona eta oso garrantzitsua zela.

A. Balio handia ematen diozu Eremu Urriko Hizkuntzen Zinemaldian parte hartzeari.

P.T. Oso garrantzitsua da honelako jaialdi bat egitea. Orain dela urte batzuk erabaki nuen zerbaitegin behar nuela Galeseko hizkuntza bizitzen laguntzeko. Gale-

seko hizkuntzaren alde egiten dudana, beste hizkuntzentzat ere garrantzitsua dela uste dut. Hain zuzen ere, munduko hizkuntzetako lauetatik hiruk galeserak baino hiztun gutxiago ditu. Beren kulturak, Galeseko kultura bezala, arriskuan daude. Milioika jende dago hizkuntza gutxituetan hitz egiten duena, eta gure hizkuntzak indartzeko egin dezakegun gauza da elkarlanean aritzea.

A. Sortu berria da Galeseko zinemagintza.

P.T. Telebista martxan jarri zenetik sortu da zinema industria Galesen. Duela hamar urte sortu zen Galeseko telebista, eta aurretik pare bat filme besterik ez ziren egin. Gaztea da industria, baina filmé dexente egiten

dituzte orain. European zehar normala den bezala, filmeak egiteko diru gehiena telebistatik dator, eta filme horiek normalean telebistarentzat egiten dira. Hala ere, saiatzen gara beste modu batzuez banatzen European eta beste herrietan.

~ Galeseko telebista kateak bertako produkzioa lantzen du: bere filmeak, bere programak bultzatzen ditu. «Hedd Wyn»-i garrantzia eman zioten eta 150 milioi pezetako laguntza eskaini ziguten. Galesen filme bat egiteko diru asko da. Hurrengo filmea egiteko diru

gutxiago baliatuko dugu.

A. «Dial» da burrengo filmearen izenburua.

P.T. «Hedd Wyn» ez bezala gaur egungo garaian kokatuta dago, eta kontatzen du familia baten historia familiararen ikuspegitik. «Dial» hitzaren esanahia mendeak da. Uste dut filme hau eztabaidatua izango dela.

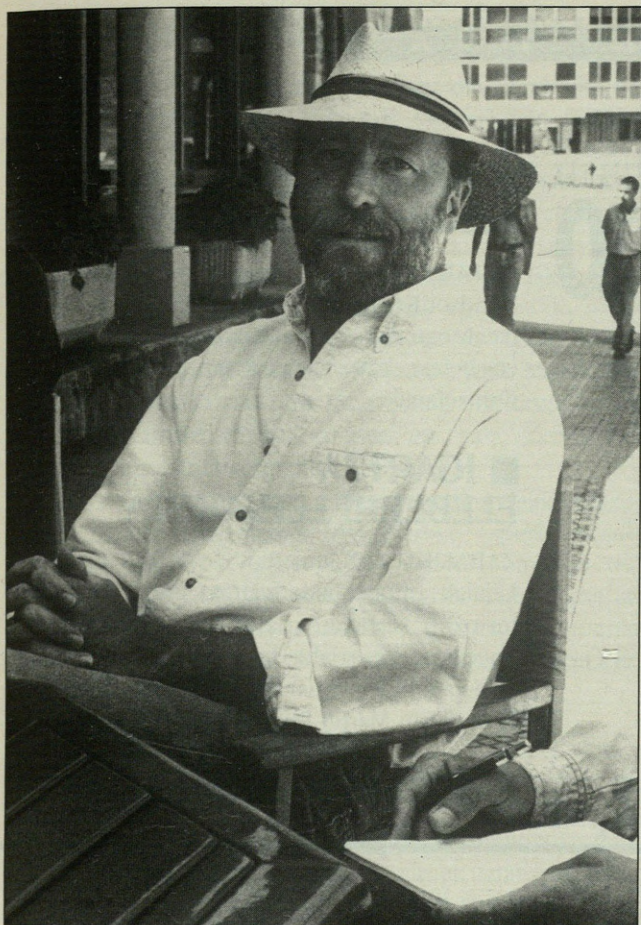
A. Zailtasunak al dituzte filmeak banatzeko?

P.T. Galesen bertan ez dago arazorik, baina kanpoan zailtasunak izan ditugu. Estatu Batuetan zerbaite lortu dugu baina Ingalaterran eragozpen handiak ditugu oraindik. Funtsean, Ingalaterran galeseraren aurkako jarrera dagoelako.

A. Zein merkatu daukate kymruerak?

P.T. Gutxi gora-behera % 20k hitz egiten du

■ «Gaur egun, Galeseko kulturak ingeles eta amerikarrarekin lehiatu behar du, eta ondorioz indarra galdu du» ●



Paul Turnerrek esan digunez, zailtasun handiak dauzkate galeserazko filmeak banatzeko garaian.
(Argazkia: Ander Gillenea).

kymrueraz, milioi erdiak baino pixka bat gehiago. Merkatu txikia da. Ezin dugu zinemagintza komertzialarekin konpetitu. Filmeak areto txikietan ikus daitezke. Dirulaguntza bidez lortzen dugu dirua, ez modu komertzialean.

A. Gainerako kultur arloetan nondik norakoa da bizkuntza bonen erabilpena?

P.T. Literaturari dagokionez, zorte handia daukagu tradizio handia eta indartsua dagoelako Galesen. Hain zuzen ere, Galeseko literatura Ingalaterrakoa baino lehenago hasi zen. Gaur egun, literatur jaialdi nazionala egiten da urtero. Literatur adar guztiak lantzen dira galeseraz, eta gainerako arteak ere. Literatur tradizio

horretatik antzerki tradizioa sortu zen, eta proportzioan, Galesen Ingalaterran baino aktore profesional gehiago daude.

Musikari dagokionez, lehengo tradizioan harreman zuzena zeukaten musikak eta literaturak. Olerkia kantatu egiten zenez, musika zen. Musikan ere ohitura zaharra eta handia izan da abesbatzetan. Duela mila urte jendeak kantatzen zuen abesbatzetan, eta beharbada Europako lehenengo taldeak Galesen bertan sortu ziren. Gaur egun, Galeseko kulturak kultura ingelesa eta amerikarrarekin lehiatu behar du, eta ondorioz indarra galdu du.

Joxi Goikoetxea

gaur
NOBELA

Galeseko erakuntza
auri oinarri
Galeseko aktore
bilaketa 105 laboratu

BAKEAN UTZI ARTE



ITXARO BORDA

SUSA industrialdea 1-2 Lasarte ☎ 37 15 45

UZTAILAK

9

■ BERTSO SAIOA AIAKO PLAZAN

BOST bertsolarik jardungo dute uztailaren 9an Aiako San Pedro auzuneko plazan. Gaueko 10etatik aurrera, **Andoni Egaña, Anjel Mari Peñagarikano, Sebastian Lizaso, Gregorio Larrañaga «Mañukorta» eta Martin Rezabal «Olaso»k kantatuko dituzte bertsoak**, eta gaiak Inaxio Usarralde jarriko ditu.

■ KARKAXA ETA BRANKAN ONDARROAN

LARUNBATEAN izango da kantaldia Ondarroako gaztetxean. Gaueko 10etan hasiko da, eta elkarrekin maiz jo izan duten bi talde izango dira protagonista: Karkaxa eta Brankan.

UZTAILAK

10

■ ORMAETXEAREN AZKEN LANAK BILBON

UZTAILAREN 10era arte erakutsiko ditu Bilboko Windsor Kulturgintza arte galeriak Leyre Ormaetxeak egindako azken eskulturak. *Bateig* harria eta beiraz, kaxa forma duten piezak osatu ditu Ormaetxeak.

■ IGARTZA ELEBERRI LEHIAKETA

ZABALIK dago irailaren 30era arte Beasaingo Udalak antolatutako Igartza Abentura eta Misteriozko Nobela-Sariaren izenematea. Lanek gutxienez 50 orrialde izango dituzte eta helbide honetara bidali behar dira: Beasaingo Udaletxea, Loinaz San Martin Plaza, 20.200 Beasain.

B E G I B E L A R R I

A R T E A

Gure Artea: aniztasunerako gonbitea

ARTISTA gazteen partehartze ugaria sariketa gehienez ezaugarri orokorra izaten da. Erakusketa honetan ere halaxe gertatu dela esan daiteke, eta honekin batera ere, azkenaldiko bertako artegintzaren beste ezaugarri komunik ere bila daiteke, esate baterako, diskurtso artistikoak bizi duen aniztasuna. Izan ere, norbere obran artista askok joera oso desberdinak biltzen baitituzte, eta aldi berean, orokortasunaren gainetik norbanakotasuna indartuz doala garbi ikusten da. Oso kezka artistiko desberdinekin topatzen gara, beraz. Kasu batzuetan azalaren tratamenduarena izan daiteke. Besteetan, errealismo kritikoak egunerokotasunari, euskal arteari, zinemari edota gizarte kontsumoari erreferentzia eginez, edota egitura geometriko eta organikoen arteko konbinaketa... denetik topa daiteke. Sariak Jose Ramon Elorza, Jose Ramon Amondarain eta Jesus Dick Rekaldek —pinturan—, eta Alberto Re-

menteria, Mikel Bergara eta Eduardo Lopez-ek —grabatuan— eraman baituzte ere, bai atal batean zein besteetan, horiekin batera aukeratu eta erakusgai dauden lanen zerrenda guztiz interesgarria suertatzen da. Aukera ezin zabalagoa da. Batzuk aipatzearren, bihoaz Xabin Egaña, Gorka Eizagirre, Jose Antonio Azpilikueta, Prudencio Irazabal, Jesus Melendez edota Jose Maria Elexpurenak aurretik.

Euskal arte gaztea, beraz, lozorrotik aterea da dagoeneko. Erakusketa honen ere horixe egiaztatzen digu. Euskal artista gazteak, gainera, esperimentazio bide berrien egarri dira. Artetik nekez bizi badaiteke ere, sariketek erreflexiorako gune bilakatu dira, artista gazteek horrela ulertzen baitituzte. Honen harian, Gure Artean bildutako lanak —edozein modalitatekoak izanda ere— momentu honetako euskal artearen errealitatea osatzen duten joera desberdinen ikerketa



GURE ARTEA LEHIAKETAN.
SARITUTAKOEN PINTURA ETA GRABATUA ERAKUSKETA. PINTORE IRABAZLEAK: JOSE RAMON ELORZA, JOSE RAMON AMONDARAIN, JESUS DICK REKALDE. GRABATU IRABAZLEAK: ALBERTO REMENTERIA, MIKEL BERGARA ETA EDUARDO LOPEZ. DONOSTIAKO KOLDO MITXELENA KULTURUNEAREN ERAKUSTARETOA. UZTAILAREN 17A BITARTE.

eta erreflexiorako gonbite dira. Eta hortxe Gure Artearen interesa: aniztasunerako gonbitea gainera!

PATXI SARRIEGI

UZTAILAK

11

■ KERAMIKA TOPAKETAK

HIRUGARREN aldiz antolatu ditu keramika topaketak Aiako Tailerrak, keramikaren baitako arloak modu teoriko eta praktikoan ezagutzera eman asmoz. Aurten hiru ikastaro eta beste hainbat hitzaldi burutuko dira uztail eta abuztuan zehar.

Lehen ikastaroa, «Zeramikaren didaktika eta irakasle lana», **Ane Mujikak** emango du uztailaren 11tik 15era arte; bigarrena, «Zeramika eskulturaren ikastaro alderatua», **Jose Maria Herrerak** uztailaren 18tik 30era; eta hirugarrenaz **Ramon Pinto** arduratu eta gaia «Zeramikari egokituta serigrafia» izango da.

Uztailaren 14ean **Ikertze** erakundeak zentzumen eta estetika heziketarako esperimentazio tailerrean oinarritutako hitzaldia emango du, 22an **Claudi Casanovas** keramikariak bere lanaren prozesua azalduko du, eta abuztuaren 4ean serigrafiaren erabileraz ariko da **Nuria Pie**.



PATAGONIA taldeak Iruñean joko du uztailaren 10ean, San Fermin jaiak direla eta antolatu den rock jaialdian. Patagoniak argitaratu berri du lehen iraupen luzeko diskoa, eta lan honetako kantuak joko ditu egun horretan barrakak dauden gunean. (Argazkia: Blas Campos).

UZTAILAK

13

■ ATZOKOAK ABESBATZA IRUNEN

IRUNGO Zabalgune enparantzan kantatuko dute Atzokoak abesbatzako kantariak uztailaren 13an. Beraiekin batera **Irungo Udal Musika Bandak joko du**, eta ekitaldia Luis Mariano kantari irundar ezagunaren omenez antolatu du Irungo Udalak.

UZTAILAK

15

■ MUSIKOTERAPIA IKASKETAK GASTEIZEN

EUSKAL Herriko Unibertsitatea hasiko da udazkenean musikoterapia ikasketak ematen, eta aurrerapen gisa **6. Musikoterapia Seminarioa** izango da uztailaren Gasteizko Arabako Eskolan. 15ean amaituko dira topaketak, eta bost egunetan zehar musika, plastikotasuna, gorputz adierazpena eta literaturaren arteko elkarguneak biltzea izango da xede nagusia.

UZTAILAK

17

■ CAVADAREN MARGOAK SAN TELMON

RICARDO Cavada margolari kantabriarrak aurten egin dituen **hiru koadro talde handi** ikus daitzek uztailaren 17a arte Donostiako San Telmo Museoa. Akrilikoa mihisean, akrilikoa papelean, eta akrilikoa papelean eta kutxa sostenguan baliatu ditu Cavadak koadro berriak egiteko. **Zuria eta beltza** koloreetan oinarritu da, zenbait tonalitate nahasturik, intentsitatearen arabera.



GURE PRINTZPIOEKIKO LEIAL



PROFESIONALITASUNA,
ESPERIENTZIA ETA ARRETA.



Partenariatu Ofiziala
del Gobierno de Euzkadi
1984-86

OPEL

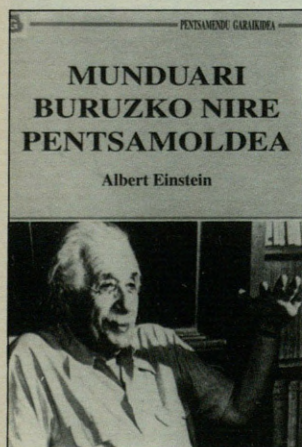
Z A I N G A I T U Z U

10^o
URTEURRENA

TALLERES
OLA

Olabarrena Auzoa, z/g. Tfnoak: 76 33 44 / 45 / 46. **BERGARA** (Gipuzkoa)
Erakusketa **ARRASATEN**: Loramendi, 2. Tfnoak: 79 05 86
DEBA ARRO. LEINTZ BAILARA ETA GOIERRI GARAIako kontzesionaria
OPEL BANATZAILE OFIZIAK. ESPERIENTZIAGATIK ONENAK.

L I B U R U A K



**«MUNDUARI BURUZKO
NIRE PENTSAMOLDEA».**

ALBERT EINSTEIN.

**ITZULTZAILEA: IÑAKI
AZKUNE. GAIAK. 221 or.**

ERLATIBITATEAREN legea sortzaile duen ikerlari ospetsuak beste hainbat lanekin ere frogatu du bere ezagupen zabala. Liburu hau osatzeko, Carl Seeligek haren idazkiak, hitzaldiak, solaslaldiak eta bestelako ekintzak bildu ditu. Gai ugari jorratzen ditu Einsteinek bilduma honetan: etika, filosofia, zientzia, erlijioa, arazo politikoak, gerrak ■

**«YANOZ. UNDAITZEKO
NAGUSIA». IÑAKI ZUBIRI.
EUSKERAZALEAK. 285 or.**

BIZKAIERAZ ematen zaigu idatzirik eleberri mardul hau. Nafarroan kokatzen da

eta Undaitzeko nagusia den Yanoz du protagonista, haren ibilerak Nafarroa eta Gaztelan zehar, arabiarrekiko harremanak... Kondaira historikoaren esparruan ez da gehiegi idatzi izan eta interesgarria da errekreazioa. Martin Olazarrek egiten dio sarrera ■

**«MARIGORRINGOAK
HEGAN». PATXI
ZUBIZARRETA.**

**MARRAZKILARIA: JOSE M.
LAVARELLO. EDEBE. 31 or.**

ARGITALDARI katalanak aspaldian haur literaturan murgildurik dabilen Ordiziako idazlearen lan berria

kaleratu du. Marrazki ederrezt hornitua, izenburuan esaten den bezala, marigorringoen hegaldiak biltzen du kontakizunaren arreta, tradizioaren arabera, beraien ekar bailezakete euria lehortea pairatzen ari den gure protagonisten herrira ■

**«PELU». ANTON KAZABON.
MARRAZKILARIA: DANIEL
REDONDO. ELKAR. 49 or.**

EKAIN mutikoaren laguna den Pelu txakurra da ipuin honetako protagonista, Olentzerok ekarria baina laster amaren haserrearekin sortaraziko duena. Beraz, arztain bati eman eta etxetik

B E G I B E L A R R I

D I S K O A K

Gogorragoa zela uste genuen

MUNDUKO zaratarik ederrena dela aipatzen dute, rock-and-rollaz ari dira. Azken lan hau baina, ez zaie oso zaratatsua ateratzen. Gogoz landu dituzte abesti denak, landuegiak izan daitezke agian, baina tira, afizioak hori eskatzen baldin badu, lan eta lan. Guri entzutea dagokigu. Horretan ibili gara, diskoa eskuratu genuen egun beretik, ia aspertu arte. Buruan gordeak ditudan doinuekin ari naiz hitzok idazten, hamar abestiok banan-banan baitatokit gogora, oraintxe bertan entzuten ariko banintz bezala.

Kostako Bidean hasi eta bukaeran Urtaín boxeolari ospetsuari eskainitako kanturaino, hainbat bitxikeria dago, gitarrak ororen gainetik gailentzen dira, gitarrak ahotsarekin dena jaten du, eta hor nabari da Tontxuk



**«BINILO BALA».
ZARAMA. ELKAR.**

bere eskuak sartu dituela. Tontxu Tabares gitarrari trebea izan baita disko honen produkzio arduraduna. Roberto Moso abeslariak lan gogor bat aurreratzen zigun ARGIA bertan.

Uste apalean behintzat, ez dirudi horren gogorra, gordina, zuzena. Landutako orok indarra galtzen du, baina alta, horrek ez du esan nahi lantzeagatik txarragoa denik, ez horixe! Gustura asko entzuten ditugu doinuek, baita dantzatu ere, gaztetxe zein plaza ugarian.

Hala ere, talde asko bezala, guturago sentitzen gara zuzenean ikus-tean, pare parean, aurrez aurre. Zarama ere horrelakoa dugu, nahiz eta emanaldi askorik ez eman, kantaldietan beti atsegin handiz entzuten ditugu. Ikastolan lehenengoz «Gasteizko gauak» eta «Zaramaren erdian» entzun eta gero hamaika urtetan horren onak izaten jarraitzen baitute.

PATXI GAZTELUMENDI

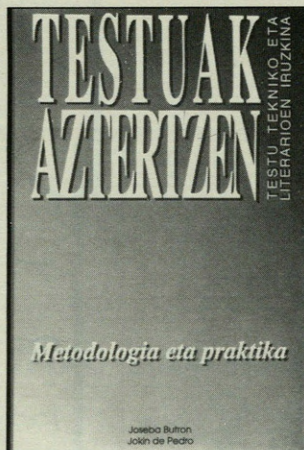
urruntzen dute, baina ezuste galanta hartuko Ekainen gurasoek gertatuko denarekin! ■



«LENGOIA MUSIKALAREN DIDAKTIKA». JOSE JAVIER AZNAREZ BARRIO.
ITZULTZAILEAK: IZASKUN ETXEBERRIA ETA ANDONI SAGASTIBELTZA. 218 or.

AZPITITULUAN dioenez, heziketa musikal natural, oso eta eraikitzaileako gogoeta pedagogikoak biltzen dira manual honetan, euskaraz horren urriak diren horietako bat. Ikasleak prestakuntzaren nagusitzat jotzen dira. Beste atal batean, musika ikasketetan abestea, ibiltzea eta mugitzearen garrantzia azpimarratzen da, irakaslearen rola, talde lanaren garrantzia, edukiak zehaztu, ebaluaketa... Azken batean, ikasleei musika irakasteko metodologia berria proposatzen du lan ho-

nek, osagarri guztiei banan-banango funtzionalitatea emanez ■



«TESTUAK AZTERTZEN». JOSEBA BUTRON ETA JOKIN DE PEDRO. 291 or.

TESTU tekniko eta literarioen iruzkina egiteko bidea eskaintzen du liburu honek, oinarri metodologikoa eman eta zenbait kasu praktikotan erabiliz, azkenik erantzun egokiak ere proposatzen direla ■

«IPUIN ARRISKUTSUAK». KARIOS LINAZASORO. EREIN.

LIBURUZAIN batek bilduriko ipuinak dira lantxo hau idazteko aitzakia. Ez dira errazak, laburrak izanagatik. Ironia, absurdoa eta sarkasmoz blai ageri dira eta irakurleari zenbait barne-galdaketa eragingo dizkio ■

D I S K O A K



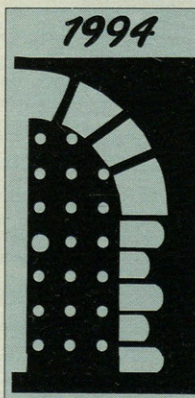
«SU GAINEAN DANTZAN». ANJE DUHALDE. ELKAR.

HAMALAU GARREN diskoa jarri du kalean jadanik rockero zahar honek, eta Xabier Amurizarekin duen harreman estua gordetzen du, izan ere, zazpi kanturen hitzak honek jarriak dira. Guztira hamabi kantu, eta musikari gisa, Joxan Goikoetxea, Edu Cruceta eta Aitor Gorosabel ageri dira ohizko kideez gain. Kantariak izandako zentsuraren berri ere biltzen du diskoak ■



«NAFARROA OINEZ 94». ASKOREN ARTEAN. IZ.

EUSKARAREN festa Nafarroan iragarriko duen kantua biltzen da kaset honetan. «Izokin euskaldun baten istorioa», Negu Gorriak taldeak egin da, eta beste hamabi kanturekin batera eskaintzen da, gehienak Nafarroa Oinez hartu duen Berako zenbait taldek joak, Labiaga Ikastolak, bandak, musika eskolak, eta abar ■



I. IGARTZA

abentura eta misteriozko

NOBELA LEHIAKETA

Antolatzailea: Beasaingo Udala

Babeslea:



CONSTRUCCIONES Y AUXILIAR DE FERROCARRILES, S.A.


Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxa: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

T E I L A K

■ AZTERKETAK
EUSKARAZ

IPARRALDEKO ikasle elebidunei BEPC (breveta) azterketan Historia-Geografia euskaraz egiteko aukera onartu die Frantziako Hezkuntza Nazionalak. Thierry Delobel, eskola elebidunak bultzatu nahi dituen Ikas Bi elkarteko lehendakariak irabazi historikotzat jo du honakoa, «lehen aldiz euskara eta bretoiera ezagutuko direlako». Hirugarren urtez Donibane Lohizuneko Ravel ikastegiko eta Kanboko Bernard Etxepareko ikasleek etsamina euskaraz egin dute. Aurreko bi urteetan Administrazioak ez zituen onartu; ondorioz, Ikas Bik kereila jarri zuen. Gauzak honela, joan den maiatzean Seaska, Baionako elizbarrutiko irakaskuntza katolikoaren zuzendaritza, Euskal Haziak, Haurtxoak eta Ikas elkarteekin batera kanpaina antolatuta, historia-geografiaz gain, matematiketako azterketa euskaraz ere onar zedin, eta diplomaren elebitasun aipamena eskatuz. Azkenez, erabakia etorri da. Hala ere, onartutakoa ez dela nahikoa eta joan den maiatzeko eskaerari helduz mobilizazioak jarraitu dituzte.

■ FUNTZIONARIOEN
EUSKALDUNTZEA

ELA sindikatuak funtzionarioen euskalduntze plana berrikus dezan eskatu dio Gasteiko Gobernuari, «huts egin duela» argudiatuz. Duela lau urte abiatu zen plana «inprobisazio osoz eta bidegabeki» landu dela argudiatu du alor honetan gehiengo duen sindikatuak, eta gogor erantzungo duela iragarri, baldin eta urrian euskararen azterketak gainditzen ez dituzten funtzionarioek (egoera honetan mila langile inguru aurkitzen dira) beren lanpostuak galtzen badituzte.

■ «GARZIARENA» ISILDU
DA

EKAINAREN hamaikako datarekin plazaratu da «Garziarena» argitalpenaren azken alea, hamaikagarrena. Emak Bakia Baita taldeak (Bernardo Atxaga, Ruper Ordorika, Jimu Iturralde, Maria Garikano eta beste) zera dio 1992ko azaroan hasitako lana uzteko orduan: «Pulgartzitok bezala, guk ere utzi dugu geure arrastoa, gehitu diogu geure papurra modernitate euskaldun baten lerro dudatiari. Hurrengo arte».

F E R R A N A K E R R A N



«Kontuan hartuz nola dagoen gaur egun euskal antzerkiaren egoera, agian errazagoa da orain komedia egitea jendea antzerkira burbilarazteko».

Ane Gabarain, antzezlea.
Deia, 94-VI-26.

«Hizkuntz aniztasunarekiko sentiberatasun nimiño bali izan balitz, Gobernuak ez zukeen Zinemaren Legea onartuko».

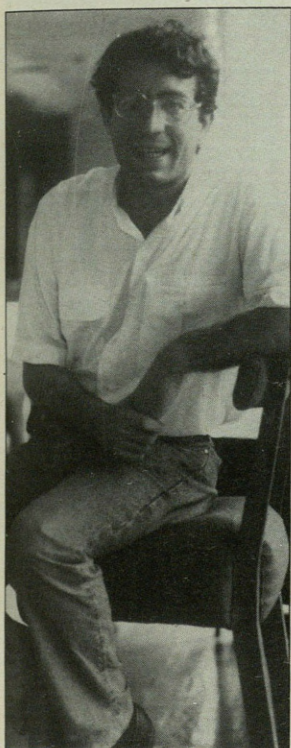
Anjel Lertxundi, idazlea.
El Correo, 94-VI-27.

«Francok berak ez gintuen okerrago tratatu».

Iñaki Etxezarreta, Ikastolen Elkarteko bozeramailea.
El Diario Vasco, 94-VI-28.

«Ez dut uste Guggenheim museora urtean 600.000 pertsona hurbilduko denik. Askoz ere gutxiagorekin konformatuko nintzateke, baldin eta etortzen direnak atzeritarrak badira».

Tomas Uribeetxeberria, Bizkaiko kultura diputatua.
Deia, 94-VII-1.



TXUTXU - MUTXUKA

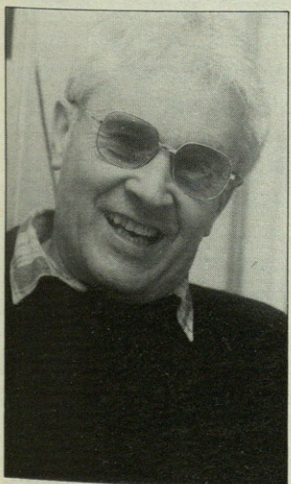
TXIRRI, MIRRI ETA TXIRIBITONI ESKAINTZA

TXIRRI, Mirri eta Txiribiton pailazoez TVEn aritzeko eskaintza jaso dute Ramon Colom zuzendari nagusiaren eskutik. Pailazoen programa bat egitea proposatu die, bigarren katean eta irailetik aurrera. Ez da lehenengo aldia antzeko eskaintzarik jasotzen dutela. Urteotan Euskal Herrian zehar eta ETBn bildutako arrakastaren oihartzuna Madrilera iritsi da, beraz.

NOR - NORI - NORK

«Nafarrek ez dute Iruñeko Orfeoia ezagutzen».

Carlos Mujika, Iruñeko Orfeoia zuzendaria. Egunkaria, 94-VI-26.



«Frantziak Eurolegea sinatu behar du lehenbailehen eta euskarari buruzko lege proiektu bat landu».

Koldo Gorostiaga, EHUko irakaslea. Egunkaria, 94-VI-26.



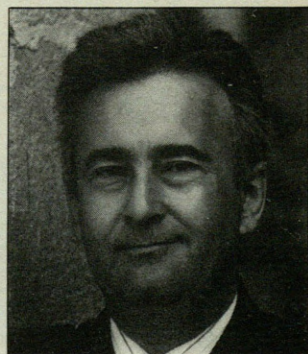
IÑAKI ZARRAOA

EITBko zuzendari orokorra begi aurrean izan du Kontu Auzitegiak, enpresa publikoetako gainsoldatak arautu behar direla esan duenean. Izan ere, Zarraoa azken hiru urteotan jaso ditu 'pizgarriak'; iaz adibidez, 903.043 mila pezeta. Joseba Arregik Legebiltzarrean «kontabilitate akatsa izan zela» adierazi zuen. Nork eta zergatik eman lege aldetiko hutsunea dagoela adierazi du Auzitegiak ●



J.J. GOIRIENARI

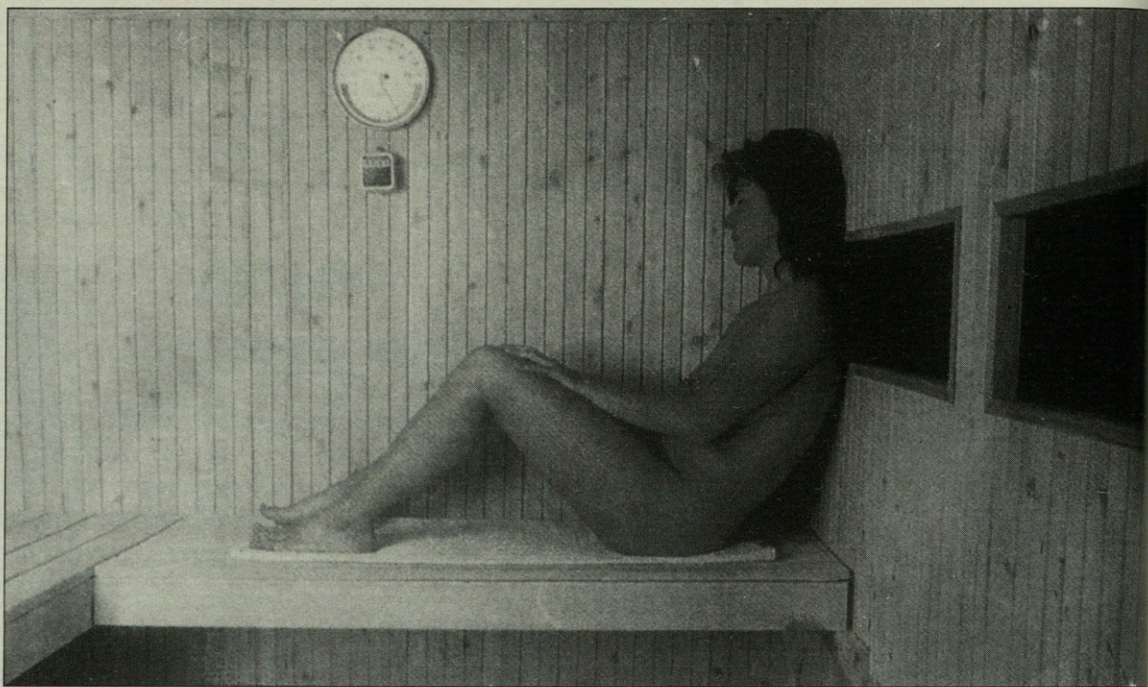
ez zaizkio betaurrekoak erori iazko aurrekontuen balantzea egitean: aurrikusita zegoen 350 milioi (15 milioi libera inguru) pezetako defizita 987 milioira igo da. Pertsonal gastuak eta eraikuntza berrien kostuak izan dira eragile nagusiak, errektoreak aitatu duenez. Munduko tasarik altuenak jarrita ere, gorritik beltzera egin duten zenbakiak ezin konpondu! ●



XABIER KINTANAK

Tuterako Benjaminek egin zituen bidaien liburua euskaratu du Nafarroako Gobernuaren babesaz. Benjamin 1130. urtean sortu zen judu nafarra dugu, Ebro bazterretik abiatu eta Herrialde Santuetarantz abaitu zen bidaiaria. Zortzi urteko joan-etorria hebraieraz jaso zuen, hainbat eta hainbat datu ezezagun bilduz. Gaztelania eta jatorrizko hizkuntzan ere plazaratu da lana ●

Osasuna berreskuratzeko ere erabil ditzakezu oporrak. Egoitza lasai bat, janari naturalak, bizimodua beste era batera ulertzen duten osagileez inguratuta.



Atsedeen etxeak, lasai eta osasuntsuak

ERA askotan har daiteke oporraldia: batzuek patxadaz hartzen dute, beste batzuek mendian ibiltzeko eta beste edozein kirol ohi baino gehiago egiteko erabiltzen dute. Badaude oporrak festaz festa ibiltzeko baliatzen dituztenak ere.

Aukera zabalaren barruan badago oporrak lasai eta era osasuntsuan pasatzeko modua ere: atsedeen etxeak.

Noski, oporrak lasai eta osasuntsu iragateko ez da atsedeen etxeen beharrik, baina gure gorputzaz, osasunaz eta bizitzaz ikasteko aukera ezin hobea da.

ATSEDEN etxeak Estatu Batuetan sortu ziren mende honetako hirugarren hamarkadan. Europara 60-70eko hamarkadan iritsi ziren eta Euskal Herrira 80koaren hasieran. Etxe hauen bultzatzaileak mediku gazte naturzaleak izan

ziren, medikuntza ekologikoagoa egin gura zutenak, medikuntza ofizialarekin neurri batean apurtu eta norbera bere mediku izaten erakutsi nahian. Eneko Landaburu, Antonio Palomar, Almudena Moreno, Isabel Rodriguez eta beste hainbat mediku ezagunak

egin dira alor honetan egin duten lanagatik.

Zergatik, baina, horrelako etxe batera? Gaitzen bat eduki eta ohizko medikuntzan itenbiderik ikusten ez delako edo, besterik gabe, opor osasuntsuak eta, norbera eta bere inguruarekin beste era bateko harremana

lantzeko.

ANTONIO Palomar Sumendiko mediku eta osasun hezitzaileak dioskunez, «osasunaren autogestioan jarduten dugu, jendearekin berreskuratzen kontrola berreskuratzen erakusten diogu. Medikuntza profesionala rekiko abalik eta menpekotasun txikiagoa eduki behar da; ezjakintasuna eta pasibitatek ateratzen ikas behar dugu; geure burua zaintzen ikastea eta pertsonen arteko harreman emankorrak lantzeko gure osasuna bultzatzeko oinarritzko osagaiak dira».

Osasun aldatiboa lantzen dutenen ustez, osasuntsu bizitzea ez da bakarrik gaitzik ez izatea, gainetik pertsona, ingurugiroa eta norbere buruarekin modu gozagarri, autonomo eta elkartasunez bizitzea baizik ■

HELBIDE INTERESGARRIAK

Izena non eman

ESPAINIAN hamar atsedeen etxe daude. Hiru Hego Euskal Herrian. Erdiak mediku naturzaleen esku daude eta besteetan psikologoak eta dinamizatzaile sozio-kulturalak dira nagusi:

Sumendietxea (Errioxan): (941)-438182/4100644.

Abegia (Bizkaian, Sumendikoa): (94)-6317252.

Deierri (Nafarroan): (948)-542150.

Zuhaizpe (Nafarroan): (948)-542187.

Los Madroños (Castellon): (946)-760151.

Casa Madre (Asturiasen): (98)-5923397.

La Lebada (Pontevedra): (986)-666413.

Lenteji (Malaga): (908)-153691.

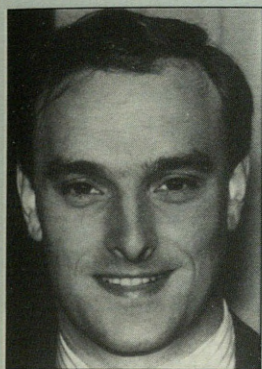
La Morera (Badajoz): (924)-350394.

Creixent (Girona): (972)-594598.

HURA OTORDUA!

Pedro Mari Goikoetxea

Kazetaria



Futbolaren saltsan

Munduko futbol txapelketan buru belarri, sukaldean gol gutxi sartzen ditu; entrenamentua falta du eta. Berari gustuko golak sartzea, hala ere, erraza da oso. Itsazapoa edo legatza platerean jarrita egina dago hori. Berdin txuleta eder batez penaltia jaurtikita; argi ibili, baina, ostrekin, horiekin joko kanpo geratuko baita Goikoe-txearen ahosabaia poztu nahi duena. Finean, futbola da bere saltsa, ez bestelakorik. Eta partiduez gozatzeko errezeta erraza du: lagunartea, garagardo-ardo pixka bat eta zizka-mizkak arnasa hartzeko. Joko txarrak eragindako sabeleko minerako, berriz, berdura sendagarria. Aurtengo futbol denboraldia gozoa suertatu da hala ere. Bikarbonatorik ez da izan Lezama aldean, eta golak sartzeko jatetxe aukera handia izan da. Eta horrelakoetan, jakina denez, golak aise sartzen dira ahora.



500 urte whiskya edaten

JOHN Cor fraileak 1494ean «Aquavita» izeneko pattrarra kaleratu zuenean, inor gutxi esango luke bere sorterriko Eskoziako mendietan ezagutu zuen edariaren antzera egin zuen saldak bost mende beranduago

«whisky» izena hartu eta industria garrantzitsu baten sorrera eragingo zuela.

Whiskya Eskoziara nondik heldu zen inork ez dakien arren (Asiatik datorrela uste da, eta duela 3.000 urte jada ezaguna omen zen),

eskoziarrei dagokie mundu osora edari hau zabaltzearen ardura. Whiskya egiteko, garagarra, ura eta legamia erabili izan dira beti, eta oraindik ez da prozesua aldatu. Lehenik, garagarra malteatu egin behar da, eta horretarako beratzen jartzen da. Ur biguina erabili behar dela horretarako diote adituek. Ondoren, ikatz lehorra erabiltzen da malteatutako garagarra lehertzeko. Garagarra txikitu eta urarekin nahasten da berriro ere. Legamia gehitzen zaio ondoren, fermentazioari hasiera emanez. Alanbikeetatik igarotzen da orduan birritan likidoa, gero upeletan sartuko dena eta bertan gutxienez hiru urtez egon beharko duena. Hortik gure edalontzietara, ezer gutxi ■

SUKALDEA KONTSERBAN

Latako sardinaz beteriko tomateak

OSAGAIK

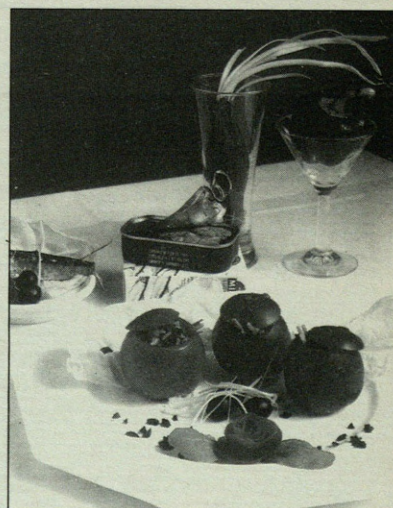
LAU LAGUNENTZAT

Eskabetxetan gordetako sardina 2 lata ● 12 tomate (ez bandiegiak) ● 2 piper berde (neurri ertainekoak) ● 3 koilarakada olio ● lata bat oliba beltz ● gatza ● tipulinak

PRESTATZEKO ERA

UDAK sukaldean denbora gehiegirik igarotzeko go-goak kentzen dituela eta, aste honetan latoizko potobatzuk eta denbora apurbatez presta dezakezun plater bat proposatuko dizugu. Tomateak har itzazu lehenik, eta goiko zati gogorra kendu labanez. Haziak eta mami pixka bat

kendu, ondoren. Gatzeta bota barrura eta ahuspez jarri ordubetez. Bitartean, haziak eta kirtena kendu piperrei eta laukitan zatitu. Tipula eta piperrak goritzen jarri zartaginean, eta 20 minutu eta gero sutatik kendu, gatz pittin bat bota eta gero. Sardinak hartu gero, saltsa eta hezurak kendu ondoren. Tipula eta piperrak gehitu eta binagreta saltsaz busti dena. Tomateak bete nahasketarekin eta olibez apaindu. Pare bat orduz hozkailuan utzi eta gero, zerbi dezakezu. Freskoa eta prestatzen erraza ■



Kontserbako jakiez ere presta ditzakezu plater erakargarri eta goxoak.



BATA ZURIA ERANTZITA

JOXERRA
AIZPURUA

ZETIAZ-Elhuyar-eko kidea



**Oinarritzko
softwarea euskaraz**

Ordenadorez lagunduri-ko Irakaskuntza (OLI) ez da kontzeptu berria. Hezkuntz softwaregintzan kokatzen den kontzeptu horren barnean 1985. urtean Eusko Jaurlaritzara Elhuyarretik plangintza bat aurkeztu genuen. Aipatu plangintzan, lehen urrats gisa oinarritzko softwarearen, hau da, testu-prozesatzaile, datu-base eta grafiko-softwarearen, euskaratzea planteiatzen genuen eta ondoren software kurrikularren sor-kuntza.

Plangintza hark ez du gaurdaino erantzunik izan eta azken bederatzi urteotan euskaraz software kurrikularra baino ez da egin. Euskara, matematikak, fisika, kimika, eta abar izan dira aipatu softwarearen helburua, baina, gutun bat testu-prozesatzaile batean idatzi behar denean edo liburutegiko liburuak datu-base batean antolatu behar direnean edo ordenadorearen sistema eragilearekin, besterik gabe, oi-

narrizko eragiketaren bat egin behar denean, ordenadorean agertzen diren mezuak gaztelaniaz edo ingelesez agertzen dira. Arazo hau ez da hezkuntza alorrekoa soilik, ordenadoreak dauden edozein lekutakoa baizik.

Urteak joan urteak etorri, Elhuyarren ingurura milaka izan dira oinarritzko softwarearen euskaratzea eskatuz hurbildu direnak. Gure aldetik, ate dextente jo ditugula esan beharra dago eta administrazioaren bitartekorik gabe oso zaila zela ezer egitea irentsita genuen. Arazo finantzieroekin batera merkatu-arazoa zegoen, hau da, euskararen merkatuarena; euskaldunontzat euskara negozioa baino zerbait gehiago dela ulergarria izan daitekeen bitartean nola transmititu ideia edo sentimendu hori Microsoft bezalako enpresa bat?

Ia etsita ginenean, ekainaren hasieran Elhuyarrekoei eta UZEIkoei bilera batera deitu ziguten Lakuatik. Bileratik irten nintzenean ez nuen sinesten MSWord 6.0 eta Windows-Chicago azkar baino lehen euskaratzeko konpromezua hartu genuenetik. Orain sinesten hasia naiz, euskaratzea hasi baitugu. Bederatzi urte igaro dira edo hobe esanda, bederatzi urte kostatu zaigu administrazioan tekla egokia aurkitzen, baina azkenean lortu dugu eta urte honen amaierarako softwaregintzan oinarritzkoa den testu-prozesatzaile bat euskaraz izango dugu.



Quinoak jo digu kina!

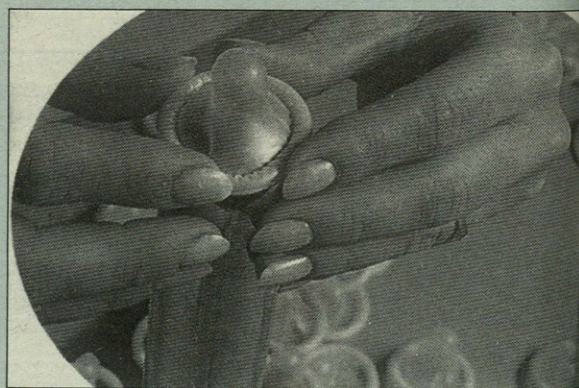
NESTLE multinazionala quinoa izeneko zitu baten us-tiapena nola hobetu aztertzen ari da Ecuadorren dituen laborategietan. Beste zitu batzuek baina proteina kontzentrazio handiagoa du quinoak, baita almidoi, gatz mineral eta bitamina barietate handiagoa ere.

Peru, Ecuador eta Bolivian ekoizten da zitu hau,

eta esnearen pareko bali-elikatzailea du. Inkek jaten omen zuten. Nestle merkaturatu du haurrentzako jaki bat, quino eta etiz osatua, hiru herrialde hauetan.

Hala ere, etorkizuneko arroza deitzen zaion zitu honen mundu mailako merkaturatzerik ez du martxan jarriko oraingoz ■

EUROPAR JAKINDURIA



Kondoi «europarrak»

NORVEGIARREK lortu dute nahi zutena. Europar Komunitateak preserbagailu ekoizpenerako arauak erabakitzeke orduan, Ipar Europako herrialde honetako biztanleek euren neurriak nagusitu dituzte. Europar preserbagailuak 16 zentimetrokoak beharrean, 17koak izan zitezten nahi zuten. Baita lortu ere. Batzuek beti euren neurriak nagusituz...

ETXE ZULOAN

● ETXE ZULOAN ● ETXE ZULOAN ● ETXE ZULOAN ●

BA AL ZENEKIEN?

Latoizko potoen aroan irekitzailea nagusi

ETXE guztietan hain erabiliak eta ezinbestekoak diren kontserba-latak —nork ez ditu erabili noizbait larritasun unerik batetik ateratzeko?— 1810ean asmatu zituen Peter Durand izeneko merkataria ingeles batek. Zazpi urte beranduago Iparramerikara heldu bazen ere latoizko poto hau, jana-riak hobeto mantentzeko helburuarekin, guda batek erakutsi zuen izugarritzko smakizuna zela, 1861ko Sezesiokoak.

LATA asmatu bai, baina ino-

ri ez zitzaion otu ontzi hauek irekitzeko zerbait asmatu behar zenik. Ezta William Underwood ingelesari ere, XX. mende hasieran lehen kontserba potoen ola ireki zuen arren.

1870. urtean patentatu zuen William Lyman-ek egun ezagutzen dugun lata irekitzailea. Bitartean jendeak nola ireki zituen potoak? Gerra garaian, tiroka edota baionetarekin irekitzen zituzten soldaduek. Etxeetan, bakoitzak bere sistema asmatu zuen. Aiz-

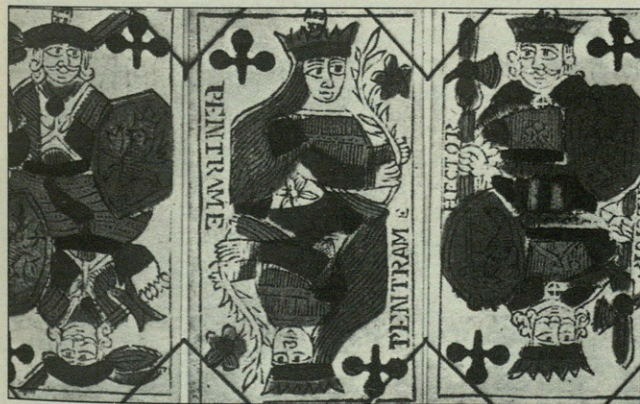


toak ziren erabilienak. Irekitzailerik ez egoteak ez zuen potoen salmentarik jaitsi, ordea. Guri asmakizun biak heldu zaizkigu, eta eskerrak! ■

1810. urtean asmatu zuen Peter Durand ingelesak egun hain erabiliak ditugun latoizko potoak.

IDEIA PRAKTIKOAK

Kartetan garbi jokatzeko ez da askorik behar



Talko hautsez garbi ditzakezu kartak.

KARTA-JOKO zalea baldin bazara, jakingo duzu jada kartak ahalik eta ondoen kontserbatzea ezinbestekoa dela tranpantan ez erortzeko. Jarrai itzazu, beraz, ondoko aholkuok beti garbi jokatu ahal izateko:

Nahi duzuna garbiketa xehe bat besterik ez baldin bada, talko hautsez zipriztindu kartak eta ondoren hautsa kendu. Berri berri geratuko zaizkizu zaldunak,

erregeak eta gainerakoak. Hatz-markak kentzea baldin bada nahi duzuna, esne hotzetan busti kotoi pixka bat, banan bana igurtzi karta gutiak eta, ondoren, lehortu, distira ateratzeko. Esnerik ez baina pazientzia baldin baduzu, emaitza bera lor dezakezu ogi mamiz igurtziz kartak. Hortik aurrerakoa, txukun jokatzeko besterik ez, eta onenak irabaz dezala ■

UDAN EGIN EUSKARARI

BAPNETEGIAK
LESABA ATANTZA ETXELAR, LEITZA DONEZTSE

uztailean 0011-29 (3 aste)

abuztuan 001-26 (4 aste)

irailan 008-26 (3 aste)

irailan 005-17 (2 aste)

irailan 009-1 (2 aste)

URRATSAK: 3,4,5,6,7,8,9,EGA.

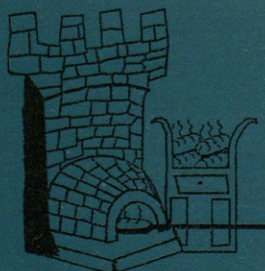
LESABA (94) 637796

GASTEIZ (945) 288922

IRUÑA (94) 222246

ERRIOXA (94) 110087

UDAZKENEAN MINIZATUKO GARA



DORREKO LABEA

Ogitartekoak

Artisau ogia

Opilak

Torre, 3 Alde Zaharra BILBO
TEL: 4153834

ASTEBURUETAN GAUEZ ETA IGANDEETAN ZABALIK

TELEBISTA-IRRATIA

● TELEBISTA-IRRATIA ● TELEBISTA-IRRATIA

IKUSI BAIETZ

● Thomas Sullivan «**Magnum**» itsas inteligentziako ofiziala eta seguritatean adituaren abenturak errepikatuko dizkigu ETB-1ek udan zehar, astelehenetik ostiralera, 11.40etan.

● Aste osoan zehar bestalde, **Frantziako Tourraren** etapa bakoitzeko azken kilometroak diferituan ikusteko aukera izango da, 21.30etatik aurrera.

● «**Jauzi Kuantikoa**» telesaila, Sam Beckett zientzilaria esperimendu garrantzitsu batetaz ariko da, astelehenean, uztailaren 11n, 16.10etan. Quantum Leap izeneko frogaren bitartez, 1956. ur-

tera atzera jauzia gauzatu zuen.

● Larunbatean, uztailaren 16an, 19.05etan, «**Ehun metro**» Alfonso Ungriaren erdimetraia eskainiko da. Antzezleak: Patxi Biskert, Klara Badiola eta Karlos Zabala. 1972ko udaberria da. Ion-ETako kidea, Donostiako Alde Zaharreko kaleetan zehar korrika doa, poliziak atzean dituela. Ihesaldia gertatzen den tarteari erreparatzen dio pelikulak.

● «**Txirri, Mirri eta Txirribiton**» pailazo ezagunen kontuak, kantuak eta esketxek igande arratsa gozatuko dute, 19.00etan hasita.

TXORI BATEK ESAN DIGU



Irailaren amaiera aldera hasiko da emititzen «Goenkale» programa, Amatiño ETBko zuzendariak esan duenez «inoiz etxean egin den ekoizpenik handiena». Jose Mari eta Bixente, kostaldeko herri batean elkar ezin ikusirik bizi diren anaien arteko istorioak ditu kontagai. Abuztuan grabatuko dituzte lehen 65 atalak, eta hortik aurrera, 300era luzatzea espero da. Pausoka ekoiztetxearen esku burutuko da telesaila. Bertako gidoilari, ekoizle, teknikari, zuzendari artistiko eta aktoreentzat bestalde, formazio ikastaroa antolatu dute ETB eta Euskal Mediarren artean, maila profesionala garatu eta egitasmoari ahalik eta etekinik handiena ateratzeko.

BEGIRADA BEREZIAK



DUCCI Bilduma:
D21 Eredua: 5.850 pta.

*Giorgio Armani,
Christian Dior, Ducci,
Gianfranco Ferré,
Vogue, Reporter,
Valentino, Zeiss,
Byblos.*

Orain, MULTIOPTICA Sen, sortzaile handiek zugar jarrita dituzte begiak.

Bereizi egiten zaituzten begiradak zuretzat.

Eguzkitarako Betaurrekoen Moda Goreneko bilduma berria.

Zure begientzat bakarrit. MULTIOPTICA Sen bakarrik.

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

MULTIOPTICA

Hernani, 4 - DONOSTIA

Susana Mujika: «Saioaren izenak, edukia ikusita, 'Porrusalda' beharko luke izan»

Euskadi Irratiko irrati formulan dihardu lanean elgoibartar gazte honek. Hala ere, telebista kameraren aurrean eman zituen hilabete urriengatik da ezagunagoa. Kirolzalea, zuzeneko kontzertuen jarraitzaile, hauxe bakarrik falta zitzaion musika munduan murgil berri bat egiteko.



ARGIA. «Ikimilikiliklip» aurkeztetik Euskadi Gaztearen bertsio telebisibora... Tarte horretan ez da musika saiorik izan ETBn.

SUSANA MUJIKA. Ez, eta jende askok egin izan du protesta. Bideogileek, talde desberdinek. ETBn klipak pilatzen joan dira eta azkean udako saio hau egitea

«Bideoa duen edozein euskal taldek izango du lekua gure programan».

erabaki dute.

A. Euskadi Gaztean egin duzu lana tarte horretan. Zer nabiago, irrati ala telebista?

S.M. Irratia, zalantzarik ga-

be, eskuak askoz ere libreagoak baitituzu nahi duzun bezala eta nahi duzun erritmoan lan egiteko. Inork ez dizu esaten ez dakit zer keinu gaizki egin duzula edota gutxiago mugitu behar zarelara kamera aurrean.

A. Zu zara saio berri honen lan taldeko zazpi partaideetatik kameraren aurrean esperientzia apur bat duen bakarra.

S.M. Baina hori ez da baldintza bat izango, oso gutxi agertu beharko baikara kameraren aurrean. Klip sorta bana aurkeztuko dugu bakoitzak. ETBk esaten digu zein klip izango diren, eta guk lotura emango dien gidioa besterik ez dugu asmatu behar.

A. Euskal taldeek izango al dute tarterik saio honetan?

S.M. Noski. Bideoren bat baldin badute, bidaltzea besterik ez dute, aterako dugu eta.

A. Irrati formula telebistara eramatean zer estilo nabastuko dituzue?

S.M. Denetarik egongo da. Rocka, aspaldiko bideoak, hardcorea, baita country musika ere.

A. Euskadi Gaztea izango ez balitz, zer izen jarriko zenioke programari?

S.M. Esandako guztiak esan ondoren, argi dago egokiena «Porrusalda» litzatekeela.

A. Irratia utziko al duzu?

S.M. Inolaz ere ez. Telebista saio hau gure irratiaren propaganda mota bat bezala besterik ez dut hartzen. Irratia da nirea.

IKUSITAKOAK
IKUSITA

Mundialak

Estatu Batuetako 94.eko Mundialak direla eta azken egunetan futbol programazioaren izarra dugu berriz. ETB-1ek ez du aukera hori galdu eta programen parrila futbol partidu ugariekin betetzeko ahaleginak egin ditu TVErri konpetentzia egin nahian edo. Futbolaren nagusitasunak programazioaren barne arrazoi logikoa duela azaldu zuten katearen arduradunek orain dela gutxi, hain zuzen ere, euskara hurbiltzea etxe erdaldun askotara. Beraiek esaten zutenez, horrek ez du hizkuntzaren ezagupena erraztuko baina bai behintzat euskararekiko neurri bateko atxekimendu positiboa ekarri eta ikusentzule erdaldun horri biharko egunean euskara ikastera bultzatu. Benetan irakurketa baikorra egiten dutena, gehienetan futbol zaleek ETB-1eko irudiak ikusi ikusten dute baina entzuten ez, horretarako irrati katearen bateko laguntzaz baliatzen baitira.

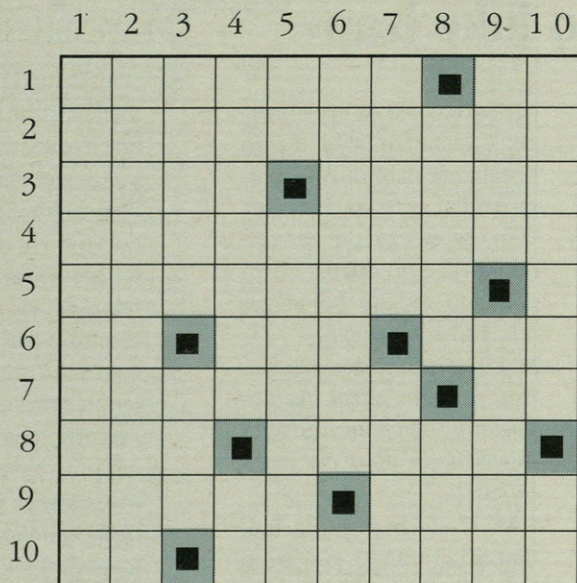
Agian milaka ikusentzuleen artean baiezkotasun bat eman daiteke baina hobe litzateke ondo zehaztea norainoko egia den hori eta ea ez al den beste bide egokiagorik egongo emaitza aberasgarriagoa lortzeko.

AMAGOIA IBAN

JAIONE OGIZA

Denborapasa

Gurutzegrama



EZKER ESKUIN: 1.- Zango atala. Musika nota. 2.- Aurreko egoera batetik beste baterako bidean. 3.- Poltsa handi. Gainaldea. 4.- Iberiakoak. 5.- Atzerria. Bat. 6.- Kanpo, landa. Jatorri atzizkia. Joaki naiz. 7.- Azalak. Iparretarrak. 8.- Ezeza. VI. hilabete. 9.- Musika ikurak. Ukan. 10.- Bokak bikoitza. Nafarroako herria.

GOITIK BEHERA: 1.- Auzokidea. 2.- Osoa, orokorra. 3.- Atsegin. Norat atzizkia. 4.- Agure bihurtu. Lehen eta azkenekoa. 5.- Arabako alderdi espainiarra. Zerbait suak hartu. 6.- Pluralean, malkoen jarioa. Röntgenen sinbolo kimikoa. 7.- Ataurre. Portua. 8.- Mendebalean, ziren. Beldur. 9.- Izakera. Pluralean, zango atala. 10.- Bizidunak. Naizen hau.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Batzokia
Berakatz
Patariak
Zapaburu

7 letra

Arrazak
Iratxoa
Loturak
Santuak

4 letra

Aire
Alak
Apoa
Atzo
Azal
Boli
Data
Ihar
Ilar
Irak
Irun
Kare

Koba
Laku
Lana
Liho
Lohi
Okil
Ozta
Sake
Soka
Tutu
Xake
Zopa

2 letra

Aa
Da
Er
Ke
Li
Ni
Ol
Ra

3 letra

Ona
Otu
Tar
Zut



A black and white portrait of a young man with dark, curly hair. He is looking slightly to the right with a serious expression. He is wearing a dark-colored polo shirt with white stripes on the sleeves. The background is dark and out of focus.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

	Sail bateko burua	Emakume izena	Naramazu	Modu atzizkia
Musulmarak		Gora eramana	Zerria	
	▶	▼	▼	▼
3				
Udako bercko	Ogigileak	Asmatu		
Bazkaloste	Nekezak	Gizon izena	1	
▶	▼	▼		Neukake
			7	
Hainbesteaz				▼
Gaitzetik habestu		(Labur.) Ezazu		
▶		Bi kontso-nante		
Hilik pio-tzen dena		▼	United Kingdom	▶
Betekadak		5	Tu, listu	
▶		Laga	▼	Bokala
	4	Euskaraz eta kitto!		Zango atal
Iparre-tarrak		Bokal bikoitza	Hegazti mota	▼
499		Gipuzkoako autoetan	49	2
▶	Selenioa	▶	Bat	Nazioarteko ibilgailuetan
	Uranioa		Bokala	6 500
▶	▼	▼	▼	
Euskara dakiena				

1 N 8

Aurreko asteko soluzioak

[illegible]

EZKER ESKUIN¹ 1. Sasoi. Bala. 2. Atarrabiar. 3.
Semeak. TIR. 4. Ira Kimono. 5. Larga. An. A. 6. EB
Astoak. 7. Titulu. Koi. 8. Rd. Tere. R. 9. Aetzak. IRA
10. UA. Akordio.

GOTIK BEHERA² 1. Sasiletrau. 2. Aterabidea. 3.
Samar. T. T. 4. Ore. Gautza. 5. Irakasleak. 6. Aki.
Turko. 7. Bb. Mao. E. R. 8. Aitonak. ID. 9. Lain. Korri
10. Arroa. I. Ao.

Bere sarean

E	N	D	A	L	A	G	A	T
O	T	I	A	O	B	A	R	T
B	E	R	T	U	T	E	Z	A
O	N	O	R	E	K	A	T	U
E	A	Z	K	A	U	E	R	
A	S	K	O	A	R	R	E	
B	A	S	K	I	O	R	R	I
E	M	A	N	A	L	D	I	U
T	A	R	A	G	O	I	Z	E
I	R	I	A	A	K	Z	K	R
I	A	I	O	A	Z	I	A	N

A 1. Leitza, 2. Irain, 3. Atalak

4. Ziape. 5. Tankea.

Bosteko Ttipiak

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

1. Biziro
2. Pl. jostailu mota
3. Lapurdiko herria
4. Gutuna
5. Lehorrak

1. Ederto
2. Gipuzkoako herria
3. Nafarroako mendialdea
4. Ia
5. Irakiten ari da

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

- Zenbaki bakoitzeko hitz bat eta bera

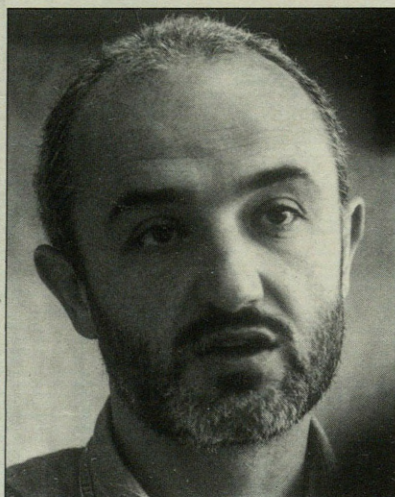
Sozialisten porrota

«**KITTO**, ez da ikastolarik!».

Hauxe izan zen Buesa jaunaren pozezko ondorioa iazko Maiatzaren 25aren biharamunean. Baten batzuk, Buesaren ahoberokeria kritika zuten. Beste batzuk, justifikazioa bilatu nahi zioten 'ikastolen sare' desagertzen zela esanahi izan zuela... Hezkuntza Sailaren danbatekoak jasaten egon garenok, ordea, oso bestelako balorapena egin genuen: Buesa jaunak lortu nahi zuen helburua, ikastolen mugimendua haustea, egun hartan publikoki azaltzera ausartu zela genioen.

Orain dela aste batzuk, alderdi sozialistako kide koalifikatu batekin hitzegiteko parada izan nuen, ikastolei buruz eta —bide batez— hezkuntza sistemari buruz. Harri eta zur utzi ninduen, gertakizun baten berri eman zidanean: 1991ko udazkenaldean, alderdi sozialistaren zuzendaritzak erabaki omen zuen, ekimen sozialeko ikastetxeen gutxitze bizzorra eta ikastolen mugimenduaren desagerpena helburutzat harturik, berau lortzeko plan berezi bat diseinatu eta gauzatu egin behar zela legegaldiaren barruan. Ekintza hau, Hezkuntza Sailaren ardura hartu behar zutenei agindu omen zitzaien.

GAUR, 1994ko uztaillean, legegaldia amaitzear dagoenean, bada bueltarik ez duen datu nabaria: ikastolen mugimendua bizirik dago eta euskal gizarteak babesa ematen dio. Sozialisten estrategiak, porrot egin



J. INAKI ETXEZARRETA

Gipuzkoako Ikastolen Elkarteko idazkaria

du, sinple bezain oinarritzkoa den arrazoi batengatik: ikastolak bapatean desagertaraztea ezinezkoa da, euskal gizartearen atal garrantzitsu bat desagitea dakarrelako.

Gaur egun, garai honetan, mota guztietako euskal herritarrok, gizarte irekiago eta anitzago honetan gure planteamenduak txertatzen ari garen une honetan, zeini burura dakioke euskal gizartearen zati bat, txikia edota handia izanik ere, garrantzizkoa edota barikoa, desagertarazi behar dela? Zein gizalegez baliaturik, euskal herritarren % 20 ordezkartzara iristen ez den alderdi sozialistak inposatu nahi digu bere ideologia Hezkuntza Sailetik?

IKASTOLOK, gure zereginaren garrantziaz jabetuta gaude, bereziki euskal gizarte dinamikoagoa, euskaldunagoa, heziagoa eta azken

finean, osatuagoa lortzeko bidean. Eta konturatzen gara ez dela guk bakarrik egin beharreko zeregina, gure herriko beste ikastetxeekin batera burutu beharreko eginkizun osoago baten barruan kokatzen dela baizik, eta —ondorioz—, beste ikuspegi eta jokabide bereziekin aritu beharko dugula. Testuinguru honetan, eskeintza sozial bat, hezkuntza egiten dugu, berezko ikusmolde batetik, beste hezkuntza proiektuak errespetatuz, eta askatasunez, partaidetza sozialez eta elkartasunez guregana hurbildu nahi duten guztiei irekita.

Hezkuntza eredu honi atxikirik, guraso askok beren seme-alabak ikastolaratzen dituzte, gidari-lanetaz arduraturik, guraso erantzule moduan eta —bide batez— ikastoletako irakasle eta gainerantzeko langileen laguntza, lankidetzeta eta langintza profesionalak kontuan izanik. Guzti honen emaitza gisa, Euskal Herrian, ikastolen mugimenduak nahikunde familiar eta profesional hauek elkartasunez batzea lortu du proiektu amankomun batean: Euskal Herria eta beronekin euskaldun gisa identifikatzen garenok bertakoagoak eta txertatuagoak sentitu gaitezen.

HEZKUNTZA Sailak handi ustez agertu duen jauntxokeria, bere ideologia inposatzeko, agintari guztiz ahaltsuen gisa, lur jota gelditu da, ikastolen desagerpena ez du lortu eta hausnarketa autokritikoaren beharra du.

Konpainia On baten Balioa

Bizitzan ondo lagunduta egoteko, segurura
egin behar da. Indartsu, haundi, konfidantza
emango dizun norbait ondoan izan.

Hitz batean: LAGUN ARO

Zer den lasai egon ahal izatea!



SEGUROS LAGUN ARO
ASEGURUIAK

Euskadiko Kutxa Taldea

se
i
n
a
l
e

ON



EUSKADI

GaZTEA

FM